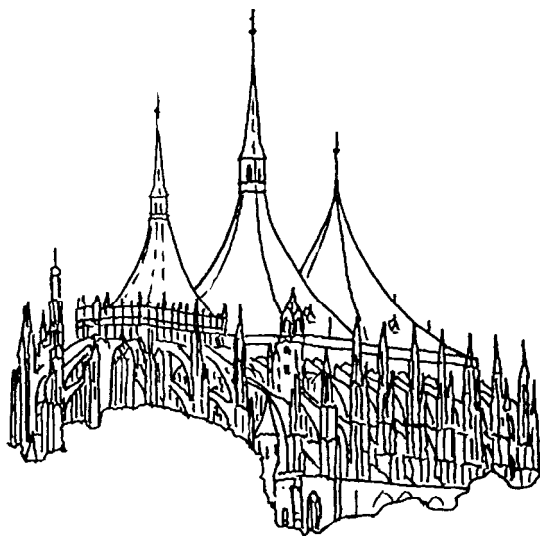
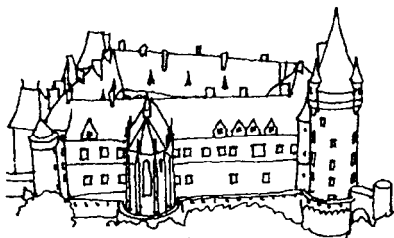

PAMÁTKY KUTNOHORSKA

NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY
OKRESU KUTNÁ HORA

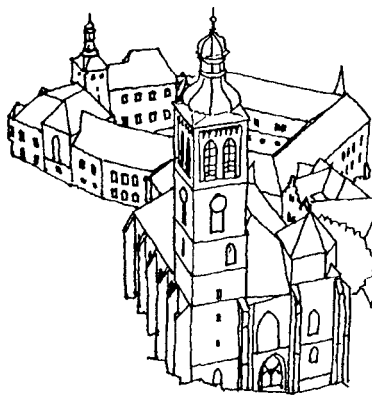

Ruttna

PAMÁTKY KUTNOHORSKA

NEMOVITÉ KULTURNÍ PAMÁTKY
OKRESU KUTNÁ HORA

Ruttna

KUTNÁ HORA 1998

Zehušice

Publikace uvádí přehled památek

okresu Kutná Hora (tj. objektů, zapsaných do Ústředního seznamu nemovitých kulturních památek České republiky) ke dni 30. 6. 1997. Přehled byl sestaven na základě Jmenného seznamu nemovitých kulturních památek v okrese Kutná Hora z roku 1988 s přihlédnutím k jeho pozdějším doplňkům a opravám. Tato publikace není vydávána orgánem státní památkové péče a nemá úřední charakter.

Přehled je členěn abecedně podle obcí resp. osad, ke kterým jsou přiřazeny objekty, nacházející se na jejich území. Kutná Hora se svými historickými předměstími (Hlouška, Karlov, Žižkov, Vrehlice) je, vzhledem k velkému počtu památek, uvedena samostatně ve druhé části publikace. Původně samostatné obce, dnes připojené k městu Kutná Hora, jsou zařazeny mezi ostatní obce v části první (Kaňk, Malín, Poličany, Sedlec).

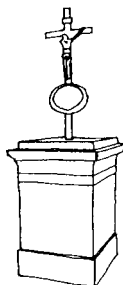
Památky jsou (v rámci obce) obvykle řazeny v pořadí: památkové zóny a rezervace, městská opevnění, církevní objekty, pomníky, hrady a zámky, domy, památky technické a archeologické.

Struktura hesla je obvykle následující: **Název objektu**, *u areálů seznam jejich dalších součástí (poloha objektu)*: Stručný popis a případně obrázek.

Při zpracování textu byly použity evidenční listy kulturních památek a nejrůznější literatura, zvláště práce A. Birnbaumové, D. Líbala, E. Pocheho, T. Šimka. Vzhledem k nízkému stupni poznání většiny památek mají údaje, uvedené v textu, často pouze orientační význam. Kresby vznikly podle vlastních fotografií autora, ojediněle i podle jiného zdroje.

Autor děkuje pracovníkům oddělení kultury referátu regionálního rozvoje Okresního úřadu v Kutné Hoře za poskytnutí potřebných údajů.

Autor přivítá jakékoliv připomínky, upozornění na omyly, doplňující informace o stavu, využití, historii atd. památkových objektů a prosí o jejich zaslání na adresu Martin Bartoš, 17. listopadu 97, 284 01 Kutná Hora.

Žleby

Dle zákona č. 20/1987, o státní památkové péči, (ve znění pozdějších předpisů) prohlašuje věci za kulturní památku (dále KP) Ministerstvo kultury, a to na návrh kohokoliv. Souhlas vlastníka není nutný. Zrušit prohlášení věci za KP může opět Ministerstvo kultury, obvykle na návrh vlastníka. Vlastník je povinen se o KP starat (na vlastní náklady) a užívat ji přiměřeným způsobem. Dále je povinen každého dalšího uživatele nebo nového vlastníka upozornit, že se jedná o KP. Jakékoliv ohrožení, poškození, změnu užívání apod. je vlastník povinen oznámit okresnímu úřadu. Při prodeji KP je vlastník povinen ji přednostně nabídnout státu (prostřednictvím příslušného okresního úřadu), který má předkupní právo. Případnou obnovu KP je možné zahájit až po vydání závazného stanoviska okresního úřadu. Pokud vlastník nepečuje řádně o KP, může být tato zabezpečena na náklad vlastníka nebo i vyvlastněna. Okresní úřad může vlastníkovi poskytnout příspěvek na zachování a obnovu KP.

Výkon státní památkové péče na okrese Kutná Hora zajišťuje Okresní úřad Kutná Hora, referát regionálního rozvoje, oddělení kultury, Radnická 178, 284 22 Kutná Hora.

Martin Bartoš

Památky Kutnohorská

Nemovité kulturní památky okresu Kutná Hora

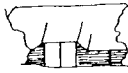
Nakladatelství Kuttna, 17. listopadu 97, 284 01 Kutná Hora, tel. 0327/761090
Kutná Hora 1998 (druhé vydání)

BAHNO

9 km J od Kutné Hory

Stodola u čp. 16 (*uprostřed vsi*):

Roubená stavba s vysokou střechou a průjezdným středním mlatem. Konec 18. století.

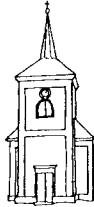

BÍLÉ PODOLÍ

9 km SV od Čáslavi

Kostel sv. Václava: Jednoduchá stavba se západní věží a pravouhlejším kněžištěm, vznikla přestavbou gotického kostela (jižní portál) roku 1821.

Dům čp. 123 (*na návsi*): Zděný obdélný přízemní dům s polovalbovou střechou a pozdně empírovou fasádou, na které je letopočet 1848.

BOHDANEČ

4 km JV od Zbraslavi

Kostel Zvěstování Panny Marie, *fragment ohradní zdi hřbitova*: Gotický jednolodní kostel s polygonálním kněžištěm a západní věží, postavený koncem 13. století (jižní portál). Pozdější úpravy.

Kaplička (*u silnice k Prostřední Vsi*): Trojboká zděná výklenková barokní kaple se stanovou střechou.

Kaple Panny Marie (*u silnice Potěhy - Bratčice*): Trojboká výklenková kaplička z 18. století.

BRATČICE

7 km J od Čáslavi

Kostel sv. Václava, *hřbitov s ohradní zdi*: Gotický jednolodní kostel s pravouhlejším kněžištěm byl postaven kolem roku 1300, upraven renesančně, přestavěn barokně (věž) a opraven počátkem 20. století.

Mlýn čp. 34, *hospodářská budova, ohradní zeď se vstupy* (*v jižní části vsi*): Patrová barokní stavba z druhé poloviny 18. století s

mansardovou střechou. Narodil se zde ing. Jan Perner (1815-45), stavitel železnice Praha - Olomouc (pamětní deska).

BŘEZÍ

8 km J od Čáslavi

Zemědělská usedlost čp. 45 - *kovárna, obytné stavení s chlévy, stodola, sklep, ohradní zeď s vraty a brankou* (*na jižním okraji vsi*): Štítově orientované obytné stavení má neorománskou úpravu průčelí.

Zemědělská usedlost čp. 46 - *obytné stavení, zděná kolna, chlévy, stodola, ohradní zeď s branou* (*na jižním okraji vsi*): Štítově orientované obytné stavení má neorománskou úpravu průčelí.

BŘEZOVÁ

8 km J od Kutné Hory

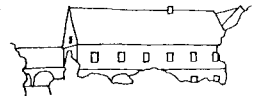
Tvrziště se zachovalou částí valu (*za čp. 14*): Rodiště husitského kronikáře Vavřince z Březové (1370-1437).

BUDA

2 km JV od Zruče n. S.

Socha sv. Jana Nepomuckého (*za objekty zemědělského družstva*): Barokní pískovcová socha z poloviny 18. století.

Vodní mlýn čp. 10 (*u žel. zast. Horka*): Patrová obytná budova a hospodářské stavení jsou z 19. století. Objekt mlýnice je z počátku 20. století.

BUDČICE

6 km JV od Zruče n. S.

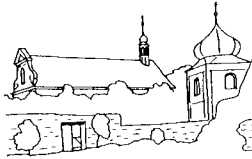
Mlýn čp. 9 s *hospodářskou budovou*: Obdélné přízemní obytné stavení s ozdobnou fasádou. Částečně se dochovalo původní technické vybavení. Mlýn byl postaven koncem 19. století na místě zbořeně železárny.

BYKÁŇ

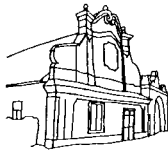
6 km J od Kutné Hory

Kostel Nanebevzetí Panny Marie, zvonice, ohradní zeď hřbitova s brankou, sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Prokopa, litinový kříž, fara s kaplankou, ohradní zeď s branou: Barokní jednolodní kostel s polygonálním kněžištěm, postavený kolem roku 1720 na místě gotické stavby ze 14. století. Poblíž stojí zděná hranolová zvonice, současná s kostelem. **Fara** je obdélná budova z doby kolem roku 1720. Před farou jsou barokní pískovcové **sochy** sv. Jana Nepomuckého a sv. Prokopa.

Socha sv. Jana Nepomuckého (asi 1 km jižně od vsi u silnice): Barokní pískovcová socha z první poloviny 18. století.

Hostinec čp. 1 - obytné stavení, špýchar, brána, ohradní zeď (nad kostelem): Pozdně barokní stavba z let 1760-80. Hospodářské budovy jsou převážně z 19. století.

BYLANÝ

3 km JV od Kutné Hory

Výklenková kaple sv. Vojtěcha (v poli u křižovatky Přítoky - Markovičky): Kaple je z roku 1892. Ve výklenku stojí barokní socha sv. Vojtěcha z první poloviny 18. století. Uvnitř kaple je prostor, ve kterém vyvěrá pramen sv. Vojtěcha, který již od středověku zásobuje Kutnou Horu pitnou vodou.

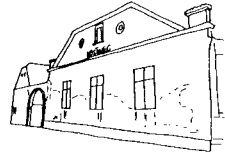

Zemědělská usedlost čp. 21 - obytné stavení, špýchar, chlévy, stodola, brána: Patrové obytné stavení a špýchar jsou z poloviny 18. století. Zdobená barokní brána byla zbořena.

Zemědělská usedlost

čp. 25 - obytný dům, chlévy, špýchar, brána: Přizemní stavení, spojené branou se špýcharem. Objekt ze 17. století, později upravený.

Mlýn čp. 79, socha, chlévy, stodola, ohradní zeď s vraty (poblíž křižovatky Přítoky - Bylaný - Markovičky): Na dvojpodlažní mlýnici navazuje obytná část s prvním patrem, které tvoří srub s barokními malovanými stropy. Na průčelí je barokní pískovcová **socha** sv. Jana Nepomuckého. Objekt pochází z druhé poloviny 18. století.

Pravěké hradiště Cimburk (na ostrožně nad bývalým Cimburským mlýnem na levém břehu Vrchlice): Ostrožna byla osídlena v různých obdobích pravěku, především v pozdní době bronzové a v době hradištní. Val byl zvýšen při úpravě na střelnici v 19. století.

Část neolitického sídelního areálu

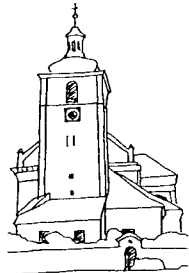
(pole na jižním a severozápadním okraji vsi): Sídelní areál prvních zemědělských kultur (asi 4 tisíce let př.n.l.).

ČÍRKVICE

5 km V od Kutné Hory

Kostel sv. Vavřince, zvonice, ohradní zeď hřbitova s brankou a dvěma kapličkami, fara s výklenkovou kaplí, ohradní zeď fary: Gotický jednolodní kostel pevnostního charakteru s věží nad kněžištěm a dvěma bočními kaplemi, zbarokizovaný roku 1684. Poblíž stojí barokní zděná **zvonice**. Přizemní budova **fary s kaplí** sv. Jana Nepomuckého je ze 17. století.

Hostinec, dvě hospodářské budovy, dvě brány, zbytky ohradní zdi (v místní části Netřeba, u státní silnice): Empirová přizemní budova zájezdního hostince z třicátých let 19. století. Úpravami po roce 1976 zbavena památkové hodnoty.

ČÁSLAV

10 km JV od Kutné Hory

Čáslav - střed

Městská památková zóna:

Typické raně gotické koloni-
zační město s velkým cen-
trálním náměstím a pravo-
úhlu uliční sítí. Kromě několika domovních
jader se z počátků města dochovala i původní
parcelace a značný rozsah opevnění.

Půdorys města

Městské opevnění:

Fragmenty ob-
klopují celý obvod města. Zachova-
la se část vnitřní hrad-
by s patnácti baštami,
parkán s baštami a
zbytky příkopů a valů.
Opevnění bylo založe-
no po polovině 13. století, doplněno
a upraveno v 15. století. Válcová tzv. **Otaka-
rova věž**, pocházející z počátku 14. století, byla
přestavěna v letech 1534-39 a ve 20. století.

Dům čp. 203

Kostel sv. Petra a Pavla, kříž, sev. předpolí:

Halové trojlodí
s polygonálním
kněžištěm, věží
a stanovou stře-
chou. Kněžiště
založeno kolem
roku 1270, loď
1350, věž
1400. Přestav-
by v gotice a baroku, obnova 1908-
1911 (Kamil Hilbert). Původní obdélný román-
ský kostel sv. Michala s apsidou a věží (kolem
roku 1150) tvoří dnešní sakristii.

Náhrobník
Jitislava
z Chlumu

Evangelický kostel:

Trojlodní hala s
polygonálním kně-
žištěm a věží, pos-
tavená v letech
1864-69 v novoro-
mánském stylu
(František Schmoranz). V těchto místech stál
minoritský klášter, který zanikl za husitských
válek.

Městské opevnění a ev. kostel

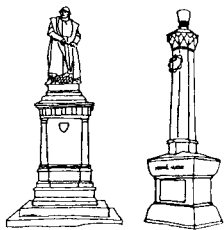
Mariánský sloup (Žižkovo

nám.): Barokní sousoší z let
1745-46, upravené v roce 1854.
Na členitém podstavci stojí jeh-
lan se sochou Panny Marie Im-
maculaty na vrcholu. Na volutách
podstavce jsou sochy sv. Jana
Nepomuckého, sv. Prokopa, sv.
Floriána a sv. Šebestiána.

Pomník Jana Žižky (Žižkovo

nám.): Pískovcová socha na hranolovém pod-
stavci byla vytvořena
roku 1881 podle návr-
hu Josefa Václava
Myslbeka.

Pomník J. Žižky a M. Ulického

Pomník Matouše Uli- ckého (u kostela):

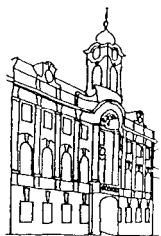
Na
členěném podstavci
stojí osmiboký ka-
menný sloup s hlavicí
nesoucí kalich. První
polovina 20. století (Bohumír Kozák).

Kašna (Žižkovo nám.): Pis-
kovcová čtvercová klasi-
cistní kašna z konce 18.
století.

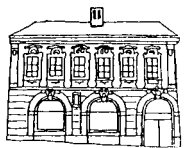
Radnice čp. 1 (Žižkovo

nám.): Dvojpatrový dům s
mansardovou střechou. Upro-
střed průčelí je nika přes dvě
patra se sloupy po stranách,
nad nikou je nízká věž s bání.
Radnice byla postavena v le-
tech 1769-70 (Jan Josef
Wirch) a upravována v prů-
běhu 19. století. Městský úřad, Žižkova síň.

Dům čp. 2 (Žižkovo nám.):

Patrový dům středověkého
původu s bohatou neoro-
kokovou fasádou. Rodný
dům „rostlinopisce“ Filipa
Max. Opitze (1787-1883).

Dům čp. 4 s branou (gen. Mo- ravce):

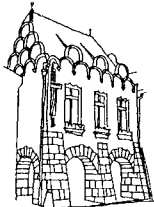
Zděná brána vedle do-
mu, zdobená kamennou vázou
a piniovými šiškami, je barokní,
později upravovaná.

Dům čp. 15,232 - přední dům čp. 15, zadní dům čp. 232, ohradní zeď se vstupy (gen. Moravce): Patrový dům s mělkým středním rizalitem a polovalbovou střechou. Empírová stavba z doby kolem roku 1820.

Dům čp. 17 (gen. Moravce): Dům s podloubím je středověkého původu. Úprava fasády, kombinující pozdně gotické, renesanční a secesní prvky, je z roku 1910.

Dům čp. 18 (gen. Moravce): Patrový dům středověkého původu s podloubím, renesanční dispozicí a zjednodušenou barokní fasádou.

Domy čp. 18 a 19

Dům čp. 19 (gen. Moravce): Nárožní patrový dům s podloubím. Původně gotická stavba, přestavěná v 16. století a kolem roku 1800. Na schodišti je socha sv. Jana Nepomuckého z druhé poloviny 18. století.

Dům čp. 24 (Na Kozinci): Patrový dům s bohatou secesní fasádou z počátku 20. století.

Dům čp. 25 (Na Kozinci): Patrový dům s fasádou ovlivněnou secesí.

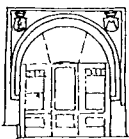
Dům čp. 26 (Na Kozinci): Patrový dům s fasádou ovlivněnou secesí.

Dům čp. 31 (Na Kozinci): Za domem se nachází jedna z bašt městského opevnění.

Dům čp. 56 (gen. Moravce): Patrový šířkový objekt na místě dvou domů (gotického a renesančního). Empírová přestavba v polovině 19. století a několik přestaveb ve 20. století.

Dům čp. 98 (Žižkovo nám.): Patrový dům s pozdně gotickým portálem v přízemí a se sklepy s gotickými portály. Gotický objekt, přestavěný po roce 1500, barokně a roku 1928.

Dům čp. 101 (Žižkovo nám.): Hloubkový patrový objekt s mansardovou střechou, uvnitř je mázhauz s hřebínkovou klenbou. Dům s gotickým jádrem byl přestavěn renesančně, empírově a novodobě.

Dům čp. 104 (Žižkovo nám.): Patrový dům gotického původu, přestavěný v renesanci a baroku, pozdější úpravy. Fasáda je z 20. století.

Domy čp. 104, 105 a 106

Dům čp. 105 (Žižkovo nám.): Patrový gotický dům, upravený empírově a na konci 19. století. Fasáda je z 20. století.

Dům čp. 106 (Žižkovo nám.): Patrový dům gotického původu, přestavěný empírově v první polovině 19. století. Fasáda je z 20. století.

Dům čp. 125 (Kl. Čermáka): Patrový nárožní dům gotického původu, přestavěný kolem roku 1600 a v 19. století.

Dům čp. 131 s ohradní zdí (Kl. Čermáka): Nárožní patrový objekt s gotickým jádrem, přestavěný v pozdní renesanci, roku 1763 a v 19. století.

Dům čp. 139 (Komenského nám.): Patrový dům s valbovou střechou a klasicistní fasádou. Stavba středověkého původu, přestavěná barokně, klasicistně na počátku 19. století (tehdy škola) a po roce 1990.

Dům čp. 147 - přední a zadní dům (Žižkovo nám.): Patrový nárožní dům s trojbokým nízkým štítem a valbovou střechou.

Gotické jádro, empírová přestavba na počátku 19. století.

Dům čp. 148,245 - přední a zadní dům (Žižkovo nám.): Patrový, původně gotický dům, přestavěný ve třetí čtvrtině 16. století (vnitřní uspořádání). Empírové průčelí upraveno ve 30. letech 20. století.

Dům čp. 150 (Žižkovo nám.): Patrový gotický dům s mansardovou střechou. Pochází z přelomu 13. a 14. století (křížové klenby, mázhauz, průjezd), rozšířen v 16. a 17. století, úpravy v 18. století.

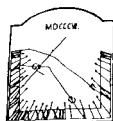

Dům čp. 153 (Žižkovo nám.): Řadový patrový dům středověkého původu. Fasáda je secesní z roku 1908.

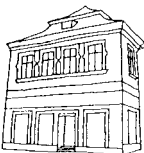
Dům čp. 154 (Žižkovo nám.): Nárožní patrový dům se secesní fasádou, s nárožím zvýrazněným zdobenými štíty a střechou tvaru komolého jehlanu. Pochází z první čtvrtiny 14. století, přestavěn v 16. století, roku 1763 a 1908.

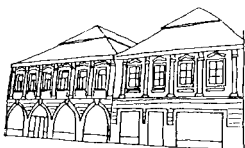
Dům čp. 161 (Žižkovo nám.): Dvojpátrový nárožní v jádře gotický dům, přestavěný empírově a později. Malované sluneční hodiny na nároží jsou z roku 1807.

Dům čp. 165 (Žižkovo nám.): Patrový dům s mansardovou střechou a novodobou fasádou. Jádro je gotické (žebrové klenby v přízemí a sklepy jsou z konce 13. století), od konce 18. století byl několikrát upravován. Nejstarší dochovaný časlavský dům.

Dům čp. 166 (Žižkovo nám.): Patrová stavba s mansardovou střechou a zbytky barokní fasády. Gotické jádro ze 14. století, několikeré úpravy od konce 18. století.

Domy čp. 166 a 167

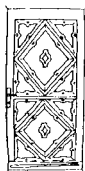
Dům čp. 167, 174 - přední a dvorní dům čp. 167 se spojovacím traktem, zadní dům čp. 174 (Žižkovo nám.): Patrový objekt s mansardovou střechou a porušenou barokní fasádou. Původně gotický dům byl přestavěn koncem 18. století. Zadní budova je z roku 1830.

Dům čp. 181 (Žižkovo nám.): Patrový nárožní dům s trojbokým nízkým štítem a valbovou střechou. Gotické jádro

(sklepy) bylo empírově přestavěno na počátku 19. století. Na štítu byl obraz Nejsvětější Trojice.

Děkanství čp. 186, ohradní zeď se vstupy (Kostelní nám.): Patrová, volně stojící budova s valbovou střechou. Jádro z doby kolem roku 1500 bylo přestavěno renesančně, barokně (1666), empírově (1827) a po roce 1990.

Dům čp. 188 (Kostelní nám., za čp. 189): Dům je částečně vestavěn do bašty městského opevnění.

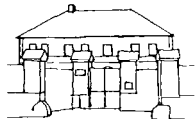
Dům s branou 'Na fortně' čp. 190

(Kostelní nám.): Přízemní dům s barokními střešními altány. Fasáda je z 20. století. Vedle domu stojí barokní brána se segmentovým nástavcem, zdobená kamennou koulí.

Dům čp. 193 s oplocením

(Kostelní nám.): Patrový, volně stojící dům středověkého původu s valbovou střechou a jednoduchou barokizující fasádou. Původně fara.

Dům čp. 197 - knihovna (Žižkovo nám.): Rozložitý nárožní dvojpátrový dům s valbovou střechou. Konec 19. století.

Sbor církve československé čp. 199 (nám. Komenského): Stavba od architekta Bohumíra Kozáka z roku 1925.

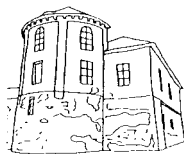
Dům čp. 201 (Mahenova): Patrový dům se sedlovou střechou.

Dům čp. 203 (Formíkova): Dům je vestavěn do polygonální bašty gotického opevnění.

Dům čp. 211 (Mahenova): Patrový nárožní dům s valbovou střechou, přistavěný k hlavní hradbě. Na zadním průčelí je dvojpátrová věž s klasicistní fasádou, stojící na hradební baště.

Dům čp. 211 (Mahenova): Patrový nárožní dům s valbovou střechou, přistavěný k hlavní hradbě. Na zadním průčelí je dvojpátrová věž s klasicistní fasádou, stojící na hradební baště.

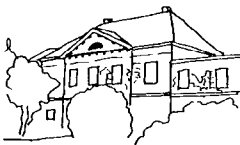
Dům čp. 55 (nad Podměstským rybníkem):

Dům nepravidelného půdorysu, vestavěný částečně do městského opevnění.

Usedlost čp. 58 -

obytný dům, dvě hospodářské budovy, stodola, ohradní zeď s branou (Žižkova brána): Před-

městská empírová usedlost z doby kolem roku 1830 se starší (renesanční) částí.

Obytná budova je patrová s vyšší střední částí a s mělkým rizalitem, který vrcholí trojúhelným štítem. Na dvoře je bašta městského opevnění, upravená na altán. **Hospodářské objekty**, pocházející z první poloviny 19. století, byly zbořeny po roce 1990.

Pošta čp. 204 a 183

(Masarykova): Patrová budova s dvojpatrovou věží na nároží a secesní fasádou. Byla postavena kolem roku 1910 a upravena na počátku 20. let 20. století.

Sokolovna čp. 471 (Masarykova): Rozměrná patrová budova se dvěma nárožními dvojpatrovými věžemi a secesní fasádou, postavená počátkem 20. století. Pamětní deska zakladatele Sokola dr. Miroslava Tyrše (1832-84).

Dusíkovo divadlo (Masarykova): Rozměrná

členitá stavba z let 1867-9 (J. Spudil) s neorománskou a orientální vý-

zdobou fasád, upravená v roce 1924 (K. Kozák) a ve druhé polovině 20. století. Pamětní deska hudebního skladatele a klavíristy Jana Ladislava Dusíka (1761-1812), zhotovená dle návrhu Josefa Václava Myslbeka.

Čáslav - předměstí

Špitální kostel sv. Alžběty, zvonice, ohradní zeď s kaplemi (Nazaret): Barokní

jednolodí z let 1718-28

Neorománská podoba kostela sv. Alžběty

s renesančním jádrem (1553), upravené pseudo-románsky v letech 1876-9 a barokizované v roce 1935. Na průčelí je socha sv. Alžběty Durynské, ve výklenkové kapli socha sv. Pavla. Po bliž stojí nízká masivní renesanční zděná zvonice s jehlanovou střechou.

Sousoší sv. Jana Nepomuckého se sv. Antonínem a sv. Josefem (Tylova): Na třech spojených podstavcích stojí tři barokní pískovcové sochy světců. Polovina 18. století.

Kamenný kříž (u dvora Vrchy 3 km severovýchodně od Čáslavi): Vysoký empírový kříž z červeného pískovce s reliéfem sv. Floriána a nápiscem na podstavci. Datován 1806.

Boží muka (Chotusická): Zděný hranolový sloup z konce 18. století, členěný římsami a výklenky.

Dům čp. 10 (Žitenická): Přízemní obdélný dům s patrovým středním pavilonem a mansardovými střechami. Barokní vilka z poloviny 18. století.

Bývalá synagoga čp. 11

(Masarykova): Patrová budova s fasádami v maurském stylu (1899-1900, W. Stiassny a I. Rieser). Uprostřed průčelí je rozměrná nika, vrcholící nad hlavní římsou konchou. Galerie malíře Jindřicha Pruchy (1886-1914).

Dům čp. 45 (Žitenická):

Rozlehlý pozdně empírový dům z počátku 19. století s valbovou střechou a nízkým trojúhelným štítem nad mělkým středním rizalitem.

Muzeum (Husova): Novoklasicistní patrová budova s kupolí, postavená roku 1884 (František Teřev). Muzejní expozice je z konce 19. století.

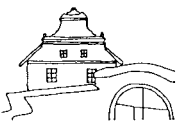

Dům čp. 414 (Masarykova): Řadový patrový dům se secesní fasádou.

Dům čp. 108 (Pražská): Téměř čtvercový předměstský přízemní kamenný dům s vysokou stupňovitou střechou.

Podměstský mlýn čp. 76 s fragmentem technického zařízení, ohradní zeď, dvě brány (Koželuhy): Patrová budova se sedlovou střechou. Renesanční mlýn z konce 16. století, stojící na místě středověké stavby, byl barokně upraven v polovině 18. století.

Zemědělská usedlost čp. 79 - obytné stavení, špýchar, chlévy, stodola, ohradní zeď s vjezdem (Koželuhy): Uzavřený statek z 19. století s budovami stojícími kolem obdélného dvora.

Dům čp. 1068 (Koželuhy): Patrová budova se středním rizalitem zakončeným štítem. Přístavba Podměstského mlýna.

Hradiště 'Hrádek' s pohřebištem (Vodranty, nad sportovním areálem): Táhly, špatně přístupný ostroh byl osídlen téměř nepřetržitě od neolitu až do historické doby.

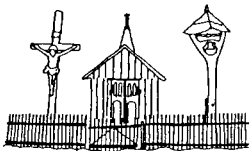

Nádoba tvaru beránka

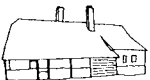
ČEJKOVICE

13 km J od Časlavi

Kaplička, zvonička a kříž (na návsi): Dřevěná kaple sv. Jana Nepomuckého byla vysvěcena roku 1898. Vedle ní stojí rozsochová zvonička a dřevěný kříž, obnovený roku 1996.

Kovárna čp. 28 (200 m severozápadně od vsi): Nízké obdélné, částečně roubené stavení s poškozenou šindelovou střechou a vyššími komíny. Novodobé úpravy.

ČENOVICE

5 km S od Zruče n. S.

Roubená chalupa čp. 18

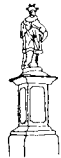
(ve středu vsi): Lidová stavba pocházející z 18. století.

ČERVENÉ JANOVICE

13 km J od Kutné Hory

Socha sv. Jana Nepomuckého (proti kostelu): Na podstavci s reliéfy (Madona, sv. Prokop, sv. Mikuláš) stojí barokní pískovcová socha světce z roku 1755.

Zámek, most, park, příkop:

Čtyřkřídlá patrová stavba s nárožními věžemi, obklopená příkopem. Na nádvoří jsou arkády. Původně středověký objekt byl podstatně rozšířen renesančně počátkem 17. století, přestavěn v letech 1646-1660 (Carlo Bretani) a po roce 1918. Rodiště Václava Budovce z Budova, popraveného 21.6.1621 na Staroměstském náměstí v Praze.

ČESTÍN

7 km S od Zruče n. S.

Kostel sv. Petra a Pavla:

Podélné pseudorománské trojlodí s věží, postavené v letech 1859-61 (K.

Pranter), na místě původního románského kostela.

Výklenková kaplička (na jižním okraji vsi): Trojboká zděná kaplička z počátku 19. století.

Zámek s valy a příkopy (za kostelem): Jednopatrová dvojkřídlá stavba

s portálem je torzem renesančního zámku z let 1575-82, částečně zbořeného v 19. století. Okolo jsou zbytky příkopů a valů.

Fara čp. 1 s ohradní zdi (u kostela): Jednopatrová stavba na půdorysu písmene T, pocházející z poloviny 19. století. Do ohradní zdi je vsazen pískovcový kříž snad z počátku 18. století.

DAMÍROV

11 km JZ od Čáslavi

Socha sv. Jana Nepomuckého (na severovýchodním okraji vsi): Barokní pískovcová socha z roku 1759. Na podstavci je reliéf s obrazem Madony staroboleslavské.

DOBROVÍTOV

14 km JZ od Čáslavi

Kostel sv. Václava, ohradní zeď hřbitova s branou: Jednoduchá obdélná stavba s věží nad kněžištěm. Jádru ze 13. století bylo upraveno na konci 16. a ve 20. století.

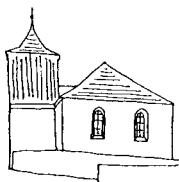

Tvrz čp. 1, fragment hospodářské budovy (na východním okraji vsi): Patrové stavení na půdorysu písmene T se zbytky psaníčkového sgrafita na fasádě. Tvrz, zmiňovaná ve 14. století, byla přestavěna renesančně. Opakované úpravy až do současnosti.

DOBŘEŇ

8 km Z od Kutné Hory

Kostel sv. Václava, zvoniče, ohradní zeď: Jednoduchá plochostropá stavba z 16. století s nízkou věží, upravovaná ve druhé polovině 17. století. Do zdi kostela jsou vsazeny renesanční náhrobníky (Voděradští, Dobřanští).

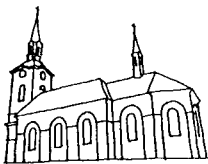

Socha sv. Floriána (na návsi): Barokní pískovcová socha z poloviny 18. století.

DOLNÍ BUČICE

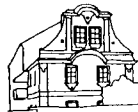
6 km V od Čáslavi

Kostel Všech svatých s ohradní zdi: Pseudoslohová jednoduchá obdélná stavba s věží a polygonálním kněžištěm, postavená na místě starší-

ho kostela v letech 1852-64. Ve stěně kněžiště je renesanční náhrobník.

Dům čp. 30 - bývalý mlýn (východně od vsi): Na hlavní budovu s barokním průčelím, postavenou kolem roku 1800, navazuje mlýnice z druhé poloviny 19. století.

DROBOVICE

3 km JV od Čáslavi

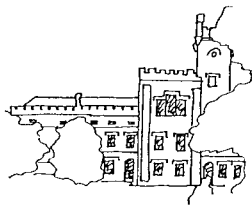
Zaniklý klášter: Komenda řádu německých rytířů s kostelem Panny Marie, založená roku 1242, byla zničena roku 1421. Poslední zbytky zanikly roku 1752.

FILIPOV

3 km JV od Čáslavi

Zámek Filipov, dvě správní budovy, pět hospodářských budov, čtrnáct domů, park, hrobka, ohradní zdi areálu a parku s branou, tři sklípky: Zámek je v jádře barokní (po roce 1760) patrová stavba s věží, přestavěná v letech 1863-65 (K. Šel) a kolem roku 1906 doplněná hospodářským dvorem (E. Šel). Vše ve stylu romantické gotiky. Na jihovýchodní straně přiléhá přírodně krajinářský park z konce 18. století, ve kterém stojí hrobní kaple z roku 1877.

HABRKOVICE

9 km SV od Kutné Hory

Zemědělská usedlost čp. 28 - obytné stavení, vjezd a branka: Štítové orientovaný zděný dům se štukovou výzdobou fasády. Lidová architektura z roku 1882.

Zemědělská usedlost čp. 4 - obytné stavení, stáje a chlévy, špýchárek, zbytky stodoly (na návsi): Usedlost s budovami vol-

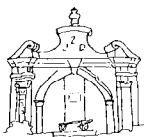

ně uspořádanými kolem dvora. Částečně roubený obytný dům pochází z konce 18. století. Patrový špýchar je z roku 1823.

HLÍZOV

4 km SV od Kutné Hory

Zámek, špýchar a stodoly, kravin, domek, ohradní zdi s branou: Zámek je patrová,

mírně obdélná stavba s valbovou střechou a barokní fasádou. Střed průčelí je zvýrazněn plochým rizalitem s nízkým trojúhelným štítem. Pochází z druhé čtvrtiny 18. století a byl upraven ve 20. století. V prvním patře je kaple. Kolem zámku je hospodářský dvůr se zástavbou z 18. až 20. století. Areál byl původně přístupný barokní branou, nyní zazděnou.

Boží muka (směr Malín, u hřbitova):

Kamenný sloup z první poloviny 19. století, na kterém je dřevěná kaplička, obnovená roku 1995. Sloup je oplocen železným plůtkem z konce 19. století.

HODKOV

5 km SV od Zruče n. S.

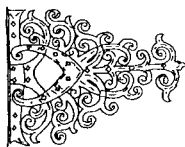
Kostel sv. Václava, márnice, hřbitov, ohradní zeď s branou (u silnice do Hranic):

Jednoduchá stavba s apsidou z 13. století, upravená v 17. století (průčelí).

Zámek, domek s branou, brána, park (nad obcí):

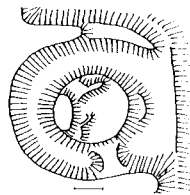
Patrová dvojkřídlá budova s romantickými prvky, postavená po roce 1850 a rozšířená v letech 1908-1912 (F. Woretsch). Leží uprostřed volně řešeného parku s menší parterovou úpravou, do kterého se vstupuje věžovitou branou.

Zvonička (pod zámekem): Patrová zděná kaplička má v horním výklenku barokní pískovcovou sochu sv. Jana Nepomuckého. Na střeše je malá zvonička.

Tvrziště 'Hradiště' (nad kostelem): Okrouhlé tvrziště s příkopem a valem. Tvrz, zmiňovaná počátkem 15. století, byla roku 1550 již pustá. Její zříceniny byly rozvezeny po roce 1760.

HORKA I

13 km SV od Kutné Hory

Chalupa čp. 3: Obdélné přízemní zděné stavení. Po úpravách v nedávných letech bez památkové hodnoty.

HORKA II

2 km JV od Zruče n. S.

Kříž (na návsi): Železný kříž na vysokém kamenném podstavci je z roku 1839.

Socha Panny Marie (v horní části vsi): Barokní pískovcová socha z druhé poloviny 18. století.

Zámek s kaplí, dvě brány: Klasicistní patrová stavba z roku 1770, později upravovaná (zvláště v letech 1971-74). Přiléhá k ní barokní kaple sv. Josefa z poloviny 18. století. Před zámekem jsou zbytky hospodářského dvora.

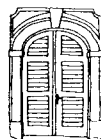

HORKY

6 km JV od Čáslavi

Kostel sv. Václava s ohradní zdí:

Jednoduchý barokní objekt s věží, stojící na mírném kopci. Zmiňován roku 1268, dnešní stavba byla postavena před rokem 1753. Kolem kostela je oválný hřbitov, ohrazený nízkou zdí.

HORUŠICE

13 km SV od Kutné Hory

Rezidence čp. 19, socha, stodola, domek, ohradní zeď (na jiho-

východním okraji vsi, u cesty do Podlesí): Jednopatrová barokní stavba na půdoryse protáhlého osmiúhelníka. Pochází z poloviny 18. století,

úpravy ve 20. století. Poblíž stojí barokní pís-kovcová **socha** sv. Jana Nepomuckého z roku 1740, s podstavcem zdobeným reliéfy.

HOŘANY

3 km SZ od Kutné Hory

Chalupa čp. 23: Přízemní zděné lidové stavení z 19. století.

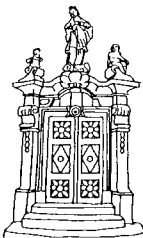
Fasáda byla nedávno upravena.

HRABĚŠÍN

8 km JZ od Čáslavi

Zámek, dvě hospodářské budovy, stodola, sušárna, ohradní zeď s branou: Patrová obdélná budova z počátku 17. století, přestavěná ve 40. letech 18. století (portál s barokní sochou sv. Jana Nepomuckého). Kaple sv. Floriána a hospodářská stavení pocházejí z první poloviny 19. století. Areál je přístupný barokní **branou**, pocházející z druhé poloviny 18. století, na níž je znak se-dleckého kláštera.

Mohylník u Chedrbí: Žárové slovanské mohyly ze starší doby hradištní, patřící k mohylám východočeské oblasti.

HRANICE

6 km SV od Zruče n. S.

Zvonička (uprostřed vsi): Čtvercová novogotická stavba z první poloviny 19. století.

CHABEŘICE

2 km Z od Zruče n. S.

Kaplička Nejsvětější Trojice (u silnice Chabeřice - Zruč): Obdélná zděná kaplička z přelomu 18. a 19. století.

CHEDRBÍ

6 km JZ od Čáslavi

Socha sv. Jana Nepomuckého (u silnice Chedrbí - Souňov): Na barokním podstavci (s letopočtem 1731) stojí pís-

kovcová socha svěťce z konce 19. století.

Chalupa čp. 128 (uprostřed vsi, u silnice): Lidová zemědělská usedlost se stavením s roubenou přední částí.

CHLÍSTOVICE

8 km JZ od Kutné Hory

Kostel sv. Ondřeje, hřbitovní zeď s branou: Gotický jednolodní kostel s polygonálním kněžištěm a věží s dřevěným zvonovým patrem. Stavba z 15. století, zbarokizovaná v 18. století.

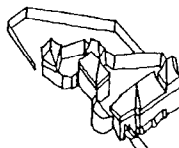

Zvonička (uprostřed vsi): Dřevěná rozsochová zvonička s kuželovou stříškou a malým zvonkem.

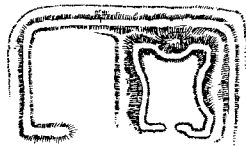

Soubor památek u zříceniny hradu Sion - zřícenina hradu, památník Jana Roháče z Dubé,

prakoviště se zbytky valů ležení zemské hotovosti, prakoviště mezi kostelem a obcí, prakoviště západně od hradu nad potokem, skupina jam jižně od hradu a jižně od mostku přes silnici, slovanské hradiště (nad pravým břehem Vrchlice): Zřícenina nevelkého hradu z 15. století, ležícího na ostrohu nad říčkou Vrchlicí. Jeho předchůdcem snad bylo slovanské hradiště ze starší doby hradištní. Hrad měl tvar trojúhelníka v

Rekonstrukce hradu

Prakoviště před hradem

čele s obdélnou budovou se vstupní branou, za ní stál dvojpatrový palác. Předhradí bylo opevněno příkopem a valem. Kolem hradu jsou pozůstatky **obléhačích stanovišť** z roku 1437. Ve skále pod hradem je pískovcový **reliéf** Jana Roháče z Dubé (prof. Vávra, 1937).

Sýpka (u čp. 56): Malá obdélná stavba se zděným přízemím, roubeným patrem s pavlačí a se sedlovou střechou.

CHLUM

7 km V od Sázavy

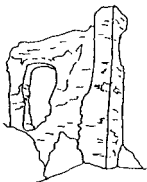
Socha světece (na severním okraji vsi u polní cesty): Barokní socha sv. Donáta nebo sv. Eusebia z roku 1765. Na podstavci je znak Marie Terezie Savojské a Karignanské, rozené z Liechtenštejna.

CHLUM

13 km J od Čáslavi

Zřícenina hradu Chlum s valy a přítkopy: Zřícenina gotického hradu ze 13. století, rozšířeného v 15. století a zničeného za třicetileté války. Dochoval se sklep a zbytky zdíva ojedinele až do výšky prvního patra. Rodové sídlo Slavatů z Chlumu a Košumberka.

CHOTUSICE

4 km S od Čáslavi

Kostel sv. Václava, hřbitovní zeď s branou: Barokní obdélná stavba s věží nad kněžištěm, postavená roku 1716 a upravená po ohni roku 1742. Obsahuje pozůstatky gotického kostela ze 14. století (kněžiště). V ohradní zdi bývalého hřbitova jsou náhrobníky. Na pilířích brány stojí sochy dvou světců.

Socha sv. Floriána (na okraji vsi směrem k Čáslavi): Pískovcová socha z konce 18. století. Lidová práce.

Socha sv. Donáta (severně od kostela): Barokní pískovcová socha z roku 1735.

Děkanství s hospodářským stavením (proti kostelu): Patrová empírová budova s trojúhelným štítem a přízemními bočními křídly, postavená roku 1825.

CHROUSTKOV

10 km JZ od Kutné Hory

Špýchary u čp. 2 (na návsi): Dva zděné špýchary z přelomu 18. a 19. století.

JAKUB

5 km V od Kutné Hory

Kostel sv. Jakuba, hřbitov, ohradní zeď s brankou: Románský tribunový kostel s apsidou a západní věží, svěcený roku 1165. Do jižní stěny jsou zasazeny románské figurální reliéfy. Stavba je značně poškozena několikanásobným restaurováním od roku 1873 až do současnosti.

Statek čp. 3 s branou a brankou (na návsi): Přízemní empírové stavení, značně poškozené nedávnými úpravami.

Statek čp. 5,65 - obytná stavení čp. 5 a čp. 65, ohradní zeď se vstupy (na návsi): Usedlost, vybudovaná na konci 18. století ve stylu selského baroka, byla poškozena pozdějšími úpravami. Čp. 65 bylo původně hospodářským křídlem.

Statek čp. 26

- obytné stavení s navazujícím hospodářským traktem, hospodářská budova, brána s brankou, zahrada (u kostela): Rozlehlá selská usedlost, vystavěná v první polovině 19. století v empírovém stylu. **Hospodářská budova** je polozříčená.

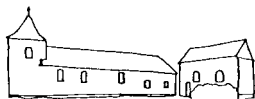
Statek čp. 29: Obdélný přízemní dům vedle patrové novostavby. Po přestavbě v nedávných letech je bez památkové hodnoty.

JINDICE

13 km JZ od K.Hory

Kostel sv. Václava, kaple, ohradní zeď hřbitova:

Jednoduchá obdélná stavba s pravouhlejším kněžištěm a hranolovou věží, založená ve středověku a přestavěná ve třetí čtvrtině 18. století. Hrobni **kaple** s kryptou byla postavena v polovině 18. století a upravena novorománsky ve druhé polovině 19. století.

Socha sv. Václava (ve vsi u mostu): Pískovcová socha z přelomu 18. a 19. století.

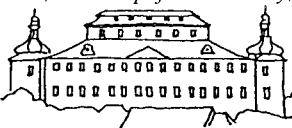
KÁCOV

24 km JZ od Kutné Hory

Sousoší Panny Marie a 14. sv. pomocníků (*na náměstí*): Barokní sousoší z červeného pískovce, pocházející z roku 1730. Na vrcholu stojí socha Panny Marie, pod ní jsou sochy sv. Františka z Assisi, sv. Kateřiny, sv. Jana Nepomuckého a sv. Barbory. Na podstavci stojí sochy sv. Acháce, sv. Cyriaka, sv. Šebestiána, sv. Blažeje, sv. Markéty, sv. Linharta, sv. Kryštofa a sv. Jiří. Kolem podstavce jsou sochy sv. Diviše, sv. Erasma, sv. Jiljí a sv. Víta.

Zámek a kostel Narození Panny Marie, *spojovací chodba, škola, dům u spojovací chodby, ohradní zeď s branou, dvě hospodářské budovy, fragmenty opevnění, opěrné zdi, výklenková kaple sv. Floriána, ohradní zeď kostela*: **Zámek** je obdélná trojpatrová stavba s valbovou střechou, kterou proniká dlouhý světlík osvětlující vnitřní halu. Ve slepých oknech jsou iluzivní figurální malby. Zámek byl postaven na základech renesanční stavby v letech 1726-33, upravován v druhé polovině 19. a ve 20. století.

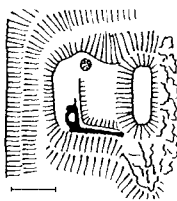
Gotický **kostel Narození Panny Marie** je trojlodní hala s obdélným kněžištěm a s věží, zmiňovaná roku 1360, přestavěná barokně po roce 1700 a dále v 19. století. Oratoř nad sakristií je spojena dlouhou chodbou se zámkem. U kostela stojí **kaple** z počátku 19. století, v jejímž výklenku je obraz sv. Floriána z roku 1974 (L. Kasík). Škola i některé další budovy byly postaveny ve 20. století.

Děkanství čp. 8, hospodářské stavení, brána s brankou (*u pivovaru*): Barokní zděná patrová budova z roku 1718 s valbovou střechou.

Zaniklý hrádek 'Pustý hrad' (*na levém břehu Sázavy u Soušic*): Hrádek ze 14. století byl pustý již roku 1459. Na skalisku nad řekou, odděleném od předpolí na západě hlubokým příkopem, se dochoval výrazný pahorek v místě obytné budovy a půlkruhová bašta s částí hradební zdi obklopující malé nádvoří.

KAČINA - viz Svatý Mikuláš

KAŇK

3 km S od centra Kutné Hory

Kostel sv. Vavřince, márnice, ohradní zeď s brankou, hřbitov, kříž na kamenném podstavci: Gotické trojlodí s polygonálním kněžištěm,

patrovou sakristií a západní věží. Uvnitř je sanktuárium z roku 1502 a gotická kazatelna (Matěj Rejsek). Stavba z let 1489-1506 byla opravena roku 1899 (Boža Dvořák) a kolem roku 1990 (částečně). V ohradní zdi hřbitova je **branka** s gotickým portálem. Vedle něj stojí na pískovcovém podstavci litinový **kříž** z 19. století.

Radnice s ohradní zdi: Patrová rozměrná budova z roku 1526 s mansardovou střechou, přestavěná roku 1739, 1769 a později upravovaná. Ve štítě je znak města Kaňku.

Obytné stavení zemědělské usedlosti čp. 66 (*pod Sukovem*): Bezvýrazný patrový moderní dům v sobě skrývá jádro starší stavby, z níž se dochoval především raně barokní malovaný trámový strop z poloviny 17. století.

Dům čp. 120 (*u kostela*): Jednopatrový dům z 16. století, později přestavěný.

V přízemí je gotický pravoúhlý přetínavý portál s nápisem a letopočtem 1560.

Kaplička sv. Jana Křtitele (na jižním okraji vsi): Výklenková kaplička z druhé poloviny 18. století. Ve výklenku je obraz Panny Marie. Na vrcholu kapličky stojí značně zvětralá barokní pískovcová socha sv. Jana Křtitele.

KLUCKÉ CHVALOVICE

11 km J od Čáslavi

Soubor lidových

staveb čp. 11 a 10 - chalupa a dva špýcharý (na návsi): Roubený přízemní obytný dům má po stranách dvě zděná průjezdná hospodářská stavení.

Roubená chalupa čp. 14 s navazujícími chlévy, špýcharék (na návsi): Po stranách dvora stojí roubené obytné stavení a roubený špýcharék.

KLUKY

5 km Z od Čáslavi

Kostel sv. Jana

Křtitele, zvonice, márnice, hřbitov,

ohradní zeď s branou, sochy sv. Floriána a sv. Jana Nepomuckého: **Kostel** je jednodlní obdélná stavba s polygonálním kněžištěm, postavená počátkem 14. století a upravená v 18. století a později. Zděná **zvonice** s barokní fasádou a mansardovou střechou byla postavena v polovině 18. století a obnovena v letech 1908 a 1992. **Márnice** je z poloviny 18. století. Do zdi hřbitova jsou vsazeny náhrobníky. **Sochy** světců, které původně stály na východním okraji vsi, jsou z druhé poloviny 18. století.

Soubor soch dvou světců (u křižovatky Třebešice - Pucher): Barokní sochy sv. Jana Buriana a sv. Pavla jsou z poloviny 18. století.

Zámek s parkem: Dvojpatrová čtvercová pseudoslohová budova z let 1880-90, stojící na místě středověké tvrze, přestavěné barokně v 18. století.

Dům čp. 48 (ve východní části vsi): Přízemní lidové stavení s dřevěným štítem.

KOBYLNIC

10 km SV od Kutné Hory

Socha sv. Jana Nepomuckého (u silnice): Barokní pískovcová socha z roku 1772.

KOŠICE

10 km JZ od Kutné Hory

Kostel Narození Panny Marie, hřbitov, ohradní zeď s branou: Románská jednodlní obdélná

stavba se západní věží a pravouhlym kněžištěm, založená před rokem 1287, přestavěná roku 1503 (západní portál) a upravovaná v 19. a 20. století.

KOUNICE

5 km JV od Zruče

Zámek čp. 9 se

špýcharem: Patrová dvojkřídla budova s mansardovou střechou a zbytky arkád, na kterou navazuje patrový špýchar. Renesanční tvrz byla přestavěna barokně roku 1674 (stavitel Vavřinec Brtnický) a později.

Myslivna, dům a hospodářské stavení (poblíž křižovatky Všebořice - Čejtice - Bezděkov): Dům byl přestavěn roku 1910-11. Narodil se zde hudební skladatel Zdeněk Fibich (1850-1900).

KOZOHLODY

10 km J od Čáslavi

Kostel Věch svatých,

ohradní zeď s branou:

Gotický jednodlní obdélný kostel s pravouhlym kněžištěm a hranolovou věží. Pochází z 13. století, byl upravován v 18. a 19. století. Uvnitř jsou raně gotické malby ze 40. let 14. století.

KRALICE

12 km JZ od Kutné Hory

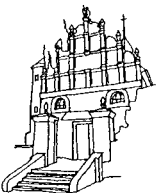
Dům čp. 35 (v osadě Kraličky, u mostu přes potok): Jednopatrové stavení z konce 18. století, později přestavované. Původně mlýn a pak kovárna. Za domem je hráz bývalého rybníka.

KRCHLEBY

4 km JZ od Časlavi

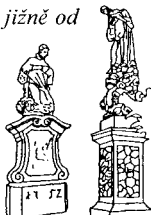
Kostel sv. Václava, márnice, ohradní zeď s branou: Gotický obdélný kostel, přestavěný renesančně počátkem 17. století (štít severského typu) a v roce 1861 (točité schodiště). U kostela stojí barokní **márnice**. V ohradní zdi hřbitova je devět náhrobníků z 16. století.

Socha sv. Františka (v lesíku jižně od polní cesty do Štrampouchu):

Na vysokém podstavci stojí pískovcová postava poustevníka z roku 1703.

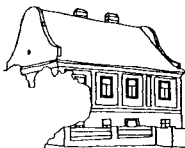
Socha sv. Jana Nepomuckého (u školy na můstku přes potok): Barokní pískovcová socha z roku 1752. Na podstavci byl znak sedleckého kláštera.

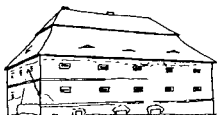
Kaple Panny Marie (na jižním okraji vsi): Zděná klasicistní výklenková kaple. Ve výklenku je obraz Panny Marie.

Fara čp. 56, hospodářské stavení, ohradní zeď a plot (u kostela): Jednopatrová obdélná budova z konce 18. století se sedlovou střechou mezi barokními štíty.

Špýchar (v areálu zemědělského družstva): Mohutná obdélná dvojpatrová budova s mansardovou střechou a zbytky původní malované fasády. Jediný pozůstatek barokního zámeckého areálu, zbořeného roku 1909.

KRSOVICE

13 km JZ od Kutné Hory

Kostel sv. Jana Křtitele, zvonice, márnice (na okraji vsi): Pozdně barokní jednodlná obdélná stavba s pravouhlým kněžištěm. Gotické jádro (jižní portál) bylo přestavěno roku 1768. U kostela stojí nízká dřevěná hranolová **zvonice** s vložkou vzpěradlovou konstrukcí a barokní čtvercová **márnice**.

KRUPÁ

6 km J od Kutné Hory

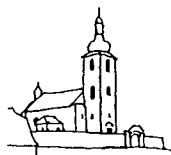
Výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého (u silnice z Bykáně): Zděná kaplička z první poloviny 19. století. Ve výklenku je obraz Madony.

KŘESETICE

5 km J od Kutné Hory

Kostel sv. Markéty, hrobka, márnice, ohradní zeď s branou, schodiště: Gotický jednodlný kostel ze 14. století se západní věží a dvěma polygonálními kaplemi byl v 17. století zbarokizován. Pozdější úpravy.

Sochy sv. Šebestiána, sv. Barbory a sv. Václava

Socha sv. Šebestiána (uprostřed vsi, u čp. 140): Barokní pískovcová socha z první poloviny 18. století.

Socha sv. Barbory (za vsí u hřiště): Barokní pískovcová socha z doby kolem roku 1720.

Socha sv. Václava (u silnice do Úmonína): Barokní pískovcová socha z poloviny 18. století.

Zámek čp. 1 s ohradní zdi (uprostřed vsi):

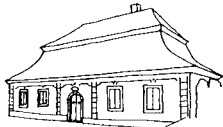
Jednopatrová dvojkřídlá budova s valbovou střechou. Původně renesanční tvrz byla přestavěna barokně ve druhé polovině 17. století a upravena po roce 1848 a 1949.

Zemědělská usedlost

čp. 9 - obytné stavení, stáje a chlévy, stodola, předzahrádka s plotem, ohradní zeď

(uprostřed vsi): Přizemní, podélně orientovaný dům z roku 1789 s barokní fasádou a mansardovou střechou.

LIPINA

4 km S od Zruče n. S.

Stodola u čp. 8: Piliřová stodola z 20. století, bez památkové hodnoty. Na místě obytného stavení (srub v kožichu) stojí patrová novostavba.

LOCHY

3 km SZ od Čáslavi

Kostel sv. Bonifáce, ohradní zeď s brankou, jeskyně s pozůstatky okrouhlé stavby (na západním okraji vsi, u potoka):

Obdélný raně gotický kostel s polygonálním kněžištěm a věží. Stavba, pocházející z 13. století, byla přestavěna v 17. století a roku 1871. **Torzo** objektu u jihozápadního

nároží bývá považováno za pozůstatky předrománského centrálního kostela.

LOMEC

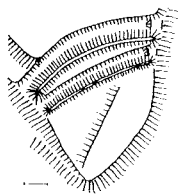
9 km JZ od Čáslavi

Zemědělská usedlost čp. 8

- obytné stavení, hospodářské stavení: Lidová chalupa s fasádou v neorománském stylu. Na fasádě je letopočet 1812.

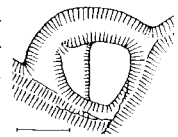

Hradiště 'Hrádek' (asi 500 m západně od Třebonína): Útočištné raně středověké opevnění na širokém ostrožně nad potokem, opevněné dvěma příkopy a valem.

Hrádek (asi 1 km západně od Třebonína): Úzká skalnata ostrožna, opevněná pravděpodobně ve vrcholném středověku příkopem a valem.

Tvrziště (asi 500 m východně od vsi): Středověké kuželové tvrziště, oddělené od okolí okrouhlým příkopem.

LOSINY

6 km SZ od Zruče n. S.

Bývalá tvrz čp. 7:

Obdélná přizemní budova s renesančními klenbami a obnovenými sgrafity. Založena ve 14. století, na počátku 18. století sneseno první patro. Pozdější úpravy.

MALEJOVICE

4 km JZ od Uhlířských Janovic

Kostel sv. Jiří, ohradní a opěrné zdi s brankou: Jednolodní obdélná stavba s věží nad kněžištěm, obklopená ohrazeným hřbitovem. Středověké jádro z druhé poloviny 12. století bylo upraveno kolem roku 1300, po roce 1686, v polovině 18. a ve druhé polovině 19. století.

MALEŠOV

5 km JZ od Kutné Hory

Kostel sv. Václava: Barokní jednolodní obdélná stavba se západní věží, postavená v letech 1731-33. Nad portálem je znak Karla z Oštejna.

Sousoší sv. Antonína, sv. Floriána

a sv. Jana Nepomuckého (u kostela): Tři barokní pískovcové plastiky z doby kolem roku 1760, stojící na společném podstavci s konzolovitými výstupky. Na podstavci je znak hrabat z Oštejna.

Socha sv. Barbory (*u silnice do Poličan*): Barokní pískovcová socha z poloviny 18. století.

Tvrz (*na severozápadním okraji vsi*): Mohutná čtvercová trojpatrová věž, obklopená zbytky opevnění. Tvrz z doby před rokem 1359 byla upravena v 16. století a roku 1738 změněna na sýpku.

Zámek, tři hospodářské budovy, altán, ohradní zeď a plot (*u tvrze*): Patrová klasicistní budova z roku 1822, krytá valbovou střechou. Vznikla úpravou barokní stavby z přelomu 17. a 18. století. Přiléhající hospodářské budovy z 19. století byly změněny adaptacemi. Uprostřed dvora stojí okrouhlá stavba **altánu**.

Městská brána (*u zámku*): Dva hranolovité pilíře široké brány z počátku 19. století.

Dům čp. 52 (*u kostela*): Přízemní barokní dům z konce 18. století s volutovým štítem.

Dům čp. 88 (*Malá Strana*): Přízemní domek z přelomu 18. a 19. století se sedlovou střechou. Nedávno prošel radikální obnovou.

Dům čp. 100 (*Malá Strana*): Patrový obdélný dům s mansardovou střechou. Snad z konce 18. století.

Židovský hřbitov, ohradní zeď, dům hrobníka (*na okraji vsi nad silnicí do Roztěže*): Nejstarší část pochází z 18. století, později rozšiřován. **Dům hrobníka** byl radikálně přestavěn na rekreační obydlí.

MALÍN

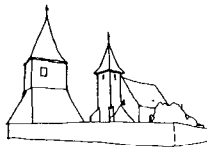
3 km SV od centra Kutné Hory

Kostel sv. apoštolů Jana a Pavla resp. sv. Jana Křtitele, *ohradní zeď s brankou a schody* (*u školy*): Předrománský jednolodní kostel se západní věží a apsidou. Jádru z konce 10. století, přestavěn goti-

cky, později několikrát upravován. Pravděpodobně nejstarší stavba na okrese.

Kostel sv. Štěpána, kostnice, zvonice, ohradní zeď hřbitova s branou (*u silnice*): Jednolodní kostel se zá-

padní věží a polygonálním kněžištěm. Románské jádro z 12. století bylo přestavěno goticky a raně barokně (kolem roku 1660). Další úpravy proběhly po roce 1990.

Osmiboká centrální stavba **kostnice** resp. kaple Vzkříšení Páně s mansardovou střechou má uvnitř výzdobu z kostí a nástrojných obrazů. Byla postavena v druhé polovině 18. století. Její stav je havarijní. Stupňovitá **zvonice** s bedněným zvonovým patrem a podezdívkou má vzpěradlovou konstrukci. **Brána** na hřbitov je barokní.

Socha sv. Jana Nepomuckého (*před kostelem sv. Štěpána*): Pískovcová socha z roku 1818, obklopená plotem z druhé poloviny 19. století.

Usedlost čp. 10 (*za kostelem*): Barokní zemědělská usedlost, tvořená obytným stavením s chlévů a branou. Stodola je mladší.

Usedlost čp. 66 (*u silnice do Hlízova*): Statek z 19. století. Po

stranách dvora jsou dvě stavení (jedno bylo zbořeno kolem roku 1990 a obnoveno v odlišné podobě), spojená zdí s branou. V zadní části je stodola.

Slavníkovské hradiště: Rozkládalo se na ploše dnešní vsi. Jediným viditelným pozůstatkem je kostel sv. Jana a Pavla. Na hradišti se nacházela slavníkovská mincovna.

Zaniklá středověká osada (*několik set metrů jihovýchodně od vsi*): Archeologická památka - malá osada převážně zemědělského charakteru, vzniklá a zaniklá v průběhu 13. století.

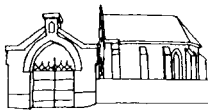
Otisk kadlubu kříže se znakem sv. Jana Evangelisty

MARKOVICE

5 km JV od Čáslavi

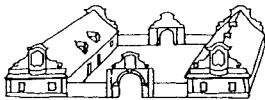
Kostel sv. Marka,

hrbitov, ohradní zeď s branou (jižně od křížovky Zleby - Čáslav - Skovice): Kněžiště gotického kostela z konce 13. století, jehož loď byla stržena roku 1829. Uvnitř jsou cenné gotické nástěnné malby, poškozené při opravě v roce 1988, a náhrobníky z poloviny 16. stol.

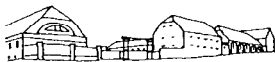
Zájezdní hospoda čp. 91 - hospoda s obytnou částí, hospodářské stavení, dvě ohradní zdi s branami (u křížovky Zleby - Čáslav - Skovice):

Symetricky řešený barokní dvůr z druhé poloviny 18. století. Ve středu průčelí je brána, spojená zdmi s přízemním obytným stavením na západě a budovou chlévů na východě. Zadní průčelí je obdobné.

Dvůr čp. 208 -

tři hospodářské budovy s obytnými částmi, stodola, špýchar, dva domky, ohradní zeď: Objekt z poloviny 18. století, později upravovaný. Obdélný dvůr je obklopen obytným stavením s chlévy, patrovou sýpkou, stodolou a zdí.

MEZHOLEZY

5 km Z od Kutné Hory

Bývalý jezuitský dvůr

čp. 20, 21 - obytný dům

čp. 20, chlévy staré a nové,

Jezuitský špýchar dvě kolny, obytný dům s branou čp. 21, stodola, špýchar (v dolní části vsi): Rozlehlý areál dvora byl rozdělen na dva statky. Současná podoba obytných stavení je z přelomu 19. a 20. století. Poblíž stojí budova patrového barokního špýcharu s polovalbovou střechou.

Jezuitský špýchar

Zemědělská usedlost

čp. 6 - obytné stavení,

stodola, chlévy, kolna,

ohradní zeď s branou (v

horní části vsi): Obdélný statek (bývalá hospoda) barokního původu. Přízemní obytné stavení se sedlovou střechou má po stranách barokně tvarované štíty. Hospodářské objekty jsou mladší.

MICHALOVICE

15 km JZ od Čáslavi

Kostel sv. Matěje,

ohradní zeď s brankou,

Gotický obdélný kostel s pravouhlym kněžištěm. Postaven v polovině 13. století, v 17. století upraven barokně. Stupňovitá dřevěná barokní *zvonce* z první poloviny 18. století, upravená ve druhé polovině 19. století, má štenýřovou konstrukci na kamenné podezdívce.

MISKOVICE

4 km Z od Kutné Hory

Stará vápenka (asi 1 km jihovýchodně od vsi): Zbytek vertikální válcové vápenné pece starého typu. Asi 8 m vysoká kamenná stavba z počátku 19. století, částečně pobořená.

MOČOVICE

3 km Z od Čáslavi

Statek čp. 3 -

obytné stavení,

stáje a chlévy,

stodola, sklep, ohradní zeď s brankou (u potoku v severní části vsi): Rozlehlý klasicistní statek z 19. století s jednotlivými objekty rozmístěnými kolem obdélného dvora.

MORÁNY

8 km S od Zruče n. S.

Zámek, špýchar, park,

ohradní zeď s výklenkovou kapličkou: Dvojpátrová obdélná budova s novorománskou fasádou, obklopená volně řešeným parkem. Postavena na počátku 18. století, přestavěna v letech 1840-1841 a kolem roku 1900.

NECHYBA

2 km SV od Sázavy

Výklenková kaple Panny Marie

(u silnice v severní části vsi): Zděná obdélná kaple z přelomu 18. a 19. století.

Výklenková kaple sv. Prokopa (*u silnice uprostřed vsi*): Zděná obdélná barokní stavba z druhé poloviny 18. století. Ve výklenku je obraz sv. Prokopa - malba na plechu.

NOVÁ LHOTA

7 km JZ od Časlavi

Kostel sv. Jana Křtitele, *ohradní zeď hřbitova s branou (na kopci nad obcí)*:

Kostel z roku 1597 s polodřevěnou hranolovou zvonici nad kněžištěm. Opraven roku 1670 a 1890. Uvnitř je deset renesančních náhrobníků.

Kaplička se sochou sv. Jana Nepomuckého (*uprostřed vsi u čp. 5*): Zděná čtvercová kaple, z doby kolem roku 1850, s podživotní pískovcovou sochou svěťce na vrcholu stříšky.

Zámek, špýchar, stodola: Patrová stavba, původně renesanční tvrze z doby před rokem 1600, byla přestavěna barokně koncem 17. století (portál) a poškozena úpravami ve druhé polovině 20. století. Uvnitř jsou malby z poloviny 17. a 18. století. **Špýchar** a **stodola** s pozůstatky původní úpravy fasád jsou z doby kolem roku 1700.

Statek čp. 8 (*v jižní části vsi*): Obdélné stavení s klasicistní fasádou a sedlovou střechou, postavené roku 1800.

NOVÉ DVORY

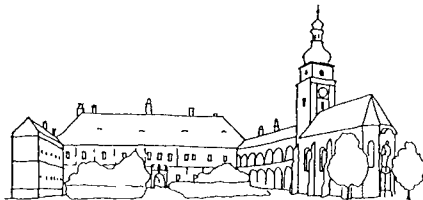
5 km SV od Kutné Hory

Městská památková zóna: Urbanistický celek tvořený zámekem, klášteřem a barokními a empírovými budovami podél náměstí.

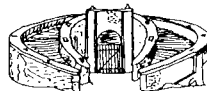
Socha sv. Václava (*směr Ovčáry, u čp. 56*): Barokní pískovcová socha, stojící na podstavci těsně před fasádou domu, jehož průčelí (z 20. let 20. století) sochu respektuje.

Dominikánský klášter - kostel sv. Anny, *konvent, ohradní zeď kostela se vstupem, tři sochy světic, pilířový plot s branou a sochařskou výzdobou*: Konvent je barokní trojkřídlá patrová budova se dvěma věžemi. Ke střednímu křídlu přiléhá **kostel sv. Anny** - okrouhlá centrální stavba s kupolí. Klášter byl postaven v letech 1696 až 1727, kostel kolem roku 1696. Na barokní **bráně** v pilířovém plotě je alianční znak Bernarda Věžníka z Věžník a Barbory Švihovské z Rýzemberka. Sochařská výzdoba: na plotě a bráně sv. Anna, sv. Dominik a sv. Tomáš Akvinský, na nádvoří sv. Máří Magdaleny, na obvodní zdi král David a Zachariáš, před farou sv. Barbora a sv. Nortburga, na budově konventu sv. Florián.

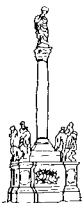

Zámek, kostel sv. Martina, socha svěťce, špýchar s obytnou částí a s přilehlou budovou, *kravin a stodola v hospodářském dvoře, ohradní zeď parku s branami, salla terena, oranžerie, zahradnický domek s hospodářským stavením v parku*: Patrový čtyřkřídlý, původně renesanční **zámek** (1588) s vnitřním nádvořím, přestavěný barokně v letech 1679-86. Základní škola. Zámek je spojený arkádovou chodbou s **kostelem sv. Martina**, který byl postaven na konci 16. století a barokně přestavěn roku 1686. Interiér má klasicistní úpravu. Před kostelem stojí barokní **socha** sv. Jana Nepomuckého (z doby po roce 1700). Na severní straně zámku je hospodářský **dvůr** (špýchar z první poloviny 18. století), na východní straně je mezi zámekem a klášteřem bývalý **park**, založený kolem roku 1700 a po roce 1950 změněný na zelinářství.

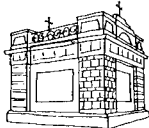

Do parku vede dvojramenné kruhové **schodiště**.

Mariánský sloup (na náměstí): Vysoký sloup se sochou Panny Marie na širokém čtvercovém podstavci, na jehož nárožích stojí sochy sv. Barbory, sv. Jakuba, sv. Jana Nepomuckého a sv. Rocha. Ve výklenku je socha sv. Rozálie. První čtvrtina 18. století.

Hrobka Chotků - kaple sv. Kříže s hrobkou, ohradní zeď s branou, márnice (proti býv. klášteru): Empirová kaple čtvercového půdorysu, postavená roku 1829 (Jan Filip Jöndl). Pod kaplí je hrobka.

Dům čp. 36: Po přestavbě v nedávných letech bez památkové hodnoty.

Hostinec čp. 43,76 - hostinec, hospodářská budova, ohradní zeď s branami (na náměstí):

Empirový objekt z první poloviny 19. století, později upravovaný.

Dům čp. 109 (na náměstí): Přízemní nárožní objekt s pozůstatky empirového členění fasády (dórská edikula na nároží). První polovina 19. století.

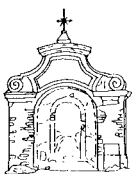
Bývalá jízďárna čp. 110 (proti zámku): Štítově orientovaná budova se zbytky barokní úpravy fasády. Postavena ve třetí čtvrtině 18. století, přestavěna po požáru v 80. letech 20. století.

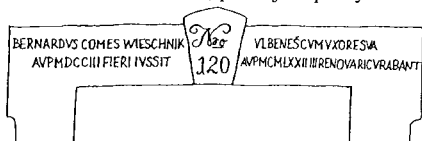
Dům čp. 111 (proti zámku): Jednopatrová budova s klasicistní fasádou a valbovou střechou. Jádro z první poloviny 18. století bylo přestavěno počátkem 19. století.

Dům čp. 112, brány, ohrazení s kapličkami (proti zámku): Patrový, volně stojící dům z roku 1847, později upravovaný a rozšiřovaný (zadní křídlo postaveno po roce 1990). Pamětní deska lékaře J. Šichy. Po stranách domu jsou výklenkové kapličky sv. Františka Xaverského (u čp. 111) a sv. Tekly (nyní branka), spojené s domem pilířovým plotem se sochařskou výzdobou a branami - vše z první poloviny 18. století.

Chalupa čp. 119 (vlevo od silnice na Kutnou Horu): Lidová roubená stavba s polovalbovou střechou krytou šindelem (překrytým lepenkou). Přelom 18. a 19. století, pozdější úpravy.

Červený domek čp. 120, zděná kolna, ohradní zeď s brankou (poblíž křižovatky Hlízov - Svatá Kateřina - Nové Dvory): Částečně patrový domek s mansardovou střechou, postavený po roce 1800. Původně součást parku zámku Kačina.

Městská brána (u zámku, směr Kutná Hora): Empirová pilířová brána s erbem Chotků a městským znakem. Postavena roku 1835, upravena roku 1889, zbořena kolem roku 1990.

Vodárenská věž (na okraji vsi, vlevo od silnice na Kutnou Horu): Dvojpatrová věž s barokním členěním fasády. Postavena počátkem 18. století, upravována v 80. letech 19. století a v průběhu 20. století.

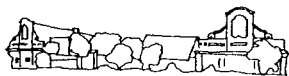
OKŘESANEČ

9 km JV od Časlavi

Kostel sv. Bartoloměje, ohradní zeď s branou: Pozdně románská jednolodní stavba z poloviny 13. století, s renesanční věží. Řada pozdějších úprav.

Zájezdni hospoda - hospoda s obytnou

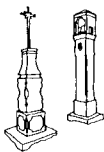

části, dvě hospodářská stavení, dvě ohradní zdi s branami: Symetricky řešený barokní dvůr z druhé poloviny 18. století (ozdobné štíty). Ve středu průčelí je vjezd do dvora, spojený zdi s přízemním obytným stavením na jedné a budovou chlévů na druhé straně.

ONŠOVEC

3 km JV od Zruče n. S.

Kamenná zvonička a kříž (*proti čp. 23*): Zvoničku z roku 1864 tvoří vysoký kamenný sloup se zastřešeným výklenkem, ve kterém je zavěšen zvoněk. Poblíž stojí železný kříž na kamenném podstavci z roku 1843.

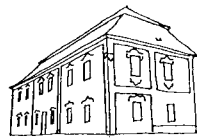

Zřícenina hradu Odranec (*v místní části Hrádek, nad pravým břehem Želivky*): Hrad doložený v polovině 14. století zpusl na počátku 16. století. Patrný jsou zbytky zdíva a příkopy. Před hradem byl dvůr a ves s kostelem sv. Filipa a Jakuba - vše zaniklo beze stopy. Nepřístupné.

OSTROV

6 km SV od Zruče n. S.

Zámek čp. 1, správní budova a dům s hospodářskými částmi, dvě stodoly, kolna, ohradní zeď, špýchar, socha sv. Jana Nepomuckého (*na západním okraji vsi*):

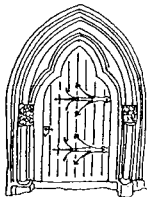
Zámek je obdélná budova s mansardovou střechou a zbytky barokní fasády. Stavba renesančního původu byla přestavěna v polovině 17. století, později upravována. Před zámkem je hospodářský **dvůr** s budovami převážně z 19. století. Před vjezdem do dvora je barokní **socha** sv. Jana Nepomuckého (1760, J. K. Eberl) s figurálními reliéfy na podstavci (Madona staroboleslavská, sv. Barbora, sv. Antonín Paduánský).

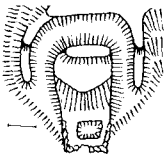
OTRYBY

9 km JV od Sázavy

Kostel sv. Havla, ohradní zeď hřbitova s branou: Jednoduchý raně gotický kostel s půlkruhovou apsidou. Postaven v třetí čtvrtině 13. století, restaurován 1892-3 (Ludvík Lábler).

Hrádek 'Hradecká skála' (*mezi Otryby a Vranicemi*): Pozůstatky středověkého hrádku, postaveného na skalnaté ostrožně a od okolí odděleného podkovovitým příkopem a valem.

Tvrziště u čp. 16 (*za kostelem*): Dům je postaven na základech tvrze z počátku 14. století. Okolo jsou nevýrazné zbytky příkopů a valů.

PABĚNICE

10 km JZ od Časlavi

Kostel sv. Jakuba s ohradní zdí hřbitova: Barokní jednolodní kostel s polygonálním kněžištěm. Počátek 18. století, pozdější úpravy.

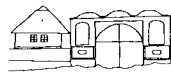

Kaplička sv. Josefa se studnou (*v boční uličce vpravo od silnice na Petrovice*): Výklenková kaplička z počátku 19. století. Na jejím vrcholu stojí pískovcová socha sv. Josefa. Ve výklenku je pumpa.

Zemědělská usedlost čp. 7

(*uprostřed vsi*): Roubená obilná chalupa (srub v kůžichu) se zděnou branou.

Tvrziště 'Paběnický hrad' (*uprostřed vsi*): Areál tvrze z druhé poloviny 13. století, zaniklé za třicetileté války, se rozkládal na místech domů čp. 14, 15, 73 a 91.

PERTOLTICE

5 km V od Zruče n. S.

Kostel sv. Jiří, kříž, ohradní zeď: Jednoduchý románský kostel (věž a loď z konce 12. století) s raně gotickým kněžištěm. Regotizován koncem 19. století.

Socha sv. Jana Nepomuckého (*u kostela*): Barokní pískovcová socha z konce 18. století.

PETROVICE II

8 km J od Uhlířských Janovic

Kostel sv. Martina, zvonice, hrobka, kamenné schodiště, části kamenné ohradní zdi s brankou: Raně gotický jednolodní obdélný kostel, upravený roku 1544, byl pseudogoticky přestavěn roku 1904. U kostela stojí dřevěná hranolová **zvonice** (současná podoba je z roku 1904) na kamenné podezdívce. **Hrobka** rodiny Bechyňovy je z roku 1872.

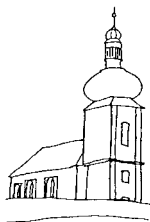

PIRKŠTEJN - viz Rataje nad Sázavou

PODVEKY

8 km JV od Sázavy

Kostel sv. Havla, márnice, ohradní zeď hřbitova s vraty, kříž (nad obcí): Jednoduchá stavba s pravouhlym kněžištěm a západní věží. Objekt středověkého původu, přestavěný v 18. století. Poblíž kostela je vysoký kamenný sloup s železným křížem.

Kříž (na návsi): Železný kříž barokního vzhledu na podstavci z červeného pískovce (letopočet 1858).

POLÁNKA

7 km JZ od Kutné Hory

Chalupa čp. 1, ohradní zeď s plotem a vjezdem, obvodové zdivo hospodářské budovy (ve výchozí části vsi): Lidová zemědělská usedlost.

POLIČANY

3 km J od centra Kutné Hory

Socha sv. Anny s Panny Marií (v polích u Velkého rybníka): Barokní pískovcová socha z roku 1758.

Kaplička se zvoníčkou (na návsi): Zděná čtvercová kaplička z konce 19. století.

Patrový špýchar s branou čp. 2, sochy sv. Barbory a sv. Jana Nepomuckého (na návsi): Patrový špýchar se sedlovou střechou, s letopočtem 1805 na portále.

Zemědělská usedlost čp. 6 a čp. 7 - obytná stavení, stáje, chlévy, stodola, kočárovna (na návsi): Z 18. a 19. století. Po přestavbě v nedávných letech bez památkové hodnoty.

POLIPSY

5 km SZ od Zruče

Kostel Všech svatých, zvonice, ohradní zeď s branou: Obdélný kostel s pravouhlym

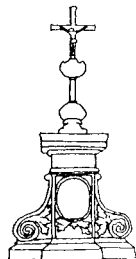

kněžištěm je středověkého původu. Byl přestavěn v druhé polovině 18. století a roku 1874. Před kostelem stojí nízká dřevěná hranolová zvonice s vloženou vzpěradlovou konstrukcí.

POTĚHY

5 km J od Časlavi

Kostel sv. Gotharda s křížem: Novogotická stavba (1856-73, František Schmoranz), obsahující pozůstatky středověkého kostela. Před kostelem stojí železný kříž z 19. století na barokním kamenném podstavci z první poloviny 18. století.

Výklenková kaplička (u čp. 148): Zděná kaple z konce 18. nebo počátku 19. století.

Zemědělská usedlost čp. 2 - dům, tři hospodářská stavení, brána (na návsi): Empírové přízemní stavení z roku 1834, na které navazuje brána a výměnek. Značně poškozeno nedávnými opravami.

Dům usedlosti čp. 3 (na návsi): Empírové přízemní stavení s dochovanou původní fasádou z doby po roce 1830.

Usedlost čp. 11 - dům, špýchar, tři hospodářská stavení, brána (na návsi): Přízemní stavení, spojené branou se špýcharem.

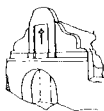

Klasicistní fasáda s letopočtem 1860.

PŘIBYSLAVICE

7 km J od Časlavi

Kostel sv. Václava, márnice, ohradní zeď s branou: Raně gotický jednoduchý kostel se západní věží, přestavěný v 17. a 19. století. Barokní márnice je z konce 18. století.

PRÍTOKY

2 km Z od Kutné Hory

Socha sv. Jana almužníka (1 km severně od vsi na okraji le-sa): Silně poškozená barokní pískovcová socha světce. Na vysokém podstavci je znak hrabat Věžníků z Věžníků.

Bývalá tvrz čp. 1 a 3 (na návsi): Dvě na sebe navazující patrová stavení z 16. století, upravovaná v 18. a 20. století.

Zemědělská usedlost čp. 15

- tvrz s přístavbou, chlévy, stodola s přístavbou, kolna, špýchar, tři brány (na návsi): Patrová budova s mohutnou čtvercovou dvojpatrovou věží. V zadní části dvora sýpka. Stavba je v jádře renesanční, přestavovaná a upravovaná v 18. a 19. století.

Zájezdní hostinec čp. 20 (u státní silnice): Barokní patrová stavba s dvorem a hospodářskými budovami, značně poškozená pozdějšími úpravami a přístavbami.

PUCHĚŘ

6 km Z od Čáslavi

Návesní kaplička: Zděná čtvercová uzavřená kaple z 19. století. Stěny jsou zdobeny pilastry, na střeše je lucerna se zvonem.

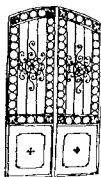

Bývalá hospoda čp. 5, výměnek, ohradní zeď: Klasicistní stavba z roku 1834. Po opravě v nedávných letech je bez památkové hodnoty.

RAČÍNĚVES

6 km SZ od Zruče n. S.

Kaple Nejsvětějšího srdce Ježíšova (na západním okraji vsi): Zděná čtvercová uzavřená kaple z přelomu 18. a 19. století se zvoncovitou střechou.

RAŠOVICE

3 km V od Uhl. Janovic

Kostel Nanebevzetí

Panny Marie, zvonice, márnice, hřbitov,

ohradní zeď s brankou: Původně gotický jednolodní kostel ze 14. století, dnešní podoba je barokní z roku 1748. U kostela stojí nízká hranolová zděná **zvonice** z roku 1784 s mansardovou střechou.

RATAJE NAD SÁZAVOU

6 km JV od Sázavy

Městská brána se zbytky hradeb:

Z gotického opevnění se částečně zachovala městská brána u hradu Pirkštejna (obnovena v 19. století v pozdější podobě) a pozůstatky hradeb a bašty pod zámek. Méně výrazné zbytky jsou na různých místech městečka.

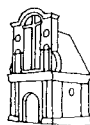

Kostel sv. Matouše, hřbitov, ohradní zeď s branou:

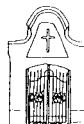
Barokní obdélný kostel s půlkruhovým kněžištěm, dostavěný roku 1691 (Andrea de Quarde). Na průčelí jsou sochy sv. Václava a sv. Jana Nepomuckého. Do zdi hřbitova jsou vsazeny znaky pá-nů z Lipé a z Talmberka.

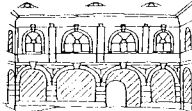
Kaple sv. Antonína (u silnice na severovýchodním okraji vsi): Zděná barokní kaple z druhé poloviny 18. století s vysokým štítem.

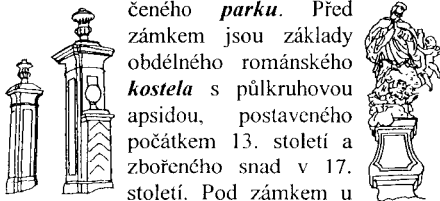
Kaple sv. Václava (u silnice poblíž zastávky Rataje - předměstí): Zděná výklenková kaple z počátku 19. století.

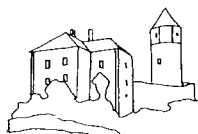
Zámek, pivovar, kašna, park, ohradní zdi, dvě brány, základy románského kostela, socha sv. Jana Nepomuckého: Trojkřídlý zámek na místě gotického hradu (zbytky v severním křídle), přestavěný renesančně koncem 16. století a barokně kolem roku 1672 (Andrea de Quarde). Budovy na předhradí (bývalý pivovar) jsou převážně renesanční.

Za zámek jsou zbytky ohradní zdi kolem zničeného **parku**. Před zámek jsou základy obdélného románského **kostela** s půlkruhovou apsidou, postaveného počátkem 13. století a zbořeného snad v 17. století. Pod zámek u silnice je barokní **socha** sv. Jana Nepomuckého z roku 1757.

Hrad Pirkštejn - palác, věž, hospodářské stavení, brána, ohradní zdi: Gotický hrad s věží a palácem, pocházející z první poloviny 14. století. Věž byla koncem 17. století upravena na zvonici, palác kolem roku 1724 na faru.

ROHOZEC

9 km SV od Kutné Hory

Kostel sv. Máří Magdalény, ohradní zeď s brankou: Jednoduchý obdélný stavba z konce 13. století (kněžstě), přestavěná v 18. století.

Trojboká výklenková kaplička (směr Žehušice, u čp. 3): Zděná kaplička, postavená ve druhé polovině 18. století. Ve výklencích jsou obrazy malované na plechu.

ROZTĚŽ

7 km JZ od Kutné Hory

Zámek s kaplí, hospodářská budova, terasa se sochami, schodištěm, grottou a bazénkem, terasová zahrádka s vřazami, park, domek zahradníka, skleník, stodola, příjezdová alej (jihozápadně od vsi): **Zámek** je dvojpatrová barokní budova z roku 1669 byla rozšířena empírově v letech 1826-30 (J. Schleps). Dnešní podoba pochází z let 1900-10 (L. Bauer), kdy byla postavena postranní patrová křídla. Ve štítě je znak Dahlbergů. Přírodně krajinářský **park** s pravidelným parterem, založený roku 1826 a upravený v letech 1908-12 (František Thomayer), volně navazuje na okolní lesy.

Bývalé lázně a poutní

místo - kaple Panny Marie

Pomocně s terasou a přístupem k prameni, bývalé lázně a hostinec, bývalá hájovna, socha klečícího anděla, kamenná kašnička, tři kamenné mostky (mezi Roztěží a Novou Lhotou): Centrální **kaple** Panny Marie byla postavena roku 1819 na místě starší dřevěné stavby. Na konci 19. století byla opravena (vitráže). Ve štole pod kaplí vyvěrá pramen. Budova **lázní** je přízemní empírové stavení z roku 1825, silně změněné pozdějšími úpravami. Mezi lázněmi a kaplí protéká potok, překlenutý třemi kamennými **mosty**.

Kamenný most

Kaple Panny Marie (ve vsi u silnice): Malá zděná výklenková kaplička z 19. století.

ŘENĚJOV

3 km SZ od Zruče n. S.

Statek čp. 7, špýchar, hospodářské stavení, stodola (na návsi): Zemědělská usedlost z první poloviny 19. století. Selský barok. Hospodářské stavení a špýchar jsou zřícené, obytné stavení bylo nedávno opraveno.

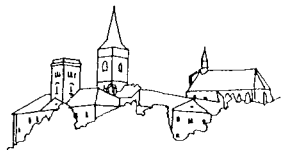

SÁZAVA

25 km JZ od K.H.

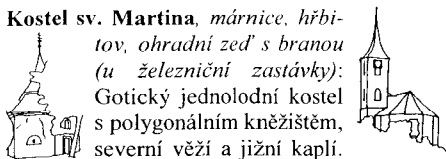
Benediktinský klášter - národní kulturní

památko - **kostel sv. Prokopa, bývalý konvent, rajský dvůr, opatství, fara, konírny, pavilon, hrobka, park, základy centrálního kostela, zahrada, ohradní zdi s branou a brankami, pivovar s gotickými fragmenty, mlýn, dům správce, tři hospodářské budovy, dva valy:** **Zámek** (konvent) je čtyřkřídlý objekt s vnitřním nádvořím a přiléhajícím torzem kostela s věží. Dochovaly se pozůstatky gotického kláštera (kostel, kapitulní síň) z první poloviny 14. století, zničeného roku 1420, obnoveného 1437 a zrušeného 1785. Dnešní podoba kostela je z let 1663-87 a 1746, zámku z let 1746 a 1876. V zámku je expozice Staroslo-

věnská Sázava. Hospodářské budovy pocházejí z 18. století. Další úpravy areálu proběhly ve 20. století. Na zahradě byly odkryty základy předrománského centrálního **kostela** sv. Kříže, svěceného roku 1070, a poblíž věže základy románské obdélné kaple Panny Marie s apsidou. Před západním průčelím kostela je **hrobka** Barbory z Lindenkronu - obdélná kaple s výklenkem, v němž je umístěna kamenná tumba se skupinou tří postav (Václav Prachner, po roce 1826).

Kostel sv. Martina, márnice, hřbitov, ohradní zeď s branou (u železniční zastávky): Gotický jednolodní kostel s polygonálním kněžištěm, severní věží a jižní kaplí.

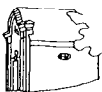

Byl postaven ve 14. století, výrazně přestavěn počátkem 18. století a opravován v letech 1856-1857 a 1981-1982. Zděná šestiúhelníková patrová **márnice** je z první poloviny 18. století. V barokní brance je vsazen gotický **portál** (kolem roku 1500).

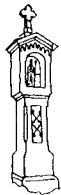
Kaple sv. Prokopa s kašnou (západně od železniční zastávky): Barokní kaple se sochami kněze Oldřicha a sv. Prokopa (jako opata a jako poustevníka). Postavena kolem poloviny 18. století, opravována v roce 1924, 1983 a 1997.

Kaple sv. Anny (asi 1 km severozápadně od kláštera): Barokní zděná čtvercová kaple, obnovená v letech 1815-16 a 1928.

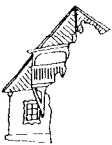
Kaplička sv. Prokopa (u Čertovy brázd): Zděná sloupová boží muka z 19. století.

Mohyly u Mělníka: Slovanské mohyly ze starší a střední doby hradištní, patřící pravděpodobně k jihočeské mohylové oblasti.

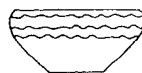
Gollerova vila čp. 177 (na východním okraji města): Funkcionalistická stavba.

Lidová chalupa čp. 36 (Černé Budy, u Čertovy brázd): Chalupu koupil malíř Soběslav Pinkas na Národopisné výstavě v Praze roku 1891. Narodil se zde Jiří Voskovec.

Pravěké až středověké lomy na vápenc 'Bílý kámen' (planina a svah nad levým břehem Sá-zavy poblíž ústí Dojetřického potoka): Asi 150 prohlubní po jámové těžbě vápence, probíhající od pravěku (neolit, doba bronzová, hradištní) až do novověku.

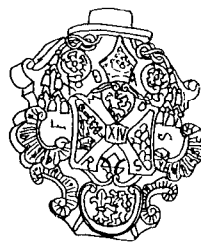
Slovanské hradiště (asi 1 km východně od Dojetřic): Dvojdielné hradiště ze starší až střední doby hradištní (8. až 9. století).

SEDEC

2 km SV od centra K. Hory

Cisterciácký klášter - klášterní kostel Panny Marie, konvent, provozní budovy, jídelna, stáje, sklepy, dvory, předpolí kostela a konventu, ohradní zdi, zahrada:

Pětিলodní **katedrála Nanebevzetí Panny Marie** s trojlodní příčnou lodí, postavená kolem roku 1300, byla vypálena husity roku 1421 a obnovená v letech 1699-1707 (Pavel Ignác Bayer, Jan Blažej Santini-Aichl). Další oprava proběhla v 90. letech 19. století (Ludvík

Lábler). Nad předsíní jsou sochy sv. Jana Křtitele, sv. Bernarda a sv. Roberta, na štítu je socha Nanebevzetí Panny Marie (Matěj Václav Jäckel). Přední památka gotiky a barokní gotiky. Kostel byl (spolu s historickým jádrem města Kutné Hory) zapsán na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Převážně jednopatrové budovy **konventu** jsou rozmístěny kolem téměř čtvercového dvora, jehož západní stranu tvoří závěr katedrály. Na východní straně je dvojpatrová budova, ve které je refektář, vyzdobený nástěnnými malbami Judy Tadeáše Suppera. V rizalitu, na severní straně jižního křídla, jsou pozůstatky **románské kaple**. Areál byl postupně stavěn od konce 17. století do roku 1759. Od roku 1812 je zde tabáková továrna. Značná část provozních budov, postavených v 19. a 20. století, byla po roce 1990 zbořena.

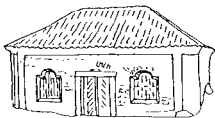
Rizalit s románskou kaplí

Kaple Všech svatých s kostnicí, sousoší sv. Jana

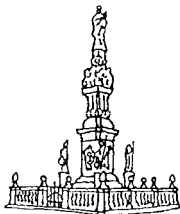
na Nepomuckého, márnice, ohradní zeď s branou a vraty, kamenný kříž: Dvojpatrová gotická kaple z doby kolem roku 1330, barokně upravená v letech 1708-1713 (Jan Blažej Santini-Aichl). Horní patro je tvořeno čtvercovou lodí s pravouhlejším kněžištěm a dvěma západními věžičkami. V dolním patře je čtvercová trojlodní kostnice s barokní výzdobou, upravenou kolem roku 1870. Na vrcholu západního štítu je socha Panny Marie Immaculaty (Matěj Václav Jäckel).

Do ohradní zdi hřbitova je vestavěna barokní *márnice*. Proti vstupu do kostnice je barokní *brána*.

Před vstupem na hřbitov je pískovcové barokní *sousoší* sv. Jana Nepomuckého z let 1730-35 (Matěj Václav Jäckel). Socha svěťce stojí na vysokém podstavci s reliéfy (sv. Juda Tadeáš, blahoslavený Jan Sarkander, sv. Dismas) a sochami (sv. Václav, sv. Florián, sv. Prokop a sv. Vojtěch). Na hřbitově, vedle vchodu, je pískovcový *kříž* snad z 19. století, s rameny zakončenými trojlístem.

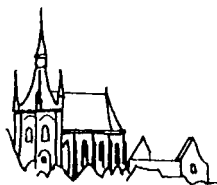

Zámek *čp. 16, fara čp. 127, torzo kostela sv. Filipa a Jakuba, zahrada s ohradní zdi, budovy čp. 129 a 130, ohradní zdi s branou a brankami:* **Zámek** je komplex převážně

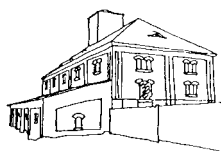
jednopatrových budov kolem téměř čtvercového nádvoří. Jednotlivé budovy jsou různého stáří (gotické až klasicistní), hlavní průčelí je klasicistní. Dochovalo se několik gotických portálků. Se zámkem stavebně souvisí fara - patrová budova na půdorysu písmene T. Nynější stavba je barokní, později podstatně upravená.

Východně od zámku jsou pozůstatky dvojloďního *kostela sv. Filipa a Jakuba*. Byl založen ve druhé polovině 13. století, roku 1421 vypálen, opraven po roce 1454, uzavřen roku 1806 a zbořen roku 1817. Dochovala se velká část obvodních zdí a dolní část věže vestavěné do budovy fary. Na pilířích ohradní zdi jsou zbytky *soch*. Nedaleko kostnice je barokní *brána*, poblíž které stojí domy *čp. 130* (z přelomu 18. a 19. století, přízemní s mansardovou střechou) a *čp. 129* (z první poloviny 18. století, patrový s valbovou střechou). V zadní části hospodářského dvora se dochovala barokní *branka*.

Kostel sv. Filipa a Jakuba kolem roku 1600

Uprostřed dvora stojí neorenesanční *sýpka* z konce 19. století. Vzácná gotická klášterní hospodářská budova a jižní ohrazení areálu byly zničeny při výstavbě nové silnice.

Kaple (u silnice Sedlec - Kutná

Hlora): Polygonální zděná kaple s trojosou předsiní. Klasicistní objekt z první poloviny 19. století, stojící na místě starší stavby.

Ve výklenku je umístěna barokní socha spoutaného Krista (z roku 1727).

Hostinec 'U zlatého lva'

(před kostelem Panny

Marie): Přízemní budova s domovním znamením ležícího zlatého lva a znakem Schwarzenbergů nad vchodem. Klasicistní stavba z první poloviny 19. století, radikálně přestavěná krátce před rokem 1990.

Hostinec 'U české koruny'

čp. 5 - dům, ohradní zdi s

branou, brankou a vjezdem

(U koruny): Patrová klasi-

cistní stavba z první poloviny 19. století, postavená na místě starší stavby. Domovní znamení - česká královská koruna.

Chalupa čp. 11 (Na

Chmelnici): Přízemní

obdélný kamenný dům

z první poloviny 18.

století.

Kalvárie - památník za-
vražděných kališníků, sloup
s křížem (na kopci Kaňku):

Empírová stavba z dvacá-
tých let 19. století, původně
s německými nápisy, při-
pomínajícími kališníky svržené v letech 1419-
1421 do kutnohorských šachet. V 80. letech 20.
století změněno na památník haviříských bouří z
let 1494-1496. Na mohyle nad památníkem je
pískovcový **sloup** původně se železným křížem
na vrcholu.

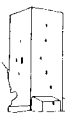
Smírčí kříž (v sedle mezi vrcholky
Kaňku): Pískovcový smírčí kříž archa-
ického tvaru s oblými, nestejně dlou-
hými rameny.

SEMTĚŠ

11 km SV od Časlavi

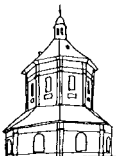
Věž tvrze (uprostřed vsi): Vysoká hra-
nolová věž tvrze z první poloviny 14.
století, opuštěné po roce 1560. Věž byla upra-
vena roku 1915, od roku 1916 je bez střechy.

SCHOŘOV

6 km J od Časlavi

**Kaple Nanebevzetí Panny Ma-
rie** (na pahorku na východním
okrají vsi): Centrální barokní
osmiboká stavba s ochozem, do-
končená před rokem 1697 a upravená po požáru
roku 1888. Nad portálem je znak Barbory Pöt-
tingové, rozené ze Šternberka.

SION - viz Chlístovice

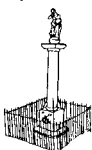
SLAVOŠOV

4 km SV od Zruče n. S.

Kostel sv. Petra a Pavla: Jednolodní objekt z 13.
století s pravoúhlým kně-
žištěm, přestavěný v 19. století. Gotická ka-
menná křtitelnice, renesanční náhrobníky.

Socha Panny Marie (v obci u silni-
ce): Na hranolovém podstavci s er-
bem a letopočtem 1765 je toskánský
sloup, na kterém stojí socha Panny
Marie Immaculaty.

SMILOVICE

6 km V od Sázavy

Sloup s křížem (východně od vsi u křížo-
vatky na Chlum): Kamenný sloup s korint-
skou hlavicí (červený pískovec), do které
je vsazen železný kříž. Kolem roku 1820.

SOBĚŠÍN

12 km JZ od Uhlířských Janovic

**Kostel sv. Michala, ohradní
zeď s brankou, schodiště:**

Pozdně románský jednolodní obdélný kostel s
apsidou a mohutnou západní věží. První čtvrti-
na 13. století, úprav v 18. a 19. století.

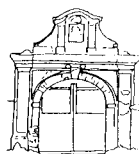
SOLOPYSKY

9 km Z od Kutné Hory

**Kostel sv. Bartoloměje, vý-
klenková kaple, márnice,
ohradní zdi s branami:** Jedno-
lodní kostel se západní věží.
Zmiňován ve středověku,
přestavěn v 15. století a v le-
tech 1750-51 (Antonín Palliardi). Na věži je
znak Mírků ze Solopysk (1490). Výklenková

kaple Kalvárie se vchodem do hrobky je z po-
loviny 18. století, **hrobka** Vraždů z Kunvaldu je
pozdější (kolem roku 1800). Čtvercová **márnice**
byla postavena kolem roku 1751.

**Fara čp. 37, ohradní zeď s
branami:** Barokní budova z ro-
ku 1774. V patře je nika, ve
které byla socha sv. Jana Ne-
pomuckého. Vstup do areálu je
velkou barokní branou.

SOUŇOV

7 km JZ od Časlavi

Kaple (na návsi): Zděná čtverco-
vá uzavřená kaple z 19. století. Na
střeše má lucernu se zvonem.

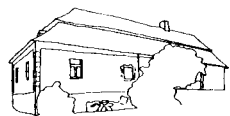

STARÁ HUŤ

6 km J od Uhl. Janovic

Zemědělská uсадlost

**čp. 11 - obytné sta-
vení, špýchar, průjezdní stodola, kamenná
ohradní zeď s vjezdem (ve vsi):** Obytné stavení

je z první poloviny 19. století, hospodářské budovy jsou mladší. Ohradní zeď byla nedávno zbořena.

STARKOČ

9 km V od Čáslavi

Kostel Nanebevzetí Panny Marie, ohradní zeď se dvěma brankami, socha ženy s křížem a květinami, opěrná zeď se schodištěm:

Barokní jednolodní kostel s věží, postavený roku 1738 na místě starší stavby. Oprava roku 1876. Do hřbitovni zdi jsou vezděny renesanční náhrobníky rodu Chotouchovských z konce 16. a počátku 17. století.

SUDĚJOV

3 km JV od Uhlířských Janovic

Kostel sv. Anny se schodištěm a dvěma sochami andělů, dvě brány se schodišti a vázami, dvě zvonice, ohradní zeď se třemi kaplemi, kaple s pramenem:

Barokní jednolodní stavba s polygonálním kněžištěm. Ve štítě je socha Panny Marie, nad portálem znak Karla J. Bredy. Po stranách průčelí stojí dvě patrové hranolové zvonice, mezi nimi a kostelem jsou vchody do bývalých ambitů. Ve východní ohradní zdi jsou tři kaple. Kostel z let 1724-25, postavený na místě starší kaple, byl doplněn roku 1742 ambity, které byly v roce 1819 zbořeny.

Před kostelem je osmiboká kaple, ve které vyvěrá pramen. Kaple byla postavena v první polovině 18. století, později upravena.

Socha sv. Jana Nepomuckého (u kostela): Barokní pískovcová socha z roku 1749.

Fara, hospodářské budovy, sklep, zahrada (proti kostelu): Přízemní stavení s mansardovou střechou.

SUCHDOL

7 km Z od Kutné Hory

Kostel sv. Markéty s ohradní zdi: Gotický jednolodní kostel s pravouhlym kněžištěm a barokní západní věží. Postaven kolem roku 1300, barokizován roku 1746.

Socha sv. Markéty (severně od křižovatky mezi Suchdolem a Miskovicemi): Barokní pískovcová socha z roku 1737.

Zámek: Čtvercová gotická tvrz s vnitřním nádvořím, založená před rokem 1400, přestavěná pozdě goticky

(1508-12), renesančně (1530-47), barokně (1666 a 1746) a novodobě (1956-61).

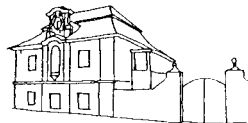
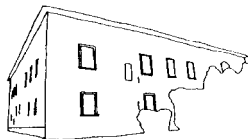
Dům čp. 2, část ohradní zdi s branou (před kostelem): Patrová budova z druhé poloviny 18.

století s mansardovou střechou. Hospodářské budovy jsou z 19. století. Areál upravován ve 20. století.

Fara čp. 36 s branou (u kostela): Patrová budova z druhé poloviny 18. století, upravená roku 1804.

Špýchar (na západním okraji vsi): Barokní trojpatrová budova z

první poloviny 18. století, upravená v 19. a 20. století. Nad portálem je znak pánů z Oštejna.

SVATÁ KATEŘINA

7 km SV od Kutné Hory

Kostel sv. Kateřiny, ohradní zeď se dvěma brankami, socha anděla: Jednolodní obdélný kostel s mohutnou věží pevnostního typu, postavenou nad kněžištěm.

Jádro ze 14. století bylo upraveno barokně a v 19. století. Kostel stojí uprostřed oválného hřbitova.

Chalupa čp. 66, *patrová sýpka, stodola (na západním okraji vsi): Lidová zemědělská usedlost z 19. století.*

SVATÝ MIKULÁŠ

7 km SV od Kutné Hory

Kostel sv. Mikuláše (*uprostřed vsi*): Menší stavba s mohutnou nízkou věží nad kněžištěm, postavená na konci 13. století. Loď byla částečně odbourána koncem 18. století.

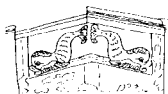

Zámek Kačina *s vchodem do konírny, domek zahradníka s ko-*

čarovnou a ohradní zdi, domek správce, nádvorí se zahradní úpravou, přírodně krajinářský park, opěrná kamenná zídka, zbytky altánu, opěrná zeď s nikou a schodištěm, kaplička, bronzová socha ženy, podstavec květinové mísy, vjezdová vrata kovová, vjezdová vrata s brankou, platanový mostek, květinová mísa: Rozlehlý empírový zámek z let 1802-1822 (Ch. F. Schuricht). Dvojpátrová hlavní budova spojená je čtveřkruhovými kolonádami se dvěma bočnými pavilony (knihovna a divadlo s nedokončenou kaplí). Zemědělské muzeum.

Okolo zámku se rozkládá přírodně krajinářský **park**, založený roku 1789 (N. J. Jacquin), ve kterém jsou různé doplňky převážně současně se zámkem. Část parku je ohraničena tzv. ha-ha zdi (terénní stupeň, podepřený opěrnou zdí).

Platanový most

SVOBODNÁ VES

14 km SV od Kutné Hory

Poľužní dvůr 'Horka'

(*na jižním okraji vsi*): Klasicistní čtvercový hospodářský dvůr s branami v nárožích. První polovina 19. století, pozdější úpravy.

ŠTIPOKLASY

14 km J od Kutné Hory

Chalupa čp. 23 *s hospodářskou částí (na okraji vsi směr Červené Janovice):*

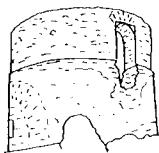

Zděné přízemní stavení z poloviny 19. století s klasicistní úpravou průčelí.

ŠTRAMPOUCH

5 km J od Čáslavi

Zřícenina větrného mlýna (*na návrší asi 200 m západně od vsi*): Okrouhlá kamenná patrová stavba z roku 1820.

TALMBERK

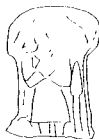
3 km S od Ratají

Hrad Talmberk

s příkopem: Zřícenina gotického hradu z počátku 14. století, v 16. století byl již pustý. Zbytky předhradí.

Smírčí kříž (*na západním okraji Mrchojed u silnice mezi dvěma lípami*): Kamenný kříž z červeného pískovce. Na čelní straně je reliéf bojovníka s kopím.

TŘEBEŠICE

5 km JV od K.Hory

Zámek, most, zvonička, sochy Panny Marie

*Immaculaty a sv. Jana Nepomuckého, čtyři hospodářské budovy, stodola, spýchar: Zámek je trojkřídlá budova s arkádami kolem nádvoří, uzavřeného na čtvrté straně zdi, obehnaná příkopem a obklopená hospodářským dvorem. Původně středověká tvrz, založená ve 14. století, byla rozšířena koncem 16. století, přestavěna barokně (1718 a 1764) a upravena ve 20. století. Barokní **sochy** Panny Marie Immaculaty (před zámkem) a sv. Jana Nepomuckého (před býv. školou) pochází z první poloviny 18. století. **Zvonička** před zámkem je z první poloviny 19. století. **Hospodářské budovy** z přelomu 19. a 20. století jsou převážně v havarijním stavu.*

TŘEBĚTÍN

17 km JZ od Čáslavi

Kostel Navštívení Panny Marie, část ohradní zdi s brankou, kříž: Obdélný orientovaný jednolodní kostel s pravouhlym kněžištěm a západní věží. V jádře pozdně gotická stavba, upravená v 19. století. Za kostelem stojí na kamenném podstavci železný **kříž** z 19. století.

Zemědělská usedlost

čp. 7 - obytné stavení s kamennou zápraží, chlévy, stodola (u kostela): Obdélný přízemní dům se stylově upravenou fasádou. Vedle něj stojí průjezdné hospodářské stavení. Počátek 19. století.

TŘEBONÍN

7 km JZ od Čáslavi

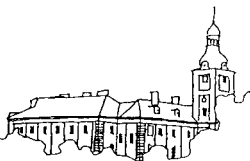
Kostel sv. Matěje, zvonice, ohradní zeď s brankami: Původně románský jednolodní kostel se západní věží byl rozšířen renesančně a kolem roku 1790 (presbytář a část lodí) a upraven roku 1900. Ve hřbitovní zdi je hranolová dřevěná **zvonice** na vyšší podezdívce.

TUPADLY

5 km J od Čáslavi

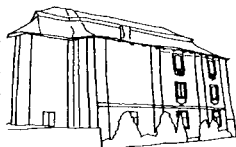
Zámek, 'gloriet' (přestavěný na chlévy), oplocení před hlavním průčelím zámku a mezi glorietem a zámkem, zámecká brána s brankami, ohradní kamenná zeď:

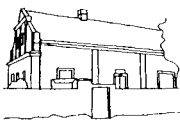
Trojkrídlový **zámek** s věží na průčelí a arkádovou zdí, uzavírající čtvrtou stranu dvora. Starší tvrz byla přestavěna po roce 1538, poté raně barokně (1635-40), rozšířena po roce 1720 (kaple sv. Mikuláše) a upravena ve druhé polovině 18. století a po roce 1865. V bývalé zahradě je chátající torzo barokní **loggie** (1720-30). Poblíž zámku je **brána** se znakem Pöttingů, datovaná do roku 1734.

Hostinec (na návsi):

Obdélná patrová stavba s polygonálním přístavkem a mansardovou střechou, vzniklá přestavbou nedokončeného kostela z roku 1734.

Dům čp. 62 s ohradní zdi (na severozápadním okraji vsi): Obdélné stavení z doby kolem roku 1800 (torzo fasády), později upravované.

UHLÍŘSKÉ JANOVICE

17 km JZ od Kutné Hory

Kostel sv. Aloise (na náměstí): Barokní obdélná jednolodní stavba z let 1768-95 se západní věží.

Kostel sv. Jiljí, opěrná zeď hřbitova s márnici, socha sv. Jana Nepomuckého (SV od náměstí): Románský obdélný kostel s gotickým polygonálním kněžištěm. Po-

chází z druhé poloviny 13. století, přestavěn ve druhé polovině 14. století, restaurován po ohni roku 1904 (Ludvík Lábler). Uvnitř jsou nástěnné malby z druhé poloviny 14. století. U kostela stojí **socha** sv. Jana Nepomuckého z přelomu 19. a 20. století. Za kostelem je barokní čtvercová **márnice** s mansardovou střechou. **Opěrná zeď** vymezuje plochu bývalého hřbitova.

Zvonička (poblíž kostela sv. Jiljí, u čp. 5): Dřevěná zvonička z doby kolem roku 1800.

Socha sv. Václava (na náměstí): Pískovcová socha z roku 1858.

Fara čp. 1, hospodářské budovy, ohradní zeď s branou (na náměstí): Patrová stavba s mansardovou střechou a bohatou štukovou fasádou z let 1761-63.

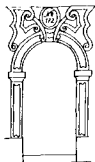

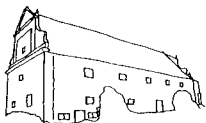
Historické jádro Kutné Hory s vyznačením hranic městské památkové rezervace (silná čára) a památkově chráněných objektů a ploch (čísla domů a tečkování)

Radnice a soudní budova čp. 168 (*na náměstí*): Patrová nárožní budova, postavená kolem roku 1846.

Panský dům čp. 172, dvůr hostince, zeď s branou, chlév, stodola (*u náměstí*): Barokní zájezdni hostinec s patrovou hlavní budovou z doby kolem roku 1740.

Sýpka u čp. 143 (*200 m jižně od nádraží*): Patrová obdélná barokní stavba se sedlovou střechou a ozdobnými štíty. Druhá polovina 18. století.

Židovský hřbitov (*na jižním okraji vsi u potoku*): Ze hřbitova, založeného roku 1833, zbyla jen travnatá plocha s jedním náhrobkem a torzo ohradní zdi.

ÚMONÍN

7 km J od Kutné Hory

Zámek, stáje a chlévy, stáje a stodoly, ovčín, budova u vjezdu ze vsi, ohradní zeď, park, cesta s alejí, socha sv. Jana Nepomuckého: Nepravdělná jednopatrová čtyřkřídlá budova s vnitřním nádvořím a hranolovou věží. Tvrz, zmiňovaná na počátku 15. století, byla rozšířena renesančně, barokně kolem roku 1684 a novorenesančně roku 1870. **Hospodářské budovy** (s dórskými sloupy) jsou z doby po roce 1824. Na západním okraji parku stojí barokní pískovcová **socha** sv. Jana Nepomuckého z poloviny 18. století.

ÚZICE

5 km V od Sázavy

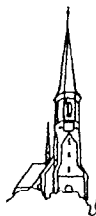
Kostel Nanebevzetí Panny Marie, ohradní zeď s brankou: Obdélný kostel se západní věží a polygonálním kněžištěm. Jádro je románské z 12. století, přestavba v 15. (kněžiště) a 18. století, restaurování v letech 1906-10.

VAVŘINEC

4 km S od Uhlířských Janovic

Kostel sv. Vavřince: Jednolodní kostel s příčnou lodí a štíhlou západní věží (červený a bílý pískovec), postavený na místě starší stavby v letech 1876-77 (František Schmoranz).

VÍCKOVICE

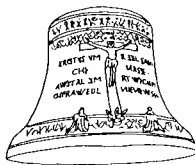
15 km JZ od Čáslavi

Zemědělská usedlost čp. 10 (*u silnice*): Na místě obytného stavení stojí patrová novostavba bez památkové hodnoty.

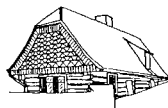
VIDICE

8 km JZ od Kutné Hory

Kostel sv. Mikuláše, zvonice, ohradní zeď s brankou: Gotický jednolodní obdélný kostel se západní věží, novorománsky upravený roku 1853. Hranolová zděná **zvonice** je z počátku 18. století.

Roubená chalupa čp. 9 (*u silnice*): Malé dřevěné stavení z 18. století, pozdější úpravy. Lidová architektura.

VILÉMOVICE

11 km JZ od Čáslavi

Kostel Narození Panny Marie, zvonice, ohradní zeď: Jednolodní kostel z druhé poloviny 13. století s apsidou, upravovaný v 18. a 19. století. **Zvonice** se zděným přízemím a mírně vystupujícím dřevěným patrem je ze 16. nebo 17. století.

VLASTĚJOVICE

5 km V od Zruče n. S.

Dům s kaplí, fragmenty zdíva (*na návsi*): Tvrz ze 16. století byla přestavěna po roce 1689 na barokní zámek, který byl koncem 19. století ve zříceninách. Dnes zbyla ze zámku nevýrazná přízemní budova s barokní kaplí sv. Máří Magdaleny.

VLKANEC

11 km J od Čáslavi

Kostel sv. Jakuba Většího,

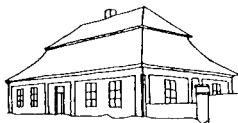
ohradní zeď hřbitova s branou:

Jednoduchý orientovaný kostel ze 13. století, rozšířený renesančně v letech 1590-92 (čtvercové kněžiště) a barokně roku 1706 (věž).

Fara čp. 1 (poblíž kostela):

Barokní obdélní, volně stojící přízemní stavení s mansardovou střechou. První polovina 19. století.

Usedlost čp. 42 -

dům, špýchar, dvě hospodářská stavení, stodola, ohradní zeď

s branou (na návsi): Přízemní zděný obytný dům, spojený klenutou branou s patrovým špýcharem. Přelom 18. a 19. století, pozdější úpravy. V zadní části dvora stojí hospodářská stavení a pilířová stodola.

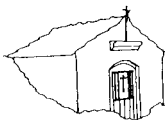

VRANICE

9 km SZ od Zruče n. S.

Kaplička (západně od vsi):

Malá zděná uzavřená kaplička z 19. století.

VRANÍK

3 km JV od Sázavy

Slovanské hradiště (východně od vsi):

Hradiště pochází z 9. až 10. století (střední doba hradištní).

VYSOKÁ

6 km Z od Kutné Hory

Kostel Navštívení Panny

Marie s ohradní zdí: Raně go-

tický kostel (z poloviny 13. století) s mohutnou románskou

věží a se sakristií, která byla pokládána za předrománský kostelík z 10. století.

Zřícenina kaple a kláštera sv. Jana Křtitele

(na vrchole kopce): Tor-

zo patrové barokní cen-

trální stavby z let 1697-98, původně klášter paulánů. V troskách je od požáru roku 1834. Zachovaly se zdi až do úrovně hlavní římsy. Stavba stála uprostřed areálu, ze kterého zbyly jen stopy (sklep).

ZÁBOŘÍ NAD LABEM

10 km SV od Kutné Hory

Kostel sv. Prokopa,

zvonice, ohradní a

opěrná zeď s brankou

a výklenkovou kaplí,

fara, špýchar, stodola,

chlěvy a stáje: Ro-

mánská centrální patrová kaple čtvercového

půdorysu, pocházející z poloviny 12. století,

byla kolem roku 1200 rozšířena o předsíň. Další

přestavby proběhly v letech 1722 a 1830. V

tympanonu bohatě zdobeného *portálu* byla so-

cha sv. Vojtěcha. Poblíž kostela stojí barokní

zvonice snad z roku 1697, upravená v 19. sto-

letí. Má bedněné zvonové patro na zděném pří-

zemí. Jednopatrový barokní objekt *fary* byl po-

staven v polovině 18. století, *špýchar* pochází z

počátku 19. století.

Mariánský sloup (u kostela): Na širo-

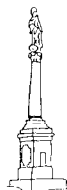
kém podstavci je umístěn válcový

sloup s kompozitní hlavicí, na které

stojí barokní pískovcová socha Panny

Marie Immaculaty. První polovina 18.

století.

Zemědělská usedlost čp. 29 - obytné

stavení, stáje a chlěvy,

špýchárek, zděná kol-

na a dílna v zahradě,

ohradní zeď s brankou

a dvěma vjezdy (poblíž

kostela): Obdélné přízemní stavení z konce 19.

století (fasáda se štukovou výzdobou), upravené

v první polovině 20. století.

ZBRASLAVICE

16 km J od Kutné Hory

Kostel sv. Vavřince: Jedno-

lodní obdélný kostel s polygo-

nálním kněžištěm a jižní věží.

Stavba s románským jádrem z

12. století byla přestavěna na konci 13. století

(kněžiště). Věž je z 16. století. Celek byl upra-

vován barokně v 18. století a později.

Soubor soch - Immaculata, sv. Jan Nepomucký

(na náměstí): Barokní pískovcová **socha Panny Marie Immaculaty** z roku 1767 stojí na podstavci s volutovými křídly a znakem hraběte Františka Čejky z Olbramovic.

Barokní pískovcová **socha sv. Jana Nepomuckého** pochází z roku 1723.

Zámek - starý zámek, konírny, kovárna, torzo hradu, dva sklepy, nový zámek, dvě stodoly, špýchar (u kostela): Zřícenina hradu obdélné dispozice s věžemi na nárožích vstupní strany a s palácem v zadní části. Hrad byl založen ve 14. století, přestavěn renesančně a zpustl po ohni roku 1809. Zdivo bylo použito na hospodářské budovy, příkop je zasypán.

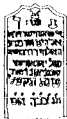
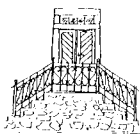
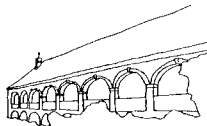
Poblíž stojící **starý zámek** je budova ve tvaru písmene L. Delší trakt je jednopatrový s arkádou na vnitřní straně, kratší trakt je přízemní. Objekt je v jádře renesanční, přestavěn v baroku. Hospodářský **dvůr** z 18. století byl upraven v 19. století, v současnosti je zpustlý.

Dům čp. 11 (na náměstí): Přízemní dům s mansardovou střechou. Pamětní deska dr. Františka Soukupa, prvního československého ministra spravedlnosti.

Bývalá škola čp. 149

(u kostela): Patrová budova s valbovou střechou. Postavena roku 1864 (Josef Dvořáček) na bývalém hřbitově.

Židovský hřbitov: Neudržovaný hřbitov za obcí poblíž silnice do Kateřinek, na kterém je několik desítek náhrobků různého stáří.

ZBYSLAV

8 km SV od Čáslavi

Kostel Nejsvětější

Trojice, schodiště se sochami, ohradní zeď hřbitova, socha sv.

Jana Nepomuckého: Rozměrný barokní obdélný kostel s dvojvěžovým průčelím, ke kterému vede dvojramenné schodiště s pískovcovými sochami andělů a svatých. V jádře renesanční objekt, přestavěný roku 1692 a upravený roku 1837 a 1936. **Schodiště** je z poloviny 18. století. V ohradní zdi hřbitova je výklenková kaple. U kostela stojí poškozená barokní pískovcová **socha sv. Jana Nepomuckého** z první poloviny 18. století.

Fara čp. 1, ohradní zeď s

branou (u kostela): Jednopatrová budova s valbovou střechou. První čtvrtina 19. století, pozdější úpravy.

Chalupa čp. 56, ohradní zeď s branou a branou: Přízemní stavení z 19. století. Lidová architektura.

Usedlost čp. 57, ohradní zeď a

chlév: Srub v kůžichu z konce 18. století. Špýchar je z druhé poloviny 19. století. Lidová architektura.

Škola čp. 76 s parkovou úpravou okolí: V zahradě jsou pozůstatky (sklepy) **tvrze** ze 14. století, zaniklé po roce 1695.

ZBÝŠOV

11 km J od Čáslavi

Kostel Narození sv. Jana

Křtitele, márnice, ohradní zeď se vstupy: Pseudorománský kostel z roku 1884 (Marchetti), postavený na

místě starší stavby. V ohradní zdi hřbitova jsou tři renesanční náhrobníky.

ZDESLAVICE

4 km V od Zbraslavi

Kříž (severně od vsi, u rozcestí na Štípklaasy a Červené Janovice): Vysoký kamenný kříž s rozšířenou patkou, na které je nápis a letopočet 1822.

ZDESLAVICE

6 km S od Zbraslavice

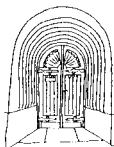
Kaplička se zvoničkou (ve vsi): Obdélná zděná kaple z roku 1900 s polygonálním závěrem. Na střeše je lucerna se zvonem.

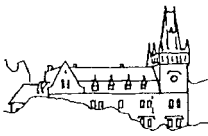
ZRUČ NAD SÁZAVOU

25 km J od Kutné Hory

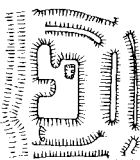
Kostel Povýšení sv. Kříže, márnice, ohradní a opěrná zeď: Jednolodní stavba s polygonálním kněžištěm, západní věži a třemi kaplemi, založená v první polovině 14. století, přestavěná pozdně barokně a po ohni roku 1871. Čtvercová patrová **márnice** je barokní z druhé poloviny 18. století.

Zámek, příkop a mostky, hospodářská budova, torzo hradní věže, hrady s baštami, parkánem, schodišti a vyhlídkami, ohradní zeď s branou a brankami, zaniklý hrádek, zámecký park a lesopark, růžová zahrada, bazének s fontánou a vázami, sochy - lev požírající kořist, stojící muž, sběrač vinných hroznů: **Zámek** je trojkřídlý dvojpatrový objekt s hranolovou věží, obklopený vyzděným suchým příkopem. Původní gotický hrad ze 14. století byl často přestavován a rozšiřován. Dnešní podoba je z přestavby z let 1891-92 (J. Vejrych). Z původního opevnění se dochovala bateriová **bašta** s přilehlými úseky hradeb z konce 15. století. Ohrazení zámku bylo vybudováno po roce 1891. **Hospodářská budova** v romantickém stylu je z konce 19. století. Kolem zámku se rozkládá volně řešený **park**, ve kterém jsou mj. novorenesanční pískovcové **sochy** stojícího muže a vinaře z konce 19. století (K. Möldner).

Asi 200 m západně od zámku jsou pozůstatky **hrádku** z druhé poloviny 14. nebo z 15. století, tvořené obdélnou plošinou, opevněnou ze tří stran dvojitým příkopem a valem, na čtvrté straně je sráz k řece.

Hřbitovní kaple sv. Jakuba Většího (na hřbitově proti cestě k zámku): Empírová zděná, téměř čtvercová kaple s kryptou, postavená roku 1846.

Kaple sv. Josefa (u benzínového čerpadla): Barokní zděná kaple z konce 18. století, později upravená.

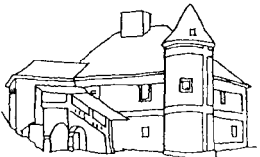

Domek čp. 12 (pod kostelem): Nevelké přízemní bezslohové stavení.

ŽÁKY

3 km JZ od Čáslavi

Zámek, salla terena, tvrz, sýpka, kravin, stodola, ohradní zeď s branou, zámeček: Nejstarší budova je patrový dům uprostřed hospodářského dvora. Jedná se o pozdně renesanční objekt, vystavěný po roce 1602, který byl přestavěn na barokní zámek v 17. a 18. století a upraven ve 20. století. Severně od něj je **salla terena** s barokní sochou na vrcholu. Tzv. **tvrz** u vstupní brány je téměř čtvercová s okrouhlou nárožní věží. Byla postavena počátkem 18. století. Obdélný patrový **zámeček** s postranními křídly pochází z roku 1803. Ve dvoře stojí pozdně barokní sýpka a chlčvy z 19. století.

ŽANDOV

7 km SZ od Zbraslavice

Usedlost čp. 5 - dům, špýchar, stodola, ohradní zeď (uprostřed vsi): Lidová usedlost s obytným stavením které má šindelovou střechu a roubenou přední část. Na protější straně dvora je roubený špýchar.

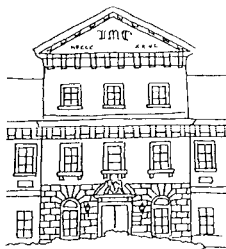
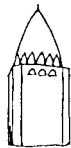
Chalupa čp. 41 (v západní části vsi): Lidová usedlost. Obytné stavení má roubenou přední část.

ŽEHUŠICE

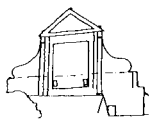
10 km V od Kutné Hory

Kostel sv. Marka, *zvonice, ohradní a opěrná zeď se vstupy, socha sv. Floriána, zámecký sklep se vstupním portálem*: **Kostel** je pozdně barokní obdélná jednolodní stavba z roku 1760, obnovená po požáru v 70. letech 20. století. Do obvodního zdiva kostela i hřbitova jsou vsazeny náhrobníky ze 16. století (především rod Purkrabích z Donína). Zděná **zvonice** v maurském slohu byla postavena kolem roku 1800. Před ní stojí barokní pískovcová **socha** sv. Floriána z první poloviny 18. století. Pod kostelem u silnice je klasicistně upravený vchod do zámeckého **sklepa**.

Zámek, *obytná budova s vjezdovou branou, domek zahradníka s hospodářským křídlem, pilířový most s vraty, kolnou a propustkem náhonu, zbytek hospodářské budovy, podezdívka plotu s vjezdovou branou, park s vodními plochami, nádvoří, brána s dvěma domky, jízdárna, konírna s čeledníkem, pilířový most, zámecký mlýn a pekárna, mlýnský náhon s místem pro plavení koní, věžovitá sýpka, tvrz čp. 18, pivovar, špýchar, kotelna*: **Zámek** je budova na půdorysu písmene H, dokončená roku 1679 (Francesco Caratti) a přestavěná empírově roku 1826. V této době vznikly i ostatní budovy v zámku a na protější straně silnice (brána, byty služebnictva, jízdárna, budova úřednictva). Přilehlý **park** pochází z 20. let 19. století a přechází v rozlehlou oboru (bílí jeleni).

Nedaleko zámku stojí **tvrz** je budova na půdorysu písmene L s pozdně gotickým jádrem,

přestavěná v 16. století a později upravovaná. Zachovaly se gotická brána a střilny, renesanční portálek, ostění oken a zbytky sgrafit. Nad branou je pamětní deska hudebního skladatele a virtuosa

Jana Václava Sicha (1746-1803). **Sýpka** je čtvercová věžovitá barokní stavba s mansardovou střechou a širokým vjezdem v přízemí. Mohutná patrová budova **pivovaru** s barokním štítem pochází z konce 17. století.

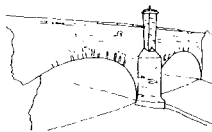
Trojboká kaplička (u křižovatky *Chotusice - Rohozec*): Zděná výklenková kaple s obrazem sv. Mikuláše. Druhá polovina 18. století.

Kaple sv. Jiří (u silnice na okraji *Chotusice*): Výklenková kaplička s reliéfem Panny Marie Bolestné a obrazem sv. Jiří. Kaple je zmiňována roku 1694, dnešní stavba je z počátku 19. století. Pozdější úpravy.

Most se sochou sv. Jana Nepomuckého (poblíž zámku): Barokní pískovcová socha se stopami polychromie stojící na středním pilíři kamenného klenutého mostu.

ŽÍŠOV

2 km S od Uhlířských Janovic

Kostel sv. Mikuláše,

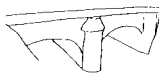
ohradní zeď s brankou, kapličkou a dvěma náhrobníky, schodiště s opěrnou zdí, socha sv. Mikuláše: Jednolodní obdélná stavba s věží nad kněžištěm. Objekt románského původu byl upraven v první polovině 18. století. Do zdi hřbitova jsou vezděny dva renesanční náhrobníky a **kaplička**. Barokní pískovcová **socha** sv. Mikuláše je z poloviny 18. století.

Tvrziště (*uprostřed vsi nad rybníkem*): Patrová budova s polovalbovou střechou a torzo další budovy s částí ohradní zdi. Tvrz z konce 14. století byla přestavěna renesančně v 16. a barokně v 17. století. Roku 1785 byla rozdělena na usedlosti čp. 18 a čp. 19.

Most (u kostela): Kamenný most o dvou obloucích z 19. století.

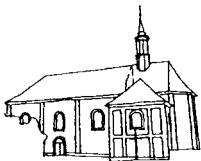

ŽLEBY

7 km JV od Čáslavi

Kostel Narození Panny Marie s hrobní kaplí:

Renesanční orientovaná stavba z roku 1540, upravená v 19. století. Patrová neorenesanční hrobní **kaple** Auersperků je z roku 1822.

Zvonice (ve východní části vsi u školy): Čtvercová stavba z počátku 19. století s kamennou dolní a dřevěnou horní částí. Štenýřovo-vzperadlová konstrukce.

Kříž (poblíž zvonice): Železný kříž na zděném podstavci. Polovina 19. století.

Kaplička Nejsvětější Trojice (směr Markovice): Zděná kaple z přelomu 18. a 19. století. Uvnitř je nástěnná malba Nejsvětější Trojice.

Mariánský sloup (na náměstí): Na hranolovém podstavci s reliéfním znakem Schönfeldů je obláčekový sloup, vrcholící sochou Panny Marie Immaculaty. Sloup pochází z první čtvrtiny 18. století, později byl upravován.

Socha sv. Jana Nepomuckého (směr Markovice): Kamenná socha z počátku 19. století.

Zámek, *hospodářská budova, kočárovna, hradební, parkánové a ohradní zdi s branami, park*: Čtyřkřídlý zámek s uzavřeným arkádovým nádvořím. Před průčelím je hospodářské křídlo a kašna. Zámek je obklopen přírodně krajinářským **parkem**, založeným roku 1849, který přechází v rozsáhlou oboru. Původní gotický hrad byl přestavěn renesančně, barokně a neogoticky v letech 1849-1878 (František Schmoranz).

Bývalá radnice čp. 12 (na náměstí): Jednopatrová budova z roku 1881 s novogotickou fasádou.

Dům čp. 63 (na náměstí): Přízemní budova z konce 18. nebo počátku 19. století, později upravená. Selský barok.

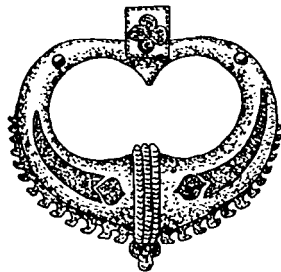
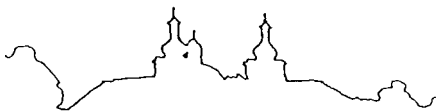
Dům čp. 119 (Zámecká): Volně stojící empírový přízemní dům z počátku 19. století.

Dům čp. 120 (Zámecká): Domy čp. 119 a 120 Volně stojící empírový přízemní dům z počátku 19. století.

ŽEHUŠICKO

Krajinná památková zóna chránící mimořádně urbanisticky a architektonicky významný celek - komplex urbanizované barokní a klasicistní krajiny mezi Žehušicemi, Vlačicemi, Chotusicemi, Novými Dvory, Kačínou a Habrkovicemi.

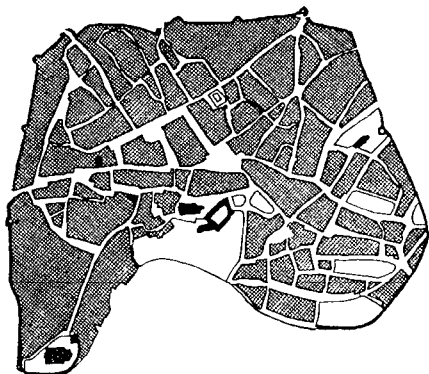
KUTNÁ HORA

Historické centrum města s kostelem Panny Marie v Sedlci bylo zapsáno na **Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO**.

Kutná Hora - centrum

Městská památková rezervace: Umělecký a historický urbanistický útvar. Kromě značného množství památek je zvláště cenný jeho půdorys, ve kterém se odráží jak okolnosti vzniku a narůstání horního města od druhé poloviny 13. století, tak i jeho úpadek a stagnace od počátku 17. století. Ochranné pásmo památkové rezervace zahrnuje historická předměstí (Hlouška, Žižkov, Karlov, Vrchlice) a značnou část původně samostatné obce Sedlec.

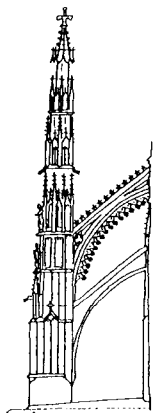
Chrám sv. Barbory, kaple

Božího Těla, ohradní a opěrné zdi se schodišti, park, socha světce: Gotická katedrála s polygonálním

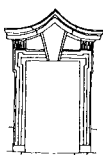
Portálek sakristie

kněžištěm, zaklenutým síťovou klenbou, s věncem kaplí, naznačenou příčnou lodí a krátkým pětilodím, na kterém stojí halové trojlodí s krouženou klenbou. Pozděně gotické až barokní nástěnné malby. Stavba založena roku 1388, po roce 1400 rozšířena na pětilodí, po ro-

ce 1480 zaklenut ochoz (Mistr Hanuš), před rokem 1500 zaklenuto kněžiště (Matěj Rejsek) a před rokem 1550 zaklenuto halové trojlodí (Benedikt Rejt). Celkový vzhled stavby i okolního areálu byl silně ovlivněn regotizací na konci 19. století (Josef Mocker). Národní kulturní památka.

Mezi katedrálou a jezuitskou kolejí stojí **kaple Božího Těla** - čtvercový halový trojlodní prostor.

Portál kaple

Horní kaple, která měla stát nad zachovanou dolní, patrně

nebyla nikdy stavěna. Stavba z období před rokem 1400, byla upravena v pozdní gotice a baroku. Proti severnímu průčelí chrámu sv. Barbory stojí barokní pískovcová **socha** sv. Judy Tadeáše. Do ohradní zdi jižně od schodiště je vezděn náhrobek barokního básníka Bedřicha Bridela (1619-80).

Kostel sv. Jakuba, kříž, opěrná

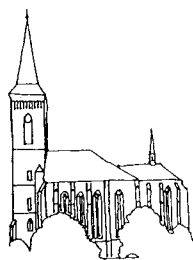
zeď se schodištěm: Gotická obdélná trojlodní hala s polygonálním kněžištěm a věží v severozápadním nároží. Zbytky gotických nástěnných maleb. Kostel byl založen po roce 1330 a dokončen koncem 14. století. Úpravy gotické (věž) a barokní, oprava roku 1877. Citlivá obnova proběhla v letech 1941-46.

Kostel Matky Boží na

Náměstí, náhrobek, park,

ohradní zeď: Gotická trojlodní hala s polygonálním kněžištěm a západní věží. Stavěna od konce 14. století, zaklenuta v letech 1509-13 (Mistři Blažek, Beneš a Mikuláš Parlér). Silně poznamenaná restaurováním v letech 1886-87 (Ludvík Lábler).

Na bývalém hřbitově, proměněném v **park**, je **náhrobek** ředitele gymnázia Jiřího Zacha (1830-87) - pískovcový jehlan na čtvercovém podstavci. Do ohradní zdi bývalého hřbitova je vezděn kamenný barokní **kříž** s reliéfní výzdobou.

Kostel sv. Jana Nepomuckého

a brána (Husova): Barokní jednolodní kostel s půlkruhovým kněžištěm a dvěma nízkými věžemi. Byl postaven v letech 1734-53 (František Maximilián Kaňka, Kilián Ignác Dientzenhofer) a vyzdoben freskami (František Xaver Palko, Josef Redelmayer) a štukami (V. Kegler). Na průčelí jsou sochy sv. Prokopa a sv. Vojtěcha, na bráně vedle kostela je socha sv. Jana Nepomuckého (V. Advokas). Kostel byl opravován v letech 1885-86 a po roce 1970.

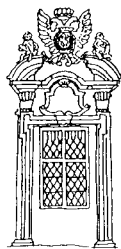

bývalý kostel sv. Bartoloměje - viz čp. 206

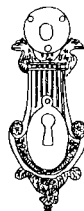
Česko-bratrský evangelický sbor - viz čp. 308

bývalá kaple Nejsvětější Trojice - viz čp. 384

Jezuitská kolej a sochy 'na mostě' s parapetní

zdi, památník, dvě hospodářské budovy, ohradní a opěrné zdi, park (Barborská): Dvojpátrová rozlehlá raně barokní budova na půdorysu obráceného písmene F, se třemi věžemi (čtvrtá,

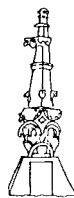

původně uprostřed hlavního průčelí, byla zbořena roku 1844). Stavba byla stavěna od 60. let 17. století (Giovanni Domenico Orsi de Orsini) na místě řady gotických domů (zachovaly se dva sklepy) a hradebního příkopu. Dokončena byla ve 30. až 40. letech 18. století (Kilián Ignác Dientzenhofer). Po roce 1775 byla upravena na kasárna.

Soubor třinácti barokních *sousoší* před kolejí

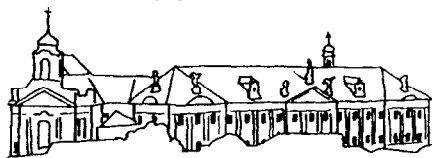

vznikl v letech 1703-16 (socha sv. Jana Nepomuckého až roku 1740). Autorem je František Bauguth. Směrem od Hrádku: sv. Jan Nepomucký, sv. Barbora, sv. Ludvík, sv. Izidor, sv. Josef, sv. Ignác z Loyoly, sv. Václav (po stranách má sochy sv. Víta a sv. Ludmily, na štítech andělů jsou reliéfy sv. Kosmy a sv. Damiána), sv. František Xaverský, sv. Josef Katalánský, sv.

Památník císaře Františka Josefa I.

Florián, sv. František Borgiáš, sv. Anna, sv. Karel Veliký. **Památník 40.** výročí panování Františka Josefa I. z roku 1888 je komolý jehlan, na kterém stojí gotická víala.

Klášteř Voršilek - konvent a škola, kaple Srdce Páně, domek, kaplička, ohradní zdi, zahrada (Poděbradova): Stavba klášteřa měla mít podle původních plánů Kiliána Ignáce Dientzenhofera podobu pětiúhelníka, přetnutého mohutným objektem kostela s kupolí na vysokém tamburu a s dvojvěžovým průčelím. Realizována byla pouze tři křídla na severní a východní straně (v letech 1733-43). Autorem soch je snad Jan Brázda z Litoměřic. Expozice uměleckých řemesel. **Kaple** byla postavena až v letech 1899-1904 (Bedřich Ohmann). Stavba objezdové komunikace v 60. letech 20. století narušila areál **parku** s pozůstatky pozdně gotického opevnění města. V parku stojí výklenková **kaplička**.

Návrh průčelí klášterního kostela

Hrádek čp. 28,

ohradní zeď s branou, opěrné zdi se schodištěm, trejv, zahrada, předpolí hlavního vstupu,

pomník oběti I. světové války (Barborská): Gotický patrový čtyřkřídlový objekt s věží a dvěma arkýři. Uvnitř je řada místností zaklenutých křížovými žebrovými klenbami, srub s malovaným povalovým stropem a sál s renesančním malovaným stropem. Objekt je zmiňován na počátku 14. století, dnešní stavba pocházející z doby před rokem 1420 byla přestavěna 1485-1504, upravena v renesanci, baroku a později a obnoven v letech 1952-59. Sídlo a expozice okresního muzea. **Trejv** na koňský pohon (v zahradě) pochází z jáchymovského dolu Josef (16. století). **Pomník padlým** je z roku 1924 (Karel Dvořák).

Vlašský dvůr čp. 552, Mincemistrovský dům,

kašna na nádvoří,
opěrné zdi se
schodišti, park,
předpolí hlavního
vstupu s vodotrysk-

kem: Novostavba z let 1893-98 (Ludvík Lábler), obsahující pozůstatky královské mincovny a sídla králů Václava II. (věž se zazděným průjezdem), Václava IV. (palác, část kaple, průčelí šmiten) a Vladislava Jagellonského. Národní kulturní památka. Přístupný. Před vstupem je **pomník** presidenta Tomáše Garrigue Masaryka (1850-1937). **Park** byl zřízen na konci 19. století. Do jeho opěrných zdí jsou vezděny reliéfy a kamenické články z různých kutnohorských staveb.

Kamenný dům - viz čp. 183

Knížecí dům - viz čp. 376

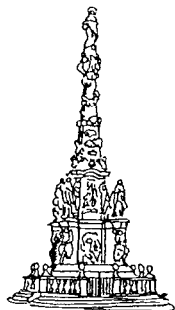
Sankturinovský dům - viz čp. 377

Kamenná kašna (Rejsko-vo nám.): Gotická dvanáctiboká stavba z roku 1495 (Matěj Rejsek), restaurovaná v letech 1887-90 (Ludvík Lábler) a po roce 1990.

Morový sloup (Šultysova):

Jehlan se sochou Panny Marie Immaculaty stojí na válcovém podstavci, ke kterému přiléhají hranolové pilíře se sochami sv. Karla Boromejského, sv. Šebestiána, sv. Rocha a sv. Františka Xaverského. Před pilíři jsou sochy havířů. Stěny podstavce jsou pokryty reliéfy a nápisy. Postaven v letech 1713-15 (František Bauguth).

Výklenková kaple (U Jelena, u čp. 521): Obdélná zděná kaple s pískovcovou sochou Panny Marie z konce 19. století.

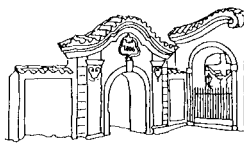

Výklenková kaple Panny Marie

(Vocelova, vedle čp. 292): Obdélná zděná kaple z 19. století se sochou Panny Marie jako královny nebes.

Výklenková kaplička (Novomlýnská, u čp. 534): Barokní zděná kaple s dřevěnou kolorovanou sochou

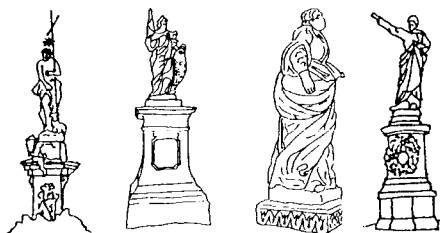

Branka na kříži. Postavena současně se sousední brankou roku 1806. (Leží mimo MPR.)

Socha sv. Jana Křtitele s parapetní zdi a se schodištěm (Jánské nám.): Na podstavci s reliéfní výzdobou je umístěna barokní socha sv. Jana Křtitele z první třetiny 18. století.

Socha sv. Václava (Václavské nám., u čp. 146): Na nízkém podstavci stojí pozdně barokní pískovcová socha z konce 18. století.

Socha sv. Anny: Barokní pískovcová socha, původně stojící před čp. 353 na Anenském náměstí. Po zboření domu byla přemístěna na zahradu Hrádku.

Sochy sv. Jana Křtitele, sv. Václava, sv. Anny a pomník K. H. Borovského

Pomník Karla Havlíčka Borovského s podnoží (před Vlašským dvorem): Socha na novorenesančním válcovém podstavci, obklopeném terasou s balustrádou. Z roku 1883 (Josef Strachovský).

Památník národního odboje (Národního odboje): Čtyřboký hranol se třemi figurálními reliéfy z roku 1958 (Miloslav Smrkovský).

Park s ohradní a opěrnou zdi (Palackého nám.): Park, přístupný barokní brankou, leží na místě domu zaniklého v průběhu třicetileté války, ze kterého se zachovaly sklepy patřící k největším v Kutné Hoře. Areál poškozen výstavbou v roce 1990.

Soubor městského opevnění: Opevnění bylo tvořeno valem, příkopem, parkánovou zdí s baštami a hlavní hradbou. Je částečně zachová-

no především podél objezdové silnice Na Va-
lech a mezi dolním a horním městem nad Ná-
mětí a Jánským náměstím. První fáze opevnění
pochází z první poloviny 14. století (hlavní
hradba), druhá z konce 15. století (parkán),
úpravy za třicetileté války.

Opevnění za domem čp. Ž18

(Kremnická): Patrový stavení
nejasně funkce, stojící mezi
hlavní a parkánovou hradbou.
Přízemí je otevřeno třemi
oblouky. Objekt snad z 15.
století, pozdější úpravy.

Soubor ohradních a opěrných zdí

**Důlní dílo oselského pásma s větracími šach-
tami a trejvem (Pod Hrádkem):** Několik set
metrů dlouhá odvodňovací štola několika stře-
dověkých dolů. Částečně zpřístupněná.

Arceiděkanství čp. 1, ohradní a

opěrné zdi se schody, zahrada (u
kostela sv. Jakuba): Patrový
dvojkřídlý objekt s pozdně ba-
rokní fasádou a dvojicí štítů na
západním průčelí. Sklepy jsou
gotické, budova je z let 1594-95 (Antonín
Vlach, Jan Vařílek), upravená raně barokně v
letech 1692-95 (G. B. Spinetti). Fasáda je ze
třetí čtvrtiny 18. století. V severním průčelí je
renesanční **portál** z roku 1595 (Mistr Pavel) se
znaky Kutné Hory, Zikmunda Kozla z Rýzentá-
lu a Mikuláše Vodňanského z Čazarova.

Dům čp. 2 (Jakubská): Patrový nárožní dům s
gotickým jádrem (sklepy), přestavěný v pozd-
ním klasicismu.

Dům čp. 3 (Jakubská): Patrový
dům s gotickým jádrem (sklep a
komora s portálkem), přestavěný
klasicistně v polovině 19. stol.

Dům čp. 5 (Komenského nám.):
Dům s gotickým jádrem (sklep),
přestavěný barokně. První patro je z roku 1941.

Dům čp. 13, ohradní a
opěrné zdi, zahrada s te-
rasami a schody (Ruthard-
ská): Patrový dům s goti-
ckým jádrem (portály z
druhé poloviny 14. stole-
tí), dnešní vzhled je klasi-
cistní. Upraven roku 1928.

Domy čp. 13 a 12

Mezi okny prvního patra je obraz Madony.

**Dům čp. 15, za-
hrada, ohradní a
opěrná zeď, (Da-
čického nám.):** Patrový dům s
gotickým jádrem
(sklepy, portálek,

okno sklepa), barokně přestavěný ve třetí čtv-
rtině 18. století. Úpravy po požáru roku 1886
(neoklasicistní průčelí). Do obvodní zdi zahra-
dy je vsazen lomený gotický portálek.

**Dům čp. 16, ohradní zeď,
zahrada (Dačického nám.):**
Patrový gotický dům
(sklepy, srub a portál v
prvním patře). Kvalitní
pozdně barokní fasáda byla
roku 1989 částečně nahra-
zena gotizující úpravou.

Dům čp. 17 (Dačického nám.): Dvojpátrový
dům s gotickým jádrem (síň v přízemí z doby
kolem roku 1540) byl radikálně upraven a zvý-
šen v 19. století. Původně spojen s domem
čp. 16, oddělil se roku 1723.

**Dům čp. 18 (Dačického
nám.):** Původně spojen s do-
my čp. 16 a 17, od kterých se
oddělil roku 1506. Gotické
jádro (sklep), průčelí je neo-
klasicistní z roku 1896.

**Dům čp. 23, ohradní zeď se
vstupy (Barborská):** Patrový
dům s gotickým jádrem (sklep),
přestavěný renesančně ve třetí
čtvrtině 16. století (okna, sgrafit-
to) a upravený v 19. století.
Pamětní deska malíře Felixe
Jeneweina (1857-1905).

**Dům čp. 24, zahrada, ohradní
a opěrné zdi s brankou
(Barborská):** Patrový dům s
gotickým jádrem (sklep a pří-
zemí), přestavěný v pozdním
baroku (fasáda z druhé polovi-
ny 18. století) a upravený po
roce 1990. V přístavku je hr-
čičská dílna (vývěsní štít). V
obvodní zdi zahrady je lomený gotický portá-
lek.

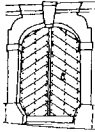

Dům čp. 25 s ohradní a opěrnou zdí (Barborská): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem (sklepy, přízemí, srub v prvním patře), klasicistní přestavba.

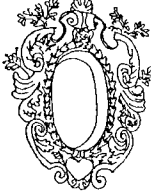
Dům čp. 29 s ohradní zdí (Barborská): Patrový dům s gotickým jádrem (sklep, dispozice), úpravy renesanční (vstupní síň) a barokní (první patro).

Dům čp. 30 (Barborská): Dvojpátrový barokní dům (z doby kolem roku 1702) s gotickým jádrem (sklepy).

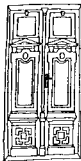
Dům čp. 32 (Barborská): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a upravený ve druhé čtvrtině 19. století.

Dům čp. 34 (Barborská): Patrový dům gotického původu (sруб v patře) s barokním průčelím z druhé třetiny 18. století.

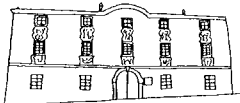
Dům čp. 35 (Barborská): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně, klasicistně a později.

Dům čp. 36 (Barborská): Patrový dům z druhé třetiny 19. století s gotickými sklepy. Fasáda je z roku 1888.

Dům čp. 37 (Barborská): Klasicistní dům nad gotickými sklepy. Fasáda je neorenesanční.

Dům čp. 38 s opěrnou zdí (Komenského nám.): Torzo barokního paláce z roku 1697 (Jan Spinetti) na místě tří gotických domů (zachovány sklepy). Průčelí s cennou barokní fasádou bylo nedávno narušeno zřízením výkladů.

Dům čp. 41, zadní dům, ohradní zeď, pavilon hostince, zahrada (Komenského, Rakova): Patrový gotický dům (zadní komora s křížovou žebrovou klenbou je z konce 15. století) s pozdně barokní fasádou a klasicistními vnitřními úpravami. Pamětní deska Mikuláše Dačického z Heslova (1555-1626).

Dům čp. 42 (Rejskova): Patrový, pozdně gotický dům (včetně prvního patra a trámových stropů ve sklepech), novodobě upravený.

Dům čp. 43 (Rakova): Patrový objekt s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1880.

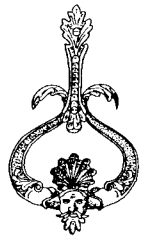
Dům čp. 44 s ohradní zdí (Rakova): Patrový objekt s gotickým jádrem, upravený klasicistně. Fasáda je z doby kolem roku 1930.

Dům čp. 47 s ohradní zdí (Rakova): Barokní patrový dům s gotickým zadním křídlem. Upravován v roce 1857, fasáda kolem roku 1930.

Dům čp. 48, hospodářská budova, ohradní zeď se sochařskou výzdobou, vjezdová brána, zahrada (Národního odboje): Barokní patrová novostavba s gotickými sklepy, později upravovaná. Na obvodní zdi zahrady jsou barokní *sochy* Panny Marie a andělů (po roce 1746). Hospodářská budova byla z větší části zbořena roku 1996.

Dům čp. 49, ohradní zeď, zahrada (Národního odboje): Nad gotickými sklepy stojí patrová, raně barokní stavba z roku 1666, přestavěná v pozdním baroku po roce 1746 a upravená novobarokně v roce 1898 (Bohuslav Moravec). Ve štítě je barokní *socha* sv. Prokopa.

Pamětní deska lékaře a kutnohorského starosty Josefa Jaromíra Štietky (1808-1878).

Dům čp. 50, ohradní zeď s branou a brankou (Národního odboje): Patrový dům s gotickým jádrem (arkády podloubí, sklep), radikálně přestavěný v osmdesátých letech 20. století.

Dům čp. 56 s ohradní zdí (Národního odboje): Dvojpátrový dům s gotickými sklepy a částí zadního traktu. Hlavní budova je novostavba z let 1853-56 (V. Krehan).

Okresní soud čp. 58, ohradní zeď s vjezdem (Národního odboje): Dvojpátrová čtyřkřídlová budova, postavená ve 30. letech 19. století (snad Benedikt Škvor). Pamětní deska Karla Havlíčka Borovského (1821-56).

Dům čp. 59 s ohradní zdí (Národního odboje): Patrová budova s věží u severozápadního nároží. První patro gotické věže, přístupné profilovaným sedlovým portálem s gotickými dveřmi, je zaklenuto dvěma poli křížové žebrové klenby. Gotické sklepy. Dům, stojící na místě tří gotických domů, je převážně raně barokní z druhé poloviny 17. století. Fasáda je ve stylu Jana Blažeje Santiniho-Aichla.

Dům čp. 65 (Rejskova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný v polovině 19. století. Fasáda je z roku 1935.

Dům čp. 66 (Rejskova): Patrový nárožní barokní dům s gotickými sklepy, upravený roku 1947. Na fasádě je obraz Krista.

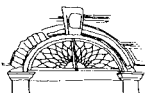

Dům čp. 71 (Komenského nám.): Patrový dům s gotickým jádrem (portál, klenba komory). Fasáda je novodobá.

Dům čp. 72 (Komenského nám.): Dům s gotickým jádrem (včetně prvního patra), přestavba barokní, klasicistní a novodobá. Pamětní deska spisovatele Josefa Brauna (1846-79).

Dům čp. 73,74 (Komenského nám.): Pozdně gotická stavba ze 16. století (srub v prvním patře), upravená barokně, klasicistně a po roce 1995.

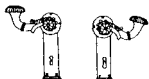

Dům čp. 76 s brankou (Komenského nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, upravený renesančně, klasicistně a později.

Dům čp. 77 (Vysokokostelecká): Patrový dům s gotickým jádrem (včetně prvního patra), klasicistní úpravy.

Dům čp. 78 (Vysokokostelecká): Patrová stavba s klasicistní fasádou. Původně dva gotické domy, upravené po ohni roku 1823.

Dům čp. 79 (Vysokokostelecká): Patrový dům s gotickým jádrem (portál z doby kolem roku 1550). Klasicistní úprava z počátku 19. století.

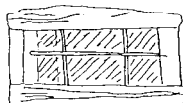
Dům čp. 80 (Komenského nám.): Původně dva gotické domy. Klasicistní přestavba, novodobé úpravy.

Dům čp. 81 se sochou svätce (Jakubská): Patrová nárožní stavba. Původně dva gotické domy, pozděně barokně (fasáda) a klasicistně upravené. V nise na nároží je barokní pískovcová socha sv. Jana Nepomuckého (neobvyklého typu).

Dům čp. 82 (Jakubská): Patrový objekt gotického původu, přestavěný klasicistně (Jan Krpálek) a v roce 1914.

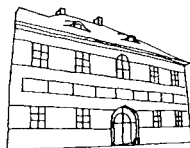
Dům čp. 84 s ohradní zdí (U Vlašského dvora): Přízemní dům gotického původu (sklep s cihlovými oblouky byl snad kdysi přízemím), upravený klasicistně a po roce 1995.

Dům čp. 85 (u Vlašského dvora): Patrový dům, postavený před rokem 1672, byl přestavěn po roce 1770 (fasáda). Gotický sklep. Na průčelí byla barokní socha sv. Jana Nepomuckého.

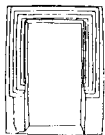
Dům čp. 86 (u Vlašského dvora): Klasicistní patrová stavba se starším sklepem. Úpravy ve druhé polovině 19. století a v roce 1932 (fasáda).

Dům čp. 87 (Havlíčkovo nám.): Patrový nárožní klasicistní dům s gotickými sklepy (Jan Krpálek). Výrazně upraven po roce 1990 (fasáda, vikýře).

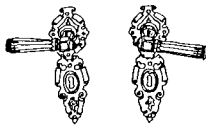
Dům čp. 88 s ohradní zdí (Palackého nám.): Patrový nárožní dům z 19. století na starších základech, z větší části znovu vystavěný na přelomu 80. a 90. let 20. století.

Dům čp. 89 (Palackého nám.): Patrový klasicistní dům s pozůstatky starší stavby (portálek v průchodu), postavený nad gotickými sklepy.

Dům čp. 90 (Palackého nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný raně barokně (po roce 1668) a klasicistně po ohni roku 1823. Fasáda je novodobá.

Dům čp. 91 (*Palackého nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1770 a po ohni roku 1823. Fasáda je z doby kolem roku 1880.

Dům čp. 92 (*Palackého nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a v 19. století (Václav Zach). Fasáda je novodobá.

Dům čp. 93 (*Palackého nám.*): Původně dva gotické domy, přestavěné po roce 1770, 1823 a ve třetí třetině 19. století (Václav Zach).

Dům čp. 94 s ohradní zdí (*Palackého nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a klasicistně (po roce 1823). Fasáda je z roku 1876.

Domy čp. 94 a 95

Dům čp. 95 s ohradní zdí (*Palackého nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, obnovený po roce 1823 (František Svoboda). Fasáda je z roku 1869.

Dům čp. 96 s ohradní zdí (*Palackého nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný roku 1875.

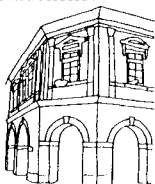
Dům čp. 97 (*Palackého nám.*): Patrový pozdně gotický dům (sklepy, sloup podloubí) s podloubím, přestavěný barokně a klasicistně (po ohni roku 1823). Fasáda je z roku 1912.

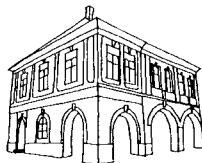
Dům čp. 98, ohradní zeď s branou (*Palackého nám.*): Patrový dům s podloubím. Původně dva gotické domy, spojené a přestavěné v 18. století (dispozice) a klasicistně (fasáda). Zadní část parcely je uzavřena kamennou zdí (torzo průčelí gotického domu), vedle které je **brána** s železnou mříží. Ve východní ohradní zdi je nika s barokní **sochou** sv. Jana Nepomuckého.

Dům čp. 99 (*Palackého nám.*): Nárožní patrový dům s podloubím a gotickými sklepy. Nadzemní část byla postavena po roce 1770. Fasáda je z roku 1880.

Dům čp. 100 (*Husova*): Nárožní patrový dům s podloubím, stojící v místě, kde stála tzv. prochoditá věž. Klasicistní přestavba.

Dům čp. 101 (*Husova*): Patrový dům s podloubím a gotickými sklepy. Dům byl přestavěn kolem roku 1885.

Domy čp 100 a 101

Dům čp. 102 (*Husova*): Dvojpatrový renesanční dům (z doby kolem roku 1595) s gotickým jádrem (sklepy, zdi, dveře), přestavěný po roce 1990. Uvnitř jsou poškozené nástěnné malby a malované stropy.

Dům čp. 103 (*Husova*): Nárožní patrový dům s podloubím a gotickým jádrem, přestavěný renesančně ve druhé polovině 16. století (část kleneb přízemí), pozdně barokně (fasáda) a klasicistně.

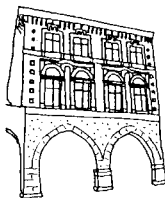
Domy čp 102 a 103

Dům čp. 104,105, plot s branou, zahrada (*Husova*): Nárožní dvojpatrový dům s podloubím a gotickým jádrem, přestavěný raně barokně. Fasáda je z doby po roce 1785. Na průčelí jsou dva obrazy (Madona a strom).

Dům čp. 106 s ohradní zdí (*Husova*): Nárožní patrový dům s gotickými a renesančními sklepy, přestavěný kolem roku 1900.

Dům čp. 107 (*Husova*): Nárožní dvojpatrový dům gotického původu (sklepy, podloubí), přestavěný barokně. Průčelí v maurském stylu z let 1858-68 bylo výrazně změněno otevřením arkád podloubí v roce 1995.

Dům čp. 108 (*Husova*): Dvojpatrový dům z 60. let 19. století, postavený nad gotickými sklepy. Fasáda je z doby okolo roku 1860. V průčelí je poškozený raně barokní portál z první poloviny 17. století.

Dům čp. 109,110 (Husova): Trojpatrový barokní dům s gotickými sklepy. Neogotické průčelí je z roku 1907- 1909 (Josef Hrivko).

Dům čp. 111 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně a ve druhé polovině 19. století. Úpravy ve 20. století.

Dům čp. 112 (Husova): Patrový dům gotického původu (sklepy, arkády podlouhí), přestavěný barokně, klasicistně a v roce 1930 (fasáda).

Dům čp. 113 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, novodobě upravený.

Domy čp. 113 a 114

Dům čp. 114 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný ve druhé polovině 19. století. Fasáda je pozdně secesní.

Dům čp. 115 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem. Fasáda je z roku 1877.

Dům čp. 116 (Husova): Patrový dům z 19. století s gotickými sklepy. Fasáda je eklektická z roku 1899.

Dům čp. 117 (Husova): Dvojpátrový dům s gotickými sklepy a s částečně zachovanou pozdně barokní fasádou.

Dům čp. 118 (Husova, Komenského nám.): Dvojpátrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je neorenesanční z roku 1872.

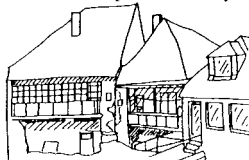

Dům čp. 119 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem (1498), přestavěný v roce 1924. Fasáda je pozdně secesní.

Dům čp. 120 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, později několikrát přestavovaný.

Dům čp. 121 (Rejskovo nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, později několikrát přestavovaný. Fasáda je z konce 19. století.

Domy čp. 122, 121 a 120

Dům čp. 122 (Rejskovo nám.): Klasicistní patrový nárožní dům s gotickými sklepy.

Dům čp. 123 zv. 'U rytířů', druhý dům, ohradní zeď' s brankou, vjezd (Rejskovo nám.): Patrový nárožní dům se středověkým jádrem, radikálně přestavěný po roce 1814 (František Svoboda). Fasáda je klasicistní. Na průčelí je domovní znamení - reliéf dvou rytířů.

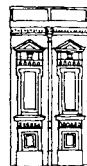
Dům čp. 125 (Husova): Barokní patrový dům se středověkým jádrem. Fasáda je novodobá. Na nároží je zasklená skříňka se soškou sv. Jana Nepomuckého.

Dům čp. 131 (Husova): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je eklektická.

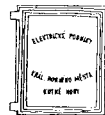

Dům čp. 132 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný renesančně a ve druhé polovině 19. století. Fasáda je novodobá.

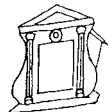

Dům čp. 134 (Bartolomějská): Klasicistní patrový dvojkřídový dům, vystavěný po roce 1838 nad gotickými sklepy (František Svoboda).

Dům čp. 135 s ohradní zdi (Bartolomějská): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem (srub v patře), přestavěný klasicistně, roku 1931 a 1996 (výklad).

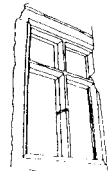

Dům čp. 136 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem (srub?), přestavěný později.

Dům čp. 137 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1805 a ve druhé polovině 20. století. Fasáda je secesní včetně výkladce.

Dům čp. 138, ohradní zeď' s vjezdem (Husova): Patrový gotický dům (portály, okna, malované stropy), přestavěný renesančně, barokně, klasicistně a ve druhé polovině 19. století. Po roce 1990 vážně poškozen adaptacemi.

Dům čp. 139, ohradní zdi (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1729 a klasicistně. Fasáda je barokní.

Dům čp. 140 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavba barokní po roce 1726 a klasicistní po roce 1831.

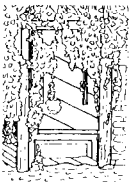
Dům čp. 141 (Husova): Dvojpátrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1726 a upravený v 19. století. Fasáda je barokní. Na nároží jsou gotické niky s malbami.

Dům čp. 142 (Husova): Patrový gotický dům, přestavěný renesančně, barokně ve třetí čtvrtině 18. století a klasicistně (pavlač). V průčelí je gotický portál, ve štítě v nice je barokní *socha* sv. Floriána.

Dům čp. 143, ohradní zed, zahrada (Husova): Pozdně gotický patrový dům z konce 15. století se starším jádrem, přestavěný renesančně, barokně po ohni roku 1726 (štít), klasicistně a roku 1906. Fasáda je pozdně barokní.

Dům čp. 144 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně (fasáda), klasicistně a ve druhé polovině 19. století.

Dům čp. 145 (Husova): Patrová, šířkově orientovaná novorenesanční budova z let 1887-88 (Čeněk Dajbých). Původně spořitelna, nyní knihovna.

Sochy na domech čp. 146, 152 a 153

Dům čp. 146 (Husova): Rozsáhlý barokní patrový trojkřídlý dům s gotickými sklepy. Kolem roku 1712 přestavěn na tzv. Havířský dům, roku 1792 upraven na radnici. Severní část byla postavena až po roce 1844. Na nároží je barokní *socha* sv. Václava.

Dům čp. 148 (Husova): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, upravován renesančně, barokně a klasicistně. Fasáda je eklektická z 20. let 20. století. Bývalá pošta.

Dům čp. 151 (Husova): Patrový neorenesanční dům z roku 1889, postavený nad gotickými sklepy. Bývalá restaurace.

Dům čp. 152 (Husova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný renesančně (1603), barokně a pozdně barokně (fasáda). Upravován v 19. a 20. století. Čtyři *sochy* na atice představují alegorie ročních období.

Dům čp. 153 (Šultysova): Raně klasicistní dvojpátrová stavba na místě velkého gotického domu (sklepy), přestavěného barokně na konci 18. století. Na nároží je dřevěná *socha* sv. Jana Nepomuckého.

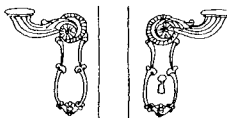

Dům čp. 154, 155 (Šultysova):

Patrový přední dům čp. 154 je gotického původu, přestavěný raně barokně kolem roku

1686 a raně klasicistně kolem roku 1787. Zadní dům čp. 155 s gotickým jádrem (srub v kožichu) byl obnoven ve stylu napodobujícím renesanci.

Dům čp. 156 (Palackého nám.): Dvojpátrový nárožní objekt na místě dvou středověkých domů. Ně-

kolik etap gotické výstavby, radikální klasicistní přestavba, úprava ve třetí čtvrtině 19. století. Ulička mezi domy čp. 155 a 156 byla uzavřena roku 1906.

Dům čp. 157,185 (Palackého nám.): Původně dva gotické patrové domy, později spojené a přestavěné pozdně barokně kolem roku 1770. Fasáda je z doby rozdělení objektu v roce 1925. Na nároží je ve výklenku zdobeném štukami barokní *socha* Korunování Panny Marie.

Dům čp. 158 (Kollárova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1726 (štít), pozdně barokně (fasáda) a klasicistně (klenby). Upravován po roce 1990. Ulička na jižní straně byla uzavřena snad po roce 1837.

Dům čp. 162 (Václavské nám.): Dvojpátrová nárožní klasicistní novostavba, postavená po roce 1826 nad gotickými sklepy, upravená v roce 1876 a přestavěná v letech 1913-14 (Josef Hrivko). Za domem je budova skladiště z roku 1932 (tržnice).

Dům čp. 163 (Václavské nám.): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně po roce 1826 a později (zvláště roku 1926). Fasáda je pozdně secesní.

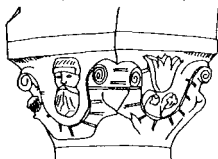

Domy čp. 162-163

Dům čp. 164 (Václavské nám.): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem (dvojpátrové sklepy, arkády podloubí), přestavěný v roce 1852 a koncem 80. let 20. století.

Dům čp. 165 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je neobarokní z roku 1902 (Josef Hrivko).

Dům čp. 166 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný gotickorenesančně (portál, podloubí, průčelí), klasicistně (v letech 1833-34) a ve 20. století (tzv. analytická úprava průčelí).

Dům čp. 167 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je novodobá.

Dům čp. 168 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně (dvorní průčelí) a v 19. století. Fasáda je novodobá.

Domy čp. 168 a 169

Dům čp. 169 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně po roce 1826 a v roce 1890.

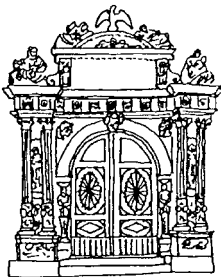
Dům čp. 170 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný renesančně (dvorní křídlo), barokně v letech 1716-34 a klasicistně (pavlač). Upravován později.

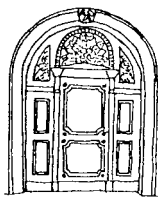
Dům čp. 171 (Šultysova): Z objektu s patrovým gotickým jádrem, renesančním malovaným stropem, hrázďenými příčkami a klasicistní pavlačí zůstaly po přestavbě v 90. letech 20. století zachovány pouze sklepy a část zdi průčelí.

Dům čp. 172 (Šultysova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, klasicistně přestavěný roku 1842 (pavlač).

Dům čp. 173 (Šultysova): Dvojpátrový objekt, stojící na místě dvou gotických domů (sklepy), přestavěný renesančně před rokem 1576 a upravený koncem 19. století (malby na fasádě). **Portál** vznikl po roce 1591.

'Hotel Carda' čp. 174 (Šultysova): Patrový dům vznikl sloučením dvou gotických domů. Přestavován renesančně, barokně a klasicistně, fasáda je z roku 1919. V prvním patře je mohutný sруб neobvyklé konstrukce.

Dům čp. 175 (Václavské nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně roku 1706 a později. Fasáda je z roku 1996.

Dům čp. 176 (*Václavské nám.*): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem (v přízemí jsou gotické dveře), přestavěný renesančně a pozděně barokně (fasáda). Upravován v 19. století.

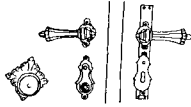

Domy čp. 175 a 176

Dům čp. 179 (*Václavské nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, později značně upravený. Pamětní deska spisovatele a dramaturga Jana Liera (1852-1917).

Dům čp. 180 (*Václavské nám.*): Barokní patrový dům s gotickými sklepy, přestavěný klasicistně a upravený v roce 1880. Fasáda je novodobá.

Dům čp. 181, dvorní dům (*Václavské nám.*): Dva patrové domy. Zadní budova je gotická, přestavěná v renesanci, přední dům je klasicistní z doby po roce 1839 s gotickými sklepy.

Dům čp. 182 (*Václavské nám.*): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem (sklepy), klasicistní dostavba.

Kamenný dům čp. 183 (*Václavské nám.*): Dva samostatné domy: **Kamenný dům** je dvojpátrová gotická stavba z 80. let 15. století se starším jádrem (sklepy). Na průčelí je sochařská výzdoba od mistra Briekého. Dům byl puristicky obnoven v letech 1900-1902 (Ludvík Lábler, Jan Kastner). Uvnitř je expozice okresního muzea. Sousední dům zvaný **Pusták** je klasicistní stavba z roku 1839 nad staršími sklepy. Obloučkový štít je neorenesanční z let 1904-1905 (Josef Šimon).

Dům čp. 184 (*Václavské nám.*): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný po roce 1827 a ve 20. století. Fasáda je z druhé poloviny 20. století.

Dům čp. 186 (*Česká*): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, upravený v roce 1872, 1929 a 1996.

Dům čp. 187, ohradní zeď, zahrada (*Česká*): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a upravený v roce 1861 a ve 20. století.

Dům čp. 188 s ohradní zdí (*Česká*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně a rozšířený ve druhé polovině 19. století.

Dům čp. 189 (*Česká*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný pozděně klasicistně po roce 1832 a obnovený po ohni roku 1885 (fasáda).

Dům čp. 191 (*Česká*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a obnovený po ohni v roce 1885. Do roku 1816 spojen s domem čp. 192.

Dům čp. 193 (*Česká*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný v roce 1852. Secesní malba mezi okny prvního patra (obnověná roku 1997) snad představuje Pannu Marii.

Dům čp. 196 s ohradní zdí (*Česká*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně, klasicistně a novodobě.

Dům čp. 199 s brankou (*Česká*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je secesní. Do roku 1826 byl spojen s domem čp. 198.

Dům čp. 200, ohradní zeď, zahrada (*Česká*): Přizemní nárožní dům novodobě upravený. Byl postaven počátkem 19. století na starších základech.

Dům čp. 201, zahrada, ohradní zeď (*Pirknerovo nám.*): Patrový barokní nárožní dům z doby kolem roku 1728 na místě starších lázní (zmiňovány roku 1642).

Bývalý špitál a kostel sv. Bartoloměje čp. 206 - věž kostela, špitál, ohradní zeď, zahrada (*Pirknerovo nám.*): Kostel byl postaven kolem roku 1360, zrušen roku 1787. Kromě věže se zachovaly části zdiva v pozděně klasicistní stavbě špitálu z roku 1837.

Dům čp. 212 s ohradní zdi (Radnická): Klasicistní patrová stavba se středověkým jádrem.

Domy čp. 212 a 213

Dům čp. 213 s ohradní zdi (Radnická): Patrový gotický nárožní dům, upravený klasicistně. Fasáda je ze třetí čtvrtiny 19. století, upravená po roce 1990.

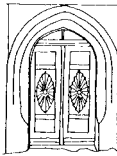
Dům čp. 215 (Radnická): Bezsluhový přízemní nárožní dům s barokním jádrem, upravený klasicistně a v roce 1880.

Domy čp. 215 a 216

Dům čp. 216 (Bartolomějská): Bezsluhový přízemní dům snad barokního původu, přestavěný roku 1870.

Dům čp. 221 (Bartolomějská): Patrový gotický dům (srub v patře, vstupní portálek), upravený klasicistně a po roce 1990.

Dům čp. 228 - tři budovy, ohradní a opěrná zeď, zahrada,

předpolí hlavní budovy (Pirknerovo nám.): Hlavní dvojpatrová novogotická budova z let 1861-68 (Jiří Zach) byla rozšířena roku 1881 (Čeněk Dajbich, František Hradecký) a v letech 1901-2. Nový návrh průčelí vznikl v roce 1890 (Ludvík Lábler). Infekční pavilon pochází z roku 1896. Další přístavby vznikly v průběhu 20. století. Bývalá Všeobecná veřejná nemocnice.

Dům čp. 232 (Tylova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně. Další úpravy proběhly po ohni roku 1823.

Dům čp. 239, ohradní zeď, zahrada (Na Pavláčce): Patrový dům s gotickým jádrem, upravený v 19. a 20. století.

Dům čp. 240 s ohradní zdi (Česká): Patrový nárožní nájemní dům z roku 1904 s bohatou novobarokní fasádou.

Dům čp. 242 (Česká): Patrový gotický dům se srubem v patře, přestavěný barokně a roku 1870. Fasáda je barokní, později zjednodušená.

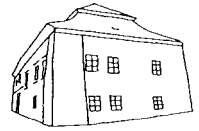

Dům čp. 244 (Česká): Patrový dům s gotickým jádrem, upravený barokně a ve druhé polovině 19. století.

Dům čp. 245 s opěrnou zdi (Orelská): Nárožní patrový gotický dům (vstupní portálek), později upravovaný.

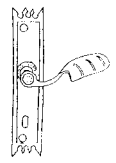
Dům čp. 246 (Orelská): Nárožní patrový dům s gotickým jádrem, upravený klasicistně a na konci 19. století.

Dům čp. 247 (Česká): Patrový dvojkřídový nárožní dům gotického původu. Fasáda je z roku 1882.

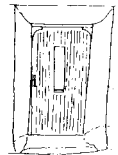
Dům čp. 250 (Václavské nám.): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně a po roce 1990.

Dům čp. 252 (Václavské nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný v 19. století.

Dům čp. 253 (Václavské nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, upravený klasicistně po ohni roku 1826 a přestavěný na přelomu 19. a 20. století (eklektická fasáda).

Dům čp. 259 s ohradní zdi (Na Pavláčce): Patrový dům s gotickým jádrem, později goticky přestavěný po roce 1585 a upravovaný později.

Dům čp. 265 s ohradní zdi (Hloušecká): Patrový dvojkřídový dům s gotickým jádrem, upravený a rozšířený v 19. a 20. století.

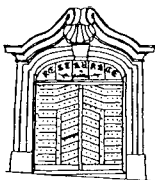
Dům čp. 267 (Hradební): Barokní patrový objekt, později upravovaný.

Dům čp. 271 s ohradní zdi (Hradební): Patrový gotický dům se srubem v patře, přestavěný klasicistně a ve 20. století.

Dům čp. 272 s ohradní zdi (Hradební): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, upravený a rozšířený klasicistně. Mezi okny prvního patra je torzo obrazu.

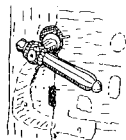

Dům čp. 273 (*Václavské nám.*): Barokní patrový nárožní dům se střešním altánem. Průčelí je z okruhu Jana Blažejše Santiniho-Aichla. Fasáda je pozdně barokní. Dům s gotickým jádrem byl upraven klasicistně, roku 1924 a 1963.

Dům čp. 274 (*Václavské nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je neoklasicistní z konce 19. století.

Dům čp. 275 (*Václavské nám.*): Velký barokní dvojpátrový dům z konce 17. století, postavený nad gotickými sklepy a upravený pozdně barokně ve třetí čtvrtině 18. století (fasáda, druhé patro).

Dům čp. 276 (*Poděbradova*): Nárožní patrový dům s gotickým jádrem, upravený klasicistně a roku 1855.

Dům čp. 286 s ohradní zdí (*Poděbradova*): Patrový nárožní dům gotického původu, novodobě upravený.

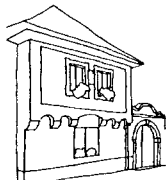
Dům čp. 289 (*Poděbradova*): Dvojpátrový objekt barokního původu. Současná podoba je z roku 1906 (zvýšení o dvě patra, fasáda).

Dům čp. 290 (*Poděbradova*): Patrový dům s novogotickým vstupním portálem. Novostavba z roku 1852 (architekt Wach) postavená nad gotickým sklepem.

Dům čp. 295 (*Andělská*): Patrový dvojkřídlový nárožní dům středověkého původu, přestavěný barokně a klasicistně. Fasáda je z roku 1995.

Dům čp. 297 s brankou (*Andělská*): Patrový dům s gotickým jádrem. První patro je renesanční (na krakorcích). Upravován v 19. století.

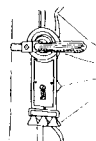

Dům čp. 298 (*Andělská*): Patrový klasicistní dům se starším jádrem.

Dům čp. 299 (*Andělská*): Patrový dům s pozdně barokní fasádou, upravený před polovinou 19. století.

Dům čp. 300 (*Andělská*): Patrový dvojkřídlový objekt středověkého původu, upravený barokně, klasicistně a po roce 1855.

Dům čp. 303 s ohradní zdí (*Poděbradova*): Nárožní patrový neoklasicistní dům. Patrně novostavba z roku 1904.

Českosobrátský evangelický sbor čp. 308, obytná budova, opěrná zeď s oplocením (*Poděbradova*): Sbor je neorenesanční stavba z let 1887-88 (František Buldra). K jeho zadní části byla roku 1898 přistavěna přízemní fara (Čeněk Dajbých), zvýšená o patro roku 1930 (Václav Kaláš).

Dům čp. 310 s budovou skladu (*Kollárova*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný po ohni roku 1833. Fasáda je pozdně secesní. Budova skladu za domem je z roku 1905.

Dům čp. 311 (*Kollárova*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný renesančně a klasicistně po roce 1835.

Dům čp. 312 (*Kollárova*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný renesančně, roku 1839 a po roce 1990. Zadní průčelí bylo přistavěno roku 1995 po zboření zadního gotického a renesančního traktu.

Dům čp. 313 (*Kollárova*): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný pozdně barokně (fasáda) a klasicistně. Oblouky na hlavním průčelí vznikly při úpravách po roce 1990, obdobně jako zadní průčelí, postavené na místě zbořeného gotického a renesančního traktu.

Hotel 'Černý kůň' čp. 314 (*Kollárova*): Dvojpátrový dům s velkým gotickým jádrem, změněným řadou přestaveb. Fasáda s domovním znamením je z roku 1919 (Jaromír Dajbých).

Dům čp. 315 (*Kollárova*): Dvojpátrový nájemní dům s gotizující fasádou z roku 1903-

1904 (Václav Vítězslav Chytrý). Sochy na arkýři představují Jana Evangelistu Purkyně a chirurga Eduarda Alberta. Pamětní deska básníka Jiřího Ortena (1919-1941) a pamětní nápis malíře Petra Brandla (1668-1739).

Dům čp. 325 (Klábalova): Objekt gotického původu spojený až do roku 1821 s domem čp. 326. Upravován klasicistně, fasáda je novodobá.

Dům čp. 326 (Klábalova): Přízemní domek z počátku 19. století s podkrovím. Fasáda je secesní z roku 1910, upravená roku 1935.

Dům čp. 329 (Na Sioně): Přízemní dům gotického původu, přestavěný klasicistně a novodobě. Do roku 1803 spojen s domem čp. 328.

Dům čp. 330 (Vladislavova): Nárožní patrový trojkřídový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně a roku 1925 (fasáda).

Dům čp. 331 (Vladislavova): Patrový dům s gotickým jádrem, dvě klasicistní přestavby. Fasáda je z roku 1939.

Dům čp. 332 (Vladislavova): Dvojpátrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně. Fasáda je z roku 1939.

Dům čp. 333 (Vladislavova): Dva gotické domy, spojené v renesanci po roce 1538 a upravené klasicistně. Fasáda je neobarokní z přelomu 19. a 20. století.

Dům čp. 334 (Vladislavova): Patrový dvojkřídový dům s gotickým sklepem, přestavěný klasicistně. Fasáda je z roku 1933.

Dům čp. 335 (Vladislavova): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem a pozdně barokním průčelím z druhé poloviny 18. století. Klasicistní úprava proběhla v letech 1836-41.

Dům čp. 336, ohradní a opěrná zeď, zahrada (Vladislavova): Patrový nárožní objekt, původně dva gotické domy spojené po-

čátkem 16. století, přestavěný barokně a klasicistně. Fasáda je z první třetiny 19. století.

Dům čp. 337 (Andělská): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný renesančně na počátku 17. století a upravený na konci 18. století a později.

Dům čp. 339 (Anenské nám.): Patrová klasicistní novostavba z konce první třetiny 19. století (fasáda).

Dům čp. 340 (Anenské nám.): Patrový dvojkřídový dům středověkého původu, později upravovaný. Zbořen roku 1996, zůstala jen část stěny do náměstí.

Dům čp. 347 (Vocelova): Přízemní domek středověkého původu.

Dům čp. 348, ohradní zeď, zahrada (Vocelova): Klasicistní dvojkřídový patrový dům s gotickými sklepy, rozšířený v roce 1873. Fasáda je z roku 1936.

Dům čp. 349 (Vocelova): Patrový dvojkřídový dům gotického původu, přestavěný barokně, klasicistně a roku 1928. Fasáda je z roku 1935. Pamětní deska archeologa Jana Erazíma Vocela (1803-71).

Dům čp. 351 (Vocelova): Gotický patrový dům, upravený klasicistně a v roce 1905 a 1995.

Dům čp. 354 (Sedlecká): Barokní patrový dům s eklektickou fasádou, postavený nad gotickým sklepem. Ve výklenku je soška Madony.

Dům čp. 359, ohradní zeď, zahrada (Sedlecká): Barokní přízemní domek se střešním altánem, upravený klasicistně a později. Na severním nároží se dochoval negativní otisk městské hradby.

Dům čp. 360 s ohradní zdí (Sedlecká): Přízemní dům s mansardovou střechou a středověkým jádrem, přestavěný roku 1786 a klasicistně. Další úpravy proběhly po roce 1990.

Dům čp. 362, ohradní zeď s brankou, zahrada (Sedlecká): Patrová klasicistní novostavba, postavená po roce 1816 (fasáda). Vstupní branka je ozdobena kamennými vázami.

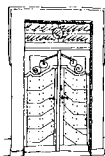
Dům čp. 364 (Sedlecká): Přízemní barokní dům, přestavěný klasicistně.

Dům čp. 366 (Sedlecká): Přízemní barokní dům s gotickým jádrem, upravený klasicistně.

Dům čp. 367 (Sedlecká): Přízemní, částečně roubený dům, přestavěný klasicistně. Do roku 1717 spojen s domem čp. 368.

Dům čp. 368, ohradní zeď, zahrada (Anenské nám.): Patrový dvojkřídlý dům klasicistního charakteru.

Dům čp. 369 (Anenské nám.): Patrový barokní dům s gotickým jádrem, upravený klasicistně. Cenné vstupní dveře.

Dům čp. 370, ohradní zeď s vjezdem, zahrada (Anenské nám.): Nárožní patrový dům s gotickým jádrem (srub v patře), přestavěný v polovině 19. století a po roce 1979.

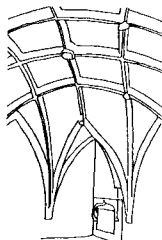
Dům čp. 372 (Vladislavova): Gotický dům se srubem v prvním patře, upravený klasicistně, ve druhé polovině 19. století, po požáru v roce 1940 a po roce 1994.

Dům čp. 373, dvorní domek, ohradní zeď (Vladislavova): Dům s gotickým jádrem, pozdně barokní fasádou a dvorní pavlačí z roku 1912. Upraven roku 1850 a opraven v letech 1995-96.

Palác čp. 376, domy čp. 376a, 380, 381, plocha po domech čp. 374 a 375 (Vladislavova): **Kněžecí dům**

čp. 376 je tvořen dvěma gotickými domy, spojenými po roce 1477. V prvním patře je místnost zaklenutá síťovou žebrovou klenbou, další místnosti mají gotický trámový strop a renesanční kazetový strop. Dům byl přestavěn barokně po roce 1770 (fasáda). Před rokem 1983 upraven pro potřeby lidové školy umění.

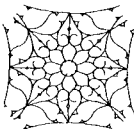

Dům čp. 380 obsahuje gotické jádro (hvězdicová klenba bez žebor), přestavěné po roce 1770 a upravené klasicistně. Kvalitní pozdně barokní fasáda byla nahrazena gotizující úpravou počátkem 80. let 20. století. Přízemní nárožní barokní dům čp. 381 byl přestavěn klasicistně a v roce 1904. Gotické, klasicistně upravené domy čp. 374 a 375 byly zbořeny počátkem 80. let 20. století.

Sankturinovský dům čp. 377, dvorní domek, ohradní zeď s branou (Palackého nám.):

Dvojpatrový nárožní dům gotického původu, rozšířený po roce 1481. V zadní části je trojpatrová věž s kroužkovou klenbou a nástěnnými malbami. Dům byl upraven v raném baroku a roku 1777. Technicky náročná oprava proběhla před rokem 1973. Dvorní křídlo je z doby po roce 1813.

Dům čp. 378

(Palackého n.): Dvojpatrový dům s gotickým jádrem (sklepy, liché arkády v přízemí), přestavěný v letech 1779-90 a klasicistně.

Domy čp. 377-379

Dům čp. 379, dvorní domek, ohradní a opěrná zeď (Palackého nám.): Dvojpatrový dům s gotickým jádrem, přestavěný v letech 1696-1708, roku 1779 (druhé patro) a v období klasicismu. Na nároží je barokní pískovcová *socha* sv. Jana Nepomuckého.

Dům čp. 383 (Libušina): Patrový trojkřídlý dům s gotickým jádrem (sklepy, jižní křídlo), byl v letech 1903-1907 radikálně přestavěn na restauraci ve "švýcarském slohu" (Josef Hrivko).

Dům čp. 384 - bývalá kaple Nejsvětější Trojice - s ohradní zdí (Libušina): Barokní kaple z let 1738-41 s oválným kněžištěm a téměř čtvercovou lodí (Kilián Ignác Dientzenhofer) byla zrušena po roce 1787 a upravena pro obytné účely.

Dům čp. 387 (Libušina): Patrový dům gotického původu, přestavěný po roce 1770 (fasáda). Později několikrát upravován.

Dům čp. 388 (Tylova): Klasicistní patrový dům s gotickým sklepem, přestavěný v roce 1887.

Dům čp. 389 (Tylova): Patrový nárožní dům - novostavba z roku 1886.

Dům čp. 392 s ohradní a opěrnou zdí (Veselského): Patrový dvojkřídlý přízemní dům se starším jádrem byl rozšířen klasicistně. Pozdější úpravy.

Dům čp. 393, ohradní zeď, zahrada (Havířská): Patrový dvojkřídlý dům gotického původu, rozšířený barokně a ve druhé polovině 19. století (fasáda).

Dům čp. 395, ohradní zeď, zahrada (Na Lávkách): Přízemní objekt středověkého původu.

Dům čp. 396 (Na Lávkách, Havířská): Přízemní objekt středověkého původu.

Domy čp. 395, 397, 396

Dům čp. 397 (Na Lávkách): Přízemní objekt středověkého původu, spojený do roku 1791 s domem čp. 396.

Dům čp. 401 (Havířská): Patrový dům gotického původu, přestavěný renesančně, barokně, klasicistně a novodobě.

Dům čp. 406 (Tylova): Klasicistní patrový dům s gotickým jádrem. Fasáda je z roku 1908.

Dům čp. 415 (Havličkovo nám.): Klasicistní přízemní objekt s novodobou fasádou.

Dům čp. 421, ohradní zeď s brankou (Na Náměti):

Patrový nárožní dvojkřídlý dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně (roku 1832) a v roce 1884. Neobarokní fasáda je z roku 1914.

Dům čp. 423 s ohradní zdí (Na Náměti): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, později upravovaným. Fasáda je z 20. let 20. století.

Dům čp. 424, ohradní zeď s brankou, zahrada (Brandlova): Patrový dvojkřídlý dům, upravený klasicistně a rozšířený roku 1881. Fasáda byla upravena po roce 1990.

Domy čp. 423 a 424

Dům čp. 425 (Brandlova): Klasicistní patrový objekt postavený roku 1825 na místě dvou gotických domů. Pozdější úpravy.

Předměstský dům čp. 434 s ohradní zdí (Sokolská): Patrová nárožní pozdně klasicistní novostavba upravovaná v průběhu 19. století. Vstup do domu je opatřen secesním kovovým portálem. Ohradní zeď byla zbořena po roce 1990. (Leží mimo MPR.)

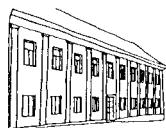
Dům čp. 437 (Jungmannovo nám.): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně a ve druhé polovině 19. století (fasáda).

Dům čp. 438 (Jungmannovo nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný pozdně klasicistně v letech 1823-44 (fasáda). Upraven v roce 1996 (výklady).

Dům čp. 439 (Jungmannovo nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně roku 1833.

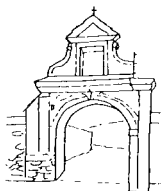
Dům čp. 440,441 (Jungmannovo nám.): Původně dva samostatné domy (západní gotický a renesanční, východní z roku 1823) byly

spojeny a stavebně sjednoceny roku 1880. Poslední úpravy proběhly po roce 1990.

Dům čp. 444 - dva domy, ohradní zeď, zahrada (Jungmannovo nám.): Patrový trojkřídlý klasicistní dům, postavený na starších základech roku 1823 (Václav Zach) a upravený roku 1884.

Dům čp. 445 se dvěma branami (Jungmannovo nám.): Patrový barokní dům, přestavěný klasicistně (po roce 1823) a po roce 1990. Západní brána byla původně kaplí, která stála nad vodním náhonem.

Dům čp. 446 (*Jungmannovo nám.*): Nárožní patrový dům - klasicistní novostavba, postavená po roce 1835 (Jan Krpálek) na starších základech. Upravován po roce 1990.

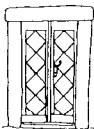
Nájemní dům čp. 458 (*Macháčkovo nábřeží*): Volně stojící patrový klasicistní dům z roku 1821 se sedlovou střechou a novodobou fasádou. (Leží mimo MPR.)

Dům čp. 462,483 s branou (*Městské sady*): Patrový nárožní dvojkřídlý klasicistní dům, postavený před rokem 1813. Neobarokní fasáda je z roku 1905.

Dům čp. 463 (*Městské sady*): Přizemní novostavba z doby po roce 1900. (Leží mimo MPR.)

Dům čp. 470 s ohradní zdí (*Jungmannovo nám.*): Patrový klasicistní nárožní dům z doby kolem roku 1837, rozšířený roku 1870 a přestavěný po roce 1990.

Dům čp. 471 (*Jungmannovo nám.*): Patrový klasicistní dům, postavený před rokem 1823. Fasáda je ze třetí čtvrtiny 19. století.

Dům čp. 472 (*Jungmannovo nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem (portál). Fasáda je z roku 1914.

Dům čp. 475 (*Jungmannovo nám.*): Patrový barokní dům s klasicistní fasádou, značně změněnou dalšími úpravami a především opravou po roce 1990.

Dům čp. 476 (*Jungmannovo nám.*): Dům s gotickým jádrem, rozšířený v první čtvrtině 19. století (bohatá klasicistní fasáda). Domovní znamení - kráčejší lev.

Dům čp. 477 (*Jungmannovo nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem, novodobě upravený.

Dům čp. 478 (*Jungmannovo nám.*): Dům s gotickým jádrem a barokní fasádou, přestavěný klasicistně. Na průčelí je obraz Panny Marie Immaculaty.

Dům čp. 479 (*Jungmannovo nám.*): Patrový dům gotického původu, novodobě upravený. Původně spojen s domem čp. 480.

Dům čp. 481 (*Jungmannovo nám.*): Patrový dům gotického původu, přestavěný klasicistně.

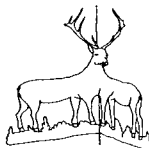
Dům čp. 482 s ohradní zdí (*Jungmannovo nám.*): Nárožní patrový dům gotického původu, přestavěný klasicistně. Fasáda je novodobá.

Domy čp. 481 a 482

Městský dům čp. 485 s ohradní zdí (*U Jelena*): Nárožní patrový dům s gotickým jádrem a mansardovou střechou, přestavěný klasicistně. (Leží mimo MPR.)

Dům čp. 487 s branou (*U Jelena*): Nárožní patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a klasicistně (fasáda). V letech 1705 až 1872 spojen s domem čp. 488. Na nároží je domovní znamení - jelen.

Dům čp. 488 (*U Jelena*):

Patrový dům s gotickým jádrem (sklepy, klenby přízemí), přestavěný raně barokně (malované stropy), po roce 1705 (štuková výzdoba stropů, schodiště) a roku 1875 (Čeněk Dajbých).

Dům čp. 489 s ohradní zdí

(*Jungmannovo nám.*): Patrový nárožní objekt, složený ze dvou domů. Na nároží je novostavba z roku 1897, vedlejší dům je klasicistní, postavený na starších základech.

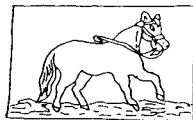

Dům čp. 490 (*Jungmannovo nám.*): Klasicistní patrový dům s gotickými sklepy.

Dům čp. 491 (*Jungmannovo nám.*): Patrový dům s gotickým jádrem a secesní fasádou.

Dům čp. 492 (*Jungmannovo nám.*): Patrový klasicistní dům z let 1825-37 (Václav Zach) s gotickým sklepem. Bývalá pošta. Domovní znamení - bílý koníček.

Dům čp. 500 (*Tylova*): Patrový klasicistní dům (Jan Krpálek) s gotickým sklepem a secesní fasádou.

Dům čp. 501 (Tylova): Klasicistní patrový dvojkřídový dům s gotickým sklepem, upravený v roce 1870. Fasáda je novodobá.

Dům čp. 504 (Tylova): Dvojdílný patrový dům, stojící v sousedství bývalé brány vnitřního městského opevnění. Východní část je klasicistní (z let 1823-27) s gotickým sklepem, západní část je z roku 1869 (V. Tuček).

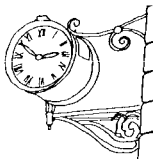
Dům čp. 505, ohradní a opěrná zeď, zahrada (Tylova): Patrový klasicistní dům s gotickým jádrem a novodobou fasádou.

Dům čp. 506 (Tylova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně.

Dům čp. 507 (Tylova): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný kolem roku 1731 (fasáda) a po roce 1827 (zábradlí pavlače). Na fasádě je výklenek se soškou Panny Marie a pamětní deska Josefa Kajetána Tyla (1808-56).

Dům čp. 509 (Palackého nám.): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný po ohni roku 1770 (fasáda) a upravený kolem roku 1833. Na průčelí byl obraz Nejsvětější Trojice.

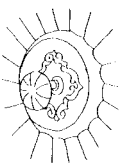
Dům čp. 510 s branou (Palackého nám.): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný roku 1783 a 1830. Branka byla nedávno zbořena a obnovena v odlišné podobě.

Dům čp. 513 (Havlíčkovo nám.): Dvojpátrový dům s eklektickou fasádou, několikrát přestavěný v průběhu 19. století. Druhé patro a vikýř jsou z let 1996-97.

Dům čp. 514 (Havlíčkovo nám.): Patrový dům z let 1838-42 (František Svoboda), upravovaný roku 1909 a 1996-7.

Dům čp. 515 (Havlíčkovo nám.): Patrový dům z 19. století s gotickým sklepem. Fasáda je z roku 1930. Na průčelí je obraz svěťce.

Dům čp. 516 (Havlíčkovo nám.): Patrový dům z roku 1824 s fasádou z roku 1929. Pod zahradou jsou gotické sklepy.

Dům čp. 517 (Havlíčkovo nám.): Přízemní stavba z 19. století s gotickým sklepem. V pozadí stojí patrové stavení starobylého vzhledu.

Dům čp. 519 (Havlíčkovo nám.): Klasicistní dům se starším jádrem, přestavěný koncem 19. století. Fasáda je z roku 1897.

Dům čp. 520 (Havlíčkovo nám.): Nárožní patrový dům s gotickým jádrem, několikrát přestavěný v průběhu 19. století.

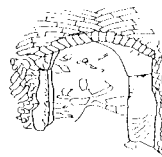

Dům čp. 521 (Roháčova): Patrová neorenesanční novostavba z roku 1903 se secesní výzdobou fasády (Bohuslav Moravec).

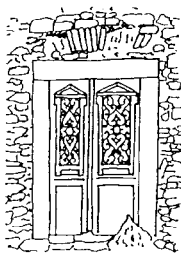
Dům čp. 524 (Žižkova brána): Přízemní gotický dům, výrazně novodobě upravený.

Dům čp. 526 s ohradní zdí (Žižkova brána): Patrový gotický dům (portálek ve sklepe, srub v patře) přestavěný počátkem 19. století (klenba sklepa).

Předměstský dům čp. 531

s ohradní zdí (Zahradní): Patrový gotický dům, přestavěný klasicistně, roku 1897 a po roce 1990. Ohradní zeď byla zbořena. (Leží mimo MPR.)

Dům čp. 539 (Novomlýnská): Přízemní nárožní klasicistní dům s gotickým jádrem, upravený po roce 1872 a 1990. (Leží mimo MPR.)

Dům čp. 540, opěrná zeď, zahrada (Jánské nám.): Patrový dům s gotickým jádrem, přestavěný barokně a upravovaný později. Na nároží byla socha sv. Floriána.

Dům čp. 541 (Jánské nám.): Patrový klasicistní dům se starším jádrem.

Dům čp. 542 (Jánské nám.): Patrový gotický dům, upravený klasicistně.

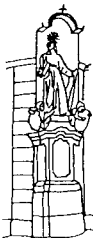
Dům čp. 544 (*Havlíčkovo nám.*): Patrový nárožní dům s gotickým jádrem, přestavěný klasicistně (fasáda). Na průčelí je obraz Madony.

Dům čp. 545 (*Havlíčkovo nám.*): Patrový dům z 19. století na starších základech. Fasáda je z doby kolem roku 1885.

Dům čp. 546 (*Havlíčkovo nám.*): Patrový klasicistní dům, později upravovaný. Fasáda je secesní.

Dům čp. 562 se sochou sv. Jakubská (*Jakubská*): Patrový nárožní pozdně empírový dům z roku 1861, postavený nad gotickými sklepy a upravovaný roku 1864 a 1899. Ve výklenku na nároží je barokní pískovcová *socha* sv. Judy Tadeáše. Na severním průčelí domu je gotizující výklad.

Dům čp. 564 (*Smíškova*): Patrový dům s neo-klasicistní fasádou.

Dům čp. 569 (*Hloušecká, Zvonářská*): Přízemní klasicistní dům s bezslohovou fasádou.

Dům čp. 572 (*Havlíčkovo nám.*): Patrový neo-klasicistní dům z konce 19. století.

Dům čp. 613 (*Vocelova*): Dvojpatrový řadový dům s bohatou secesní fasádou z roku 1901.

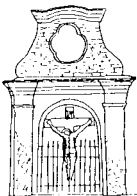
Dům čp. 627 (*Sokolská*): Patrový řadový dům z konce 19. století. V nikách mezi okny prvního patra jsou bysty Mistra Jana Husa, Jana Žižky a Prokopa Holého.

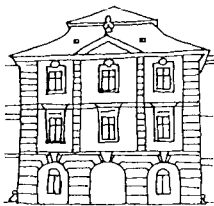
Kutná Hora - Hlouška

SV od centra Kutné Hory

Výklenková kaplička (*Masarykova*): Barokní kaple ze sklonku 18. století, opravená roku 1996. Ve výklenku je dřevěná kolorovaná socha Krista na kříži, na štítě byl obraz Korunování Panny Marie.

Pivovar Lorec - střední trakt hlavní budovy, špýchar, brána, zeď a piliřový plot (za autobusovým nádražím): Hlavní budova pivovaru z větší části tvoří barokní stavba z

doby kolem poloviny 18. století, postavená na místě tvrze, zmiňované roku 1454 a změněné roku 1589 na městský pivovar. *Špýchar* je barokní trojpodlažní budova z první poloviny 18. století, se sedlovou střechou. Dvojitá barokní *brána* pochází z poloviny 18. století. Levý oblouk byl obnoven po poškození v 60. letech 20. století.

Předměstský dům čp.

H29 s ohradní zdí (*Kaňkovská*): Volně stojící barokní patrový dům z konce 18. století s valbovou střechou. Stěny jsou zdobeny lizénovými rámy.

Předměstský dům čp. H35 s ohradní zdí s brankou (*Lorecká*): Volně stojící přízemní dům gotického původu.

Tylovo divadlo

čp. **H128 s parkovou úpravou okolí** (*Masarykova*): Stavba z let 1930-35 (Rudolf Hrabá, Josef Hrabá).

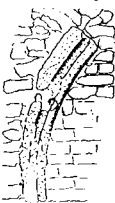
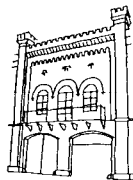
Kutná Hora - Karlov

V od centra Kutné Hory

Bývalý cukrovar čp. K1,2,3,

ohradní zeď se zbytky kostela sv. Kříže: Jednopatrová rozložitá budova s polopatrem, postavená

po polovině 19. století v pseudorománském slohu a upravená v letech 1901-1902. Vedle ní stojí empírový patrový dům z první poloviny 19. století. V ohradní zdi jsou zbytky gotického špitálu a *kostela sv. Kříže*, postaveného po roce 1324, zrušeného roku 1839 a zbořeného roku 1892.

Kutná Hora - Vrchlice

J od centra Kutné Hory

Výklenková kaple sv. Petra a Pavla (*na Rovinách, u cesty stoupající od zimního stadionu*): Pozdně empírová výklenková kaple z druhé třetiny 19. století. Ve výklenku byl obraz sv. Petra a Pavla.

Reliéf básníka Jaroslava Vrchlického (*Královská procházka, proti chrámu sv. Barbory*): Reliéf vytesaný v pískovcové skalní stěně profesorem J. Chvojanem roku 1919.

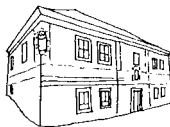
Předměstský dům čp. V1 (*Macháčkovo nábrží*): Po přestavbě v nedávných letech bez památkové hodnoty.

Předměstský dům čp. V4 (*U Splavu*): Částečně roubený patrový dům z počátku 19. století.

Dům čp. V13 s ohradní a opěrnou zdí (*Žižkova brána*): Volně stojící klasicistní přízemní dům. (Leží v MPR.)

Dům čp. V27 s ohradní a opěrnou zdí (*Pod Barborou*): Patrový dům s později upravenou barokní fasádou. (Leží v MPR.)

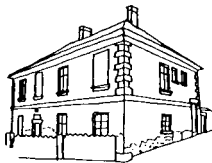
Dům čp. V29 s ohradní zdí (*Pod Barborou*): Volně stojící patrový středověký dům s kamenným přízemím, srubem v prvním patře a bezshohovou fasádou. (Leží v MPR.)

Dům čp. V31 (*Pod Barborou*): Dvojkřídlá stavba neurčitého stáří, dnešní vzhled je novodobý. (Leží v MPR.)

Dům čp. V32 (*Pod Barborou*): Dvojkřídlá stavba neurčitého stáří, dnešní vzhled je novodobý. (Leží v MPR.)

Dům čp. V33, ohradní zeď (*Pod Barborou*): Patrový dům stojící v místech tzv. Oslošačského mlýna. Dnešní stavba je z 19. století. (Leží v MPR.)

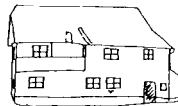
Usedlost čp. V35,36

- *obytná stavení, ohradní zeď se vstupy* (*Pod Barborou*):

Dvojice téměř totožných patrových domů snad středověkého stáří. Dům čp.V35 byl původně hostinec. (Leží v MPR.)

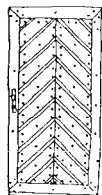
Dům čp. V39 s ohradními a opěrnými zdmi (*Pod Hrádkem*): Patrový gotický dům, později upravovaný. (Leží v MPR.)

Dům čp. V40 (*Pod Hrádkem*): Patrový obytný dům se středověkým jádrem, upravený klasicistně. Fasáda je novodobá. (Leží v MPR.)

Dům čp. V41 (*Pod Hrádkem*): Přízemní dům s bezshohovou fasádou. (Leží v MPR.)

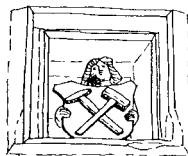
Dům čp. V42 (*Pod Hrádkem*): Přízemní dům s bezshohovou fasádou. (Leží v MPR.)

Dům čp. V43 s ohradní a opěrnou zdí (*Pod Hrádkem*): Přízemní klasicistní dům se secesní fasádou. (Leží v MPR.)

Kutná Hora - Žižkov

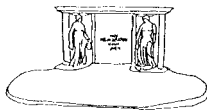
Z od centra Kutné Hory

Kostel Všech svatých se hřbitovem, *hřbitovní kaple, tři hrobky, ohradní zeď se vstupy, kamenný kříž, hroby: Felix Jeneweina, Schneider-Svoboda,*

Vašákovi-Krautelovi, Štěpánkovi, Koničkoví, Josef Braun (*na severovýchodním okraji města*):

Kostel je jednoduchá stavba s polygonálním kněžištěm a západní věží. Gotické jádro ze 14.

Hrob Felixe Jeneweina

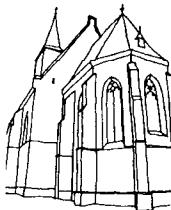
století bylo barokně přestavěno v letech 1691-92 (G. B. Spinetti). V nikách na průčelí jsou sochy sv. Rocha a sv. Šebestiána. **Hřbitov** je obklopen novogoticky upravenou zdí s branami. **Kaple**, stojící na nejvyšším místě, je novogoti-

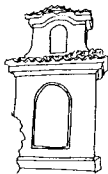
Hrob Josefa Brauna

cká z 19. století, podobně jako *hrobky* rodiny Breuerovy a V. Výborného (Bedřich Waschmann). Třetí hrobka je neorenesanční. Pískovcový pomník malíře *Felixe Jeneweina* (1857-1905) z roku 1912 (Ladislav Kofránek, Pavel Janák) je ovlivněn kubismem, podobně jako náhrobek *rodiny Koníčkovy*. Náhrobky prof. *Schneider-Svobody* (reliéf navrhl J. Chvojan a provedl Tomáš Šídlo) a *rodiny Štěpánkovy* (reliéf navrhl V. Antoš a provedl Richard Schorch) jsou secesní. Náhrobky *rodin Vašákovy a Krautelovy* a spisovatele *Josefa Brauna* (1864 - 1891) jsou neorenesanční.

Kostel sv. Trojice, ohradní zeď se vstupem, hřbitov (asi 1 km jihovýchodně od města): Kostel je gotická čtvercová trojlodní hala s polygonálním kněžištěm a západní věží, založená snad počátkem 15. století, dostavěná roku 1504 a restaurovaná v letech 1895-98 (Ludvík Lábler). Pískovcové sanktuarium z roku 1505 je od mistra Brikcího.

Výklenková kaple Panny Marie (jižně od silnice na Prahu, v sadu): Obdélná barokní kaple z druhé poloviny 18. století. V dolním výklenku je obraz Panny Marie Svatohorské.

Kaplička Panny Marie Svatohorské (roh Kouřimské a Vojtěšské ulice): Obdélná empírová kaplička z první poloviny 19. století s nepůvodním obrazem Panny Marie Svatohorské.

Výklenková kaple (Česká, u čp. Ž103): Obdélná zděná kaplička z doby po polovině 19. století. Ve výklenku je prostý kříž.

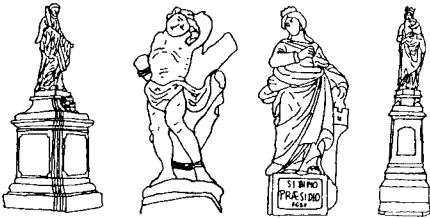

Socha sv. Bernarda (u silnice na Hořany): Barokní pískovcová socha z roku 1709. Na podstavci jsou nápisy s chronogramy a znak Bernarda Dačického z Heslova.

Socha sv. Barbory (U Havírny): Raně barokní pískovcová socha z roku 1680 stojící na neogotickém podstavci z roku 1882.

Socha sv. Šebestiána (západně od hřbitova): Barokní pískovcová socha z druhé čtvrtiny 18. století.

Socha Panny Marie (Za Barborou): Pískovcová socha Madony na hranolovém podstavci. Druhá polovina 19. století.

Sochy sv. Bernarda, sv. Šebestiána, sv. Barbory a P. Marie

Socha sv. Jana Nepomuckého (Na Rudě): Barokní pískovcová socha, stojící na pilíři můstku přes Vrehlci.

Socha sv. Vojtěcha (stála v sadu nad Gruntou nedaleko, silnice do Hořan): Barokní pískovcová socha. Její dnešní umístění je neznámé.

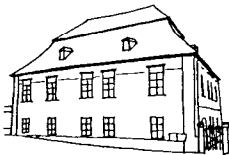
Památník 'U Kalicha' (Žatecká): Původní památník z roku 1908 byl zničen. Na jeho místě stojí nový z roku 1988 (J. Pospíšil).

Kamenný kříž 'baba' (v poli u okraje lesa asi 1 km jihovýchodně od vrcholu Kuklíku): Pískovcový smířící kříž archaického tvaru s oblými, nesterpně dlouhými rameny.

Předměstský dům

čp. Ž1, ohradní zeď s branou a brankou (Česká): Volně stojící patrový dům s mansardovou střechou.

Pochází z poloviny 18. století, několikrát upraven (naposled v letech 1995-7).

Předměstský dům čp. Ž2,

ohradní a opěrná zeď (Česká): Nárožní patrový dům s mansardovou střechou. Barokní objekt z počátku 18. století byl přestavěn v první polovině 19. století a opraven roku 1936. V nadpraží vstupu je reliéfní znak Dačických z Heslova.

Zemědělská usedlost čp. Ž3

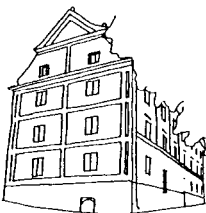
- obytné stavení, stáje a chlévy, brána a branka, ohradní zeď (Ku Ptáku):

Na obdélný dům s půdním polopatrem a sedlovou střechou navazuje brána a hospodářské stavení. Areál z let 1901-1902 byl vystavěn "ve švýcarském stylu" (Čeněk Dajbých).

Obecní špýchar čp. Ž6

s ohradní zdí a branou (Ku Ptáku): Mohutná dvojpátrová budova se sedlovou střechou mezi dvěma zdobenými štíty. Barokní stavba z počátku 18. století. Brána byla zbořena.

Předměstský dům čp. Ž12

s kamennou ohradní zdí, vjezdem a brankou (V Mišpulkách): Přizemní, lehce obdélný dům středověkého původu, přestavěný na přelomu 19. a 20. století.

Zemědělská usedlost čp. Ž34 a Ž300

s vjezdem, brankou a ohradní zdí (Kudrnova): Dům čp. Ž34 je přizemní stavení s barokním štítem z první poloviny 18. století. Ve stodole, přeměněné částečně na obytný dům čp. Ž300, je sklep z doby kolem roku 1300.

Předměstský dům čp. Ž38 *s brankou (Jarošova):* Barokní patrový dům, výrazně upravený po roce 1990. Branka byla zbořena.

Zemědělská usedlost čp. Ž64 - *obytné stavení, pozůstatky hospodářského stavení, zeď s branou, zeď zahrady (Na Bylance):* Barokní patrový dům z druhé poloviny 18. století s mansardovou střechou. Malba na stropě prvního patra pochází z konce 19. století.

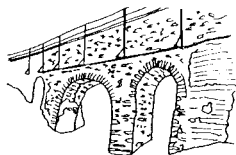
Těšitelův mlýn 'Dänemark' čp. Ž82, *stodola, ohradní zeď s brankou, dva brody, jez, náhon (v údolí Vrchlice pod Poličany):* Patrová stavba s mansardovou střechou. Uvnitř je mlýnice, průjezd a obytná část, na dvoře jsou hospodářské budovy. Areál je středověkého původu, dnešní podoba je z konce 18. století s pozdějšími úpravami. Voda z náhonu procházela shybkou pod Vrchlicí do dalšího náhonu. Brody byly zrušeny po roce 1990.

Předměstský dům čp. Ž96 (Na Valech): Empírový jednopatrový dům z druhé čtvrtiny 19. století. Bývalý hostinec.

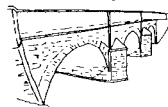
Akvadukt bývalého Vojtěšského vodovodu

(na cestě od nemocnice do Bylan): Most se třemi nestejnými oblouky z konce 15. století, opravovaný roku 1791 (Václav Kausek) a později. Po mostě prochází vodovod, přivádějící již od středověku do Kutné Hory pitnou vodu od pramene sv. Vojtěcha u Bylan.

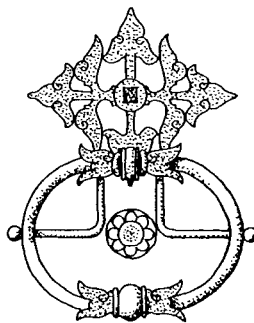

Soubor kamenných mostů přes Vrchlici a Bylanku

- *most přes Vrchlici, most přes Bylanku (Táborská):* Kamenné mosty z první poloviny 19. století, upravené po roce 1990.

Pravěké hradiště 'Dänemark' (na ostrožně nad Denemarským mlýnem): Řivnáčské hradiště z doby asi 3000 let před našim letopočtem, osídlené i v jiných obdobích pravěku.

REJSTRÍK

akvadukt: Kutná Hora

alej: Roztěž, Úmonín

altán: Malešov

arciděkanství: Kutná Hora

boží muka: Čáslav, Hlízov, Sázava

brána, branka: Březí, Bykán, Bylany, Církvice, Čáslav, Filipov, Hlízov, Hodkov, Horka II, Hraběšín, Chotusice, Jakub, Jindice, Kácov, Kaňk, Kutná Hora, Malešov, Malín, Markovice, Mezholezy, Močovice, Nové Dvory, Okřesaneč, Paběnice, Potěhy, Přitoky, Rataje, Sázava, Sedlec, Solopysky, Sudějov, Suchdol, Svobodná Ves, Tupadly, Uhlířské Janovice, Vlkaneč, Zruč, Žáky, Žehušice, Žišov, Žleby

Čáslav

brod: Kutná Hora

cukrovar: Kutná Hora

děkanství: Čáslav, Chotusice, Kácov

divadlo: Čáslav, Kutná Hora

domek: Hlízov, Hodkov, Horušice, Kutná Hora, Markovice, Nové Dvory, Roztěž, Svatý Mikuláš - Kačina, Žehušice

důl: Kutná Hora

dům: Bílé Podolí, Čáslav, Filipov,

Kácov, Kaňk,

Kluky, Kounice,

Kralice, Kutná

Hora, Malešov,

Nové Dvory, Sá-

zava, Suchdol,

Tupadly, Uhlířské

Janovice, Vlastějovice, Zbraslavice, Zruč,

Žandov, Žleby

dvůr: Kutná Hora, Markovice, Mezholezy, Sedlec, Svobodná Ves

fara: Bykán, Církvice, Čestín, Krchleby, Sázava, Sedlec, Solopysky, Sudějov, Suchdol, Uhlířské Janovice, Vlkaneč, Záboří, Zbyslav

gloriet: Tupadly

grota: Roztěž

hájovna: Roztěž

hostinec: Bykán, Církvice, Kutná Hora, Markovice, Nové Dvory, Okřesaneč, Přitoky, Pucheř, Sedlec, Uhlířské Janovice

Markovice

hrad: Chlístovice - Sion, Chlum,

Onšovec - Odranec, Rataje - Pirk-

štejn, Talmberk, Zbraslavice

hrádek: Kácov, Lomec, Otryby, Zruč

hradiště: Bylany - Cimburk, Čáslav - Hrádek, Dojetřice, Chlístovice - Sion, Kutná Hora - Denemark, Lomec, Malín, Vraník

hrob: Kutná Hora

hrobka: Filipov, Křesetice,

Kutná Hora, Nové Dvory,

Petrovice II, Sázava, Žleby

hřbitov: Bratčice, Hodkov,

Jakub, Kaňk, Kluky, Košice,

Kutná Hora, Markovice, Ra-

sovice, Rataje, Sázava

chalupa: Čenovice, Horka I, Hořany, Chedrbí,

Klucké Chvalovice, Nové Dvory, Paběnice,

Polánka, Sázava, Sedlec, Svatá Kateřina, Šti-

poklasy, Vidice, Zbyslav, Žandov

chlévy: Březí, Bylany, Čá-

slav, Habrkovice, Křesetice,

Kutná Hora, Mezholezy,

Močovice, Poličany,

Přitoky, Třebětín, Uhlířské

Janovice, Úmonín, Záboří, Zbyslav

jez: Kutná Hora

jezuitská kolej: Kutná Hora

jezuitská rezidence: Horušice

jízdárna: Nové Dvory, Žehušice

kaplanka: Bykán

kaple: Bohdaneč, Bratčice, Bylany,

Církvice, Čáslav, Čejkovice,

Čestín, Horka II, Chabeřice,

Chotusice, Jindice, Kácov,

Kaňk, Krchleby, Krupá, Kutná

Hora, Morány, Nechyba, Nová

Lhota, Nové Dvory, Paběnice, Poliča-

ny, Potěhy, Pucheř, Račiněves, Rataje,

Rohozec, Roztěž, Sázava, Sedlec, Schořov,

Solopysky, Souňov, Sudějov, Svatý Mikuláš -

Kačina, Vlastějovice, Vranice, Vysoká, Zá-

boří, Zdeslavice, Zruč, Žehušice, Žišov, Žleby

kašna: Čáslav, Kutná Hora,

Rataje, Roztěž, Sázava

kočárovna: Poličany, Svatý

Mikuláš - Kačina, Žleby

Lomec

Žleby

Úmonín

Kutná Hora ép. 273

Kutná Hora
ép. 272

Poličany

Bratčice

Rataje

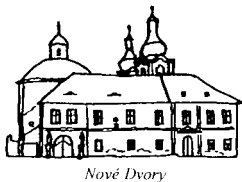
klášter: Drobovice,
Kutná Hora, Nové
Dvory, Sázava,
Sedlec, Vysoká

kolna: Březí, Mez-
holezy, Nové
Dvory, Ostrov,
Přitoky, Zábohř

konírna: Roztěž, Sázava, Zbraslavice, Žehušice

konvent: Kutná Hora, Nové Dvory, Sázava, Sedlec

kostel: Bílé Podolí, Bohdaneč, Bratčice, Bykán, Čirkvice, Čáslav, Čestín, Dobrovítov, Dobřeň, Dolní Bučice, Hodkov, Horky, Chlístovice, Chotusice, Jakub, Jindice, Kácov, Kaňk, Kluky, Košice, Kozohlody, Krchleby, Krsovice, Křesetice, Kutná Hora, Lochy, Malejovice, Malešov, Malín, Markovice, Michalovice, Nová Lhota, Nové Dvory, Okřesanec, Otryby, Paběnice, Pertoltice, Petrovice II, Podveky, Polipsy, Potěhy, Přibyslavice, Rašovice, Rataje, Rohozec, Sázava, Sedlec, Slavošov, Soběšín, Solopysky, Starkoč, Sudějov, Suchdól, Svatá Kateřina, Svatý Mikuláš, Třebětín, Třebonín, Uhlířské Janovice, Úzice, Vavřinec, Vidice, Vilémovice, Vlkaneč, Vysoká, Zábohř, Zbraslavice, Žbyslav, Zbýšov, Zruč, Žehušice, Žišov, Žleby

Nové Dvory

Čáslav, evangelický kostel

Markovice

kačína, květinová mísa v parku

košnice: Malín, Sedlec

kotelna: Žehušice

kovárna: Březí, Čejkovice, Zbraslavice

kravín: Hlízov, Nové Dvory, Žáky

kříž: Bykán, Čáslav, Čejkovice, Čestín, Horka II, Chotusice, Kaňk, Kutná Hora, Onšovec, Pertoltice, Podveky, Potěhy, Sedlec, Smilovice, Talmberk, Třebětín, Zdeslavice, Žleby

květinová mísa: Svatý Mikuláš - Kačina

lázně: Kutná Hora, Roztěž

lom: Sázava

Podveky

mariánský sloup: Čáslav, Kutná Hora, Nové Dvory, Slavošov, Zábohř, Žleby

márnice: Hodkov, Kaňk, Kluky, Krchleby, Krsovice, Křesetice, Nové Dvory, Podveky, Přibyslavice, Rašovice, Sázava, Sedlec, Solopysky, Uhlířské Janovice, Zbýšov, Zruč

mlýn: Bratčice, Buda, Budčice, Bylany, Čáslav, Dolní Bučice, Kutná Hora, Sázava, Štrampouch, Žehušice

mohyly: Hraběšín, Sázava

most: Červené Janovice, Kutná Hora, Roztěž, Svatý Mikuláš - Kačina, Třebešice, Zruč, Žehušice, Žišov

mzeum: Čáslav

myslivna: Kounice

náhon: Kutná Hora, Žehušice

náhrobek: Kutná Hora

nemocnice: Kutná Hora

neolitický areál: Bylany

opatství: Sázava

opevnění: Čáslav, Kácov, Kutná Hora, Zruč

oranžerie: Nové Dvory

ovčín: Úmonín

palác: Kutná Hora

památník: Kutná Hora, Sedlec

park: Červené Janovice,

Filipov, Hodkov, Kluky,

Kutná Hora, Morány,

Rataje, Roztěž, Sázava,

Svatý Mikuláš - Kačina,

Úmonín, Zruč, Žehušice,

Žleby

pavilon: Kutná Hora, Sázava

pekárna: Žehušice

pivovar: Kutná Hora, Rataje, Sázava, Žehušice

pohřebiště: Vodranty

ponník: Čáslav, Chlístovice, Kutná Hora

pošta: Čáslav, Kutná Hora

prádelna: Roztěž

prakoviště: Chlístovice

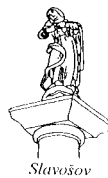
příkop: Červené Janovice

radnice: Čáslav, Kaňk, Uhlířské Janovice, Žleby

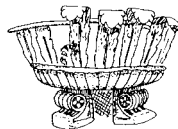
roubená chalupa: Čejkovice, Čenovice, Chedrbí, Nové Dvory, Vidice, Žandov

salla terena: Nové Dvory, Žáky

sbor: Čáslav, Kutná Hora

Slavošov

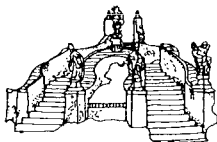

Kačina, květinová mísa v parku

Uhlířské Janovice

schodiště: Křesetice, Kutná Hora, Nové Dvory, Petrovice II, Roztěž, Soběšín, Starkoč, Sudějov, Zbyslav, Žišov

Zbyslav

sklad: Kutná Hora

skleník: Roztěž

sklep: Břeží, Filipov, Močovice, Sedlec, Sudějov, Zbraslavice, Žehušice

smírčí kříž: Kutná Hora, Sedlec, Talmberk

socha: Buda, Bykáň, Bylany, Červené Janovice, Damírov, Dobřeň, Horka II, Horušice, Chlum, Chotusice, Jindice, Kluky, Kobylnice, Krchleby, Křesetice, Kutná Hora, Malešov, Malín, Nová Lhota, Nové Dvory, Ostrov, Paběnice, Pertoltice, Poličany, Rataje, Roztěž, Souňov, Starkoč, Sudějov, Suchdol, Svatá Kateřina, Svatý Mikuláš - Kačina, Třebešice, Uhlířské Janovice, Úmonín, Zbraslavice, Zbyslav, Zruč, Žehušice, Žišov, Žleby

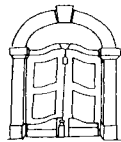
N. Dvory socha sv. Václava

sokolovna: Čáslav

soud: Kutná Hora

sousoší: Čáslav, Kácov, Malešov, Sedlec

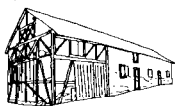
stáje: Habrkovice, Křesetice, Kutná Hora, Močovice, Poličany, Sedlec, Úmonín, Záboří, Žehušice

Žehušice portál stáji

státek: Jakub, Mezholezy, Močovice, Nová Lhota, Poličany, Řendějov

stodola: Bahno, Břeží, Bylany, Čáslav, Hlízov, Horušice, Hraběšín, Křesetice, Kutná Hora, Lipina, Markovice, Mezholezy, Močovice, Nová Lhota, Nové Dvory, Ostrov, Poličany, Přitoky, Roztěž, Řendějov, Stará Huť, Třebešice, Třebětín, Uhlířské Janovice, Úmonín, Vlkanec, Záboří, Zbraslavice, Žáky, Žandov

Roztěž

studánka: Sudějov

sušárna: Hraběšín

synagoga: Čáslav

sýpka: Chlístovice, Uhlířské Janovice, Žáky, Žehušice

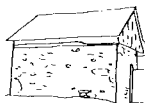
škola: Kácov, Kutná Hora, Zbraslavice, Zbyslav

špitál: Kutná Hora

Žehušice

špýchar: Bykáň, Bylany, Čáslav, Habrkovice, Hlízov, Chroustkov, Klucké Chvalovice, Kounice, Krchleby, Kutná Hora, Markovice,

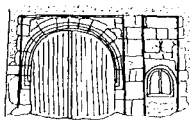
Chroustkov čp. 2

Mezholezy, Morány, Nová Lhota, Nové Dvory, Ostrov, Poličany, Potěhy, Přitoky, Řendějov, Stará Huť, Suchdol, Třebešice, Vlkanec, Záboří, Zbraslavice, Žandov, Žehušice

terasa: Roztěž

trejv: Kutná Hora

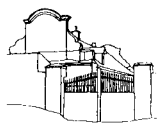
tvrz: Dobrovítov, Losiny, Malešov, Přitoky, Semtětš, Žáky, Žehušice

Žehušice

tvrzště: Březová, Hodkov, Lomec, Otryby, Paběnice, Žišov

usedlost: Břeží, Bylany, Čáslav, Habrkovice, Kaňk, Kralice, Křesetice, Kutná Hora, Lomec, Malín, Mezholezy, Paběnice, Potěhy, Přitoky, Stará Huť, Třebětín, Víckovice, Vlkanec, Záboří, Zbyslav, Žandov

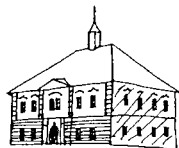
Mezholezy čp. 6

vodárna: Nové Dvory

vápenska: Miskovice

zahrada: Jakub, Kutná Hora, Roztěž, Sázava, Sedlec, Sudějov, Zruč, Žehušice

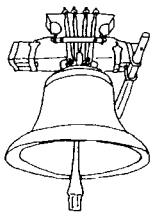
zámek: Červené Janovice, Čestín, Filipov, Hlízov, Hodkov, Horka II, Hraběšín, Kácov, Kluky, Kounice, Křesetice, Malešov, Morány, Nová Lhota, Nové Dvory, Ostrov, Rataje, Roztěž, Sedlec, Suchdol, Svatý Mikuláš - Kačina, Třebešice, Tupadly, Úmonín, Zbraslavice, Zruč, Žáky, Žehušice, Žleby

Hlízov

zaniklá středověká osada: Malín

zvonice: Bykáň, Církvice, Čáslav, Dobřeň, Kluky, Křesetice, Malín, Michalovice, Petrovice II, Polipsy, Rašovice, Sudějov, Třebonín, Vidice, Vilémovice, Záboří, Žehušice, Žleby

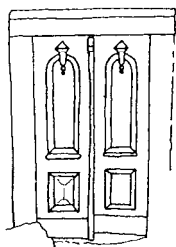
zvonička: Čejkovice, Hodkov, Hranice, Chlístovice, Onšovec, Třebešice, Uhlířské Janovice

židovský hřbitov: Malešov, Uhlířské Janovice, Zbraslavice

Kutná Hora čp. 475, okno s mříží, odstraněné roku 1995

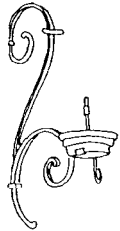
Současný stav kulturních památek je převážně špatný, což se týká i těch nejceněnějších objektů (katedrály v Sedlci a v Kutné Hoře). Některé už neexistují, ačkoliv jejich památková ochrana nebyla dosud zrušena (městská brána v Nových Dvorech), jiné po radikální přestavbě ztratily charakter památky (Poličany čp. 6 a 7) nebo byly z větší části zbořeny (Kutná Hora čp. 340). Další nejsou udržovány a mění se ve zříceniny (Kutná Hora čp. V29). Snad nejrychleji zanikají hospodářské objekty v rámci památkově chráněných areálů.

Kutná Hora čp. Ž38, branka vedle domu, odstraněná roku 1996

Velkým nebezpečím pro památky jsou přehnané požadavky na jejich využití (tzv. funkční přetěžování), spojené s rozsáhlými zásahy do dochovaných konstrukcí (nástavby, půdní vestavby, přepatrování, zřizování výkladů, statické zajištění, technické vybavení - rozvody, výtahy, vzduchotechnika atd.). Tento přístup je do značné míry tolerován i památkovou péčí, která dává přednost jakémukoliv využití památky i za cenu vážného poškození až zániku její památkové podstaty (tzv. devastace či obnova).

Dalším vážným nebezpečím pro památky je současný způsob provádění stavebních prací, který vystihuje výrok jednoho restaurátora: „Vidím-li lešení kolem památkového objektu, jímá mě hrůza.“ Zbytečná poškození památek jsou způsobena zejména neschopností firem a nešikovností jejich pracovníků (výměny krovů, stropů, oken, dveří atd. místo jejich oprav; poškození kamenických článků, štuk, náhrobníků atd. v průběhu prací). Při provádění oprav jsou často používány nevhodné materiály (např. plastová okna, různé druhy lepenkové a betonové střešní krytiny, zámková dlažba, omítky o nevhodném složení, netradiční povrchová úprava fa-

Kutná Hora čp. 183, plynová lampa, odstraněná roku 1997

sád, fasádní nátery atd.), a to i na nejvýznamnějších objektech (např. bitumenový šindel nahradil před několika lety prejzy na střeše kostela sv. Petra a Pavla v Čáslavi).

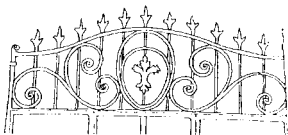
Kutná Hora čp. 73,74, držák vývěsního štítu, odstraněný roku 1996

Výstřelky moderní architektury, které narušují charakter prostředí, jsou zatím ojedinělé, i když nebezpečí z této strany bude narůstat.

Dalším nebezpečím je případné malé pochození vedoucích činitelů obcí a okresu.

Bohužel, vyskytují se i vážná poškození památek, vzniklá původně dobře míněnou snahou o jejich záchranu (kostel v Jakubu, hrady v Čáslavi).

Ne nadarmo se za největší nebezpečí pro památku označuje: dostatek peněz na její opravu (umožňující zbytečně rozsáhlé zásahy a výměny původních prvků), nevhodné využití (a s ním spojené úpravy a opotřebení stavby), necitlivost projektu a realizátora prací (spojená s používáním nevhodných technologií a materiálů, nízkou kvalitou prací, prosazováním velkého rozsahu úprav).

Kutná Hora čp. 340, branka vedle domu, odstraněná roku 1996

Při opravách jsou nejvíce ohroženy detaily staveb (kování, mříže, okna, dveře, branky atd.) a některé konstrukce (krovy, stropy), které jsou nejčastěji odstraňovány a vyměňovány, a přitom právě ony dělají památku památkou. (Ukázky několika detailů, zaniklých v minulých letech, jsou uvedeny na této straně.) Někdy naopak přečká opravu i to, co by mělo být odstraněno (např. nefunkční držáky elektrických rozvodů v těsné blízkosti sochy sv. Václava na nároží domu čp. 146 v Kutné Hoře).

Na necitlivých úpravách má velký podíl i nízký stupeň poznání jednotlivých památek. Navíc většina poznatků, pokud byla vůbec zapísána, je uzavřena v těžko přístupných archívech firem a památkových ústavů.

Kutná Hora čp. 79, domovní znamení (a kryt výstupu plynového topení) odstraněné roku 1997

Pertoltice

Okres Kutná Hora patří s téměř osmi sty památkově chráněnými objekty a areály (z toho je přibližně polovina na území města Kutné Hory) k nejbohatším v České republice. Tato skutečnost je ještě umocněna velkým významem některých objektů, který je v řadě případů nadnárodní. Historické jádro Kutné Hory a kostel Panny Marie v Sedlci byly dokonce zapísány na Seznam světového dědictví UNESCO. Na území okresu je jedna městská památková rezervace (Kutná Hora), dvě městské památkové zóny (Čáslav, Nové Dvory), jedna krajinná památková zóna (Žehušicko) a tři národní kulturní památky (klášter v Sázavě, chrám sv. Barbory a Vlašský dvůr v Kutné Hoře). Z jednotlivých objektů vynikají zvláště dvě gotické katedrály - Panny Marie v Sedlci a sv. Barbory v

Kutné Hoře. Světoznámé je rovněž sídliště prvních zemědělců v Bylanech. Nejstarší dochovanou stavbou je kostel sv. apoštolů Jana a Pavla v Malíně, postavený snad ještě Slavnikovci koncem 10. století. Z dalších významných objektů je vhodné jmenovat alespoň románské kostely v Záboří nad Labem a Jakubu, jezuitskou kolej a klášter Voršilek v Kutné Hoře a zámky Kačinu a Žleby.

Řada objektů je přístupná veřejnosti. V Kutné Hoře je to Hrádek se středověkým dolem, Vlašský dvůr, klášter Voršilek, chrám sv. Barbory, Sankturinovský dům (čp. 377), Kamenný dům (čp. 183) a kostnice v Sedlci. Mimo Kutnou Horu je možné navštívit: muzeum a Žižkovu síň v Čáslavi, klášter v Sázavě, zámky Kačinu, Žleby a Zruč nad Sázavou. V řadě objektů jsou umístěny úřady, prodejny, restaurace atd., což rovněž umožňuje jejich částečnou prohlídku.

Mnoho cenných objektů není dosud památkově chráněno. Tato skutečnost se týká především pozůstatků kutnohorského dolování a dále několika kostelů, barokních soch, kaplí, křížů, lidových staveb, hospodářských dvorů a archeologických lokalit.

Na území okresu Kutná Hora je i řada objektů, dokládajících vývoj památkové péče. Ještě před vznikem tohoto oboru proběhly na počátku 18. století obnovy kostela Panny Marie a kaple Všech svatých v Sedlci, které respektovaly dochované gotické části staveb. Nepříliš citlivé puristické úpravy se ve druhé polovině 19. století dotkly zvláště Kutné Hory (Kamenná kašna, Kamenný dům, chrám sv. Barbory). Vynikající úroveň měla obnova kostela sv. Petra a Pavla v Čáslavi (1908-1911), projektovaná architektem Kamilem Hilbertem. Za dohledu našich předních odborníků probíhala oprava kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře (1941-1946), k jejíž vysoké úrovni snad paradoxně přispěl i všeobecný nedostatek koncem druhé světové války. V padesátých letech proběhla oprava kutnohorského Hrádku pro potřeby muzea. Od této doby kvalita oprav památek spíše klesá. Za zmínku ještě stojí technicky náročná záchrana věže Sankturinovského domu v Kutné Hoře, dokončená roku 1973. Opravy hradebního pásma v Čáslavi a kostela sv. Jakuba v Jakubu, které proběhly v uplynulém desetiletí, jsou příkladem úprav, které památku značně poškodily. Na druhou stranu se, zvláště v posledních letech, úspěšně rozvíjí tzv. územní památková ochrana (památkové rezervace, zóny a ochranná pásma památek) a dochází ke zlepšení péče o církevní stavby a méně významné památky.

S. H. ORA PRONOBIS

HANC STATVAMFIAC V
LATÆ CONCEPTIONIS
ERIGIFECIT ILLVSTRISSI
MV. SACRO. J. M. GOMES
FRANCISCVS CELEK A
DE OLBŘAMOVITZ DO
MINVSIN ZBRASLAVITZ
DIE 13 JULY 1767.

Zbraslavice

